

WETENSCHAPPELIJK JAARVERSLAG

2004

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Universiteit Utrecht

Eindversie 26 april 2005

COLOFON

Het jaarverslag over 2004 is vervaardigd onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het G.J. Wiarda Instituut, Utrechts Instituut voor Rechtswetenschappelijk Onderzoek, dat ressorteert onder de subfaculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht.

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met de beleidsafdeling van het instituut: mevrouw W.C. Puper-Stiermam (tel. 030-253 7830 – w.puper@law.uu.nl) of drs. M.G.A. Jorissen (tel. 030-253 7020 – m.jorissen@law.uu.nl), Boothstraat 6, 3512 BW Utrecht.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	v
Facultaire onderzoeksactiviteiten in 2004	1
1. Arbeid, Markt en Sociaal Beleid	7
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	7
Publicatielijst	11
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	15
Inzet onderzoekstijd	17
2. Markt en mededinging in Europa	19
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	19
Publicatielijst	21
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	23
Inzet onderzoekstijd	24
3. Rechtspleging en rechtshandhaving in Europa	25
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	25
Publicatielijst	28
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	34
Inzet onderzoekstijd	37
4. European private law	41
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	41
Publicatielijst	44
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	55
Inzet onderzoekstijd	58
5A. Proliferatie van het constitutionele recht	63
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	63
Publicatielijst	65
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	68
Inzet onderzoekstijd	70
5B. Constitutionalization of International Organizations	71
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	71
Publicatielijst	74
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	76
Inzet onderzoekstijd	77
6. Omgevingsrecht	79
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	79
Publicatielijst	82
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	90
Inzet onderzoekstijd	92
7. Integratie, Coördinatie en Implementatie van de Rechten van de Mens	95
Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	95
Publicatielijst	98
Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	105
Inzet onderzoekstijd	109

8.	Criminal law and fundamental values: shifting boundaries	111
	Stand-van-zakenverslag van het onderzoeksprogramma	111
	Publicatielijst	114
	Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten	119
	Inzet onderzoekstijd	122
9.	Niet geprogrammeerd onderzoek	125
	Publicaties disciplinegroep fiscaal recht	125
	Inzet onderzoekstijd fiscaal recht	130
	Overig onderzoek	131
10.	Wetenschapswinkel Rechten	133
	Publicaties wetenschapswinkel	134
11.	Editing-afdeling G.J. Wiarda Instituut	137
	Vertalen/redigeren/zetten	137
 Bijlagen:		
I	De onderzoeksinzet in fte's / Het onderzoek in cijfers	139
II	Aantal onderzoekers per programma	140

VOORWOORD

Voor u ligt het wetenschappelijk jaarverslag 2004 van het G.J. Wiarda Instituut, waarin de wetenschappelijke productie van de onderzoekers van de faculteit Rechtsgeleerdheid is opgenomen.

In dit jaarverslag treft u allereerst een overzicht van een aantal ontwikkelingen van het afgelopen jaar op het gebied van onderzoek binnen onze faculteit. Vervolgens kunt u in elk hoofdstuk een stand-van-zakenverslag lezen van de negen facultaire onderzoeksprogramma's, gevolgd door een publicatielijst. Deze lijst bevat publicaties die bibliografisch naspeurbaar zijn of anderszins makkelijk opvraagbaar. Ook dit jaar is een lijst van belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten opgenomen. Aan het einde van de hoofdstukken treft u de onderzoeksinzet per onderzoeker en per geldstroom. De bijlagen bevatten cijfers en totaaloverzichten, de zogenaamde managementinformatie.

Wij zouden hier graag iedereen danken die zich heeft ingezet om het wetenschappelijk jaarverslag 2004 te laten verschijnen.

Utrecht, april 2005
Beleidsafdeling G.J. Wiarda Instituut

Het jaar 2004 is – tegen de verdrinking in – een rijk jaar voor het onderzoek van de subfaculteit Rechtsgeleerdheid geweest. In het voor u liggend verslag wordt hiervan verslag gedaan.

Kwaliteitsbeleid voor onderzoek

De onderzoeksnormering is toegepast op alle facultaire onderzoekers (medewerkers met een onderzoekstaak-component in hun aanstelling). De norm is geëvalueerd en enigszins aangepast.

De voorbereidingen op de eerste interne onderzoeksbeoordeling volgens het Standard Evaluation Protocol van NWO, VSNU en KNAW, die in 2005 zal plaatsvinden, zijn gestart door de commissie Voorbereiding Onderzoeksbeoordeling Rechtsgeleerdheid, onder leiding van prof.mr. C.J.J.M. Stolker (Universiteit Leiden). Voor de subfaculteit Rechtsgeleerdheid van de UU is prof.mr. R.J.G.M. Widdershoven lid.

Op 25 juni 2003 heeft het Bestuur van de Onderzoekschool Rechten van de Mens een *peer review* laten verrichten naar de activiteiten van de Onderzoekschool. Deze Externe Evaluatie Commissie had een multidisciplinaire samenstelling (twee juristen en een sociaal wetenschapper). De uitkomsten van deze peer review zijn in 2004 gebruikt voor de voorbereiding van de hererkenningsaanvraag van de Onderzoekschool.

Sabbaticals

Door de vele inspanningen voor het onderwijs is het subfacultair onderzoek in de afgelopen jaren, sedert de invoering van het bachelor-master-model, onder druk komen te staan. Om de hierdoor ontstane nood enigszins te lenigen is de subfaculteit RGL, mede met steun van het college van bestuur van de UU, overgegaan tot de invoering van een sabbaticalsysteem. Senioren (UHD's en HGL's) worden zo in de gelegenheid gesteld een halfjaar onderzoek te doen. De onderwijsinzet wordt gecompenseerd. De volgende onderzoekers hebben een sabbatical leave aangevraagd en gekregen:

- C Mw. Mr. M. Freudenthal (september 2003-februari 2004)
- C Prof. Mr. A.M. Hol (september 2003-februari 2004)
- C Mr. E.P.J. Myjer (februari 2004-september 2004)
- C Dr. W.G. Werner (februari 2004-september 2004)
- C Dr. P.P. Rijpkema (februari 2004-september 2004)
- C Prof. mr. E.H. Hondius (september 2004- september 2005)
- C Prof. Mr. B. Hessel (september 2004-februari 2005)
- C Mw. Mr. A.G. Veldman (september 2004-februari 2005)
- C Prof. dr. J.F. Bruinsma (september 2004-februari 2005)

Knelpunten onderzoek

Naast het hierboven genoemde knelpunt met betrekking tot de invoering van het bachelor-master-model leeft ook in onze faculteit het besef dat de huidige sombere financiële tijden het onontkoombaar maken dat er op onderzoek fors bezuinigd zal worden. Het onderzoekscompartiment van de faculteit Rechten is in vergelijking tot die van andere faculteiten al zeer bescheiden. Het facultair onderzoeksbestuur spreekt dan ook zijn zorg uit over het feit dat de komende bezuinigingen de financiële positie van het onderzoek nog verder zullen verzwakken.

Onderzoeksmaster Rechtswetenschappelijk Onderzoek

De onderzoeksmaster Rechtswetenschappelijk Onderzoek (RWO), geaccrediteerd door de NVAO, is met ingang van 2004-2005 van start gegaan.

Congressen en conferenties

Binnen de te onderscheiden onderzoeksprogramma's zijn de volgende congressen en conferenties georganiseerd:

Arbeid, Markt en Sociaal Beleid:

- C Een tweedaagse internationale expertmeeting 'Collective Bargaining between the Business Cycle and the Life Cycle'

Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa:

- C Internationaal onderzoekseminar 'Allocation of cases to courts', Utrecht, february 6-7 2004 (organisatie: dr. Ph.M. Langbroek)
- C EGPA Studygroup on management and delivery of justice, Ljubljana, August 31 - September 3, 2004 (organisatie: dr.Ph.M. Langbroek)
- C Internationale expertmeetings Silence of Administration, Utrecht 25 juni en 28 november 2004 (organisatie: dr. O.J.D.M.L. Jansen).
- C Internationale expertmeeting 'Administrative sanctions in the EU', Utrecht 16 juli 2004 (organisatie: dr. O.J.D.M.L. Jansen).
- C Internationaal congres 'European evidence warrant', Utrecht 24-25 november 2004 (organisatie: prof.dr. J.A.E. Vervaele)

European Private Law:

- C Internationaal congres van de Association for the Teaching and Research in Intellectual Property Law (ATRIP) 2004 (organisatie prof.mr. F.W. Grosheide)
- C CEFL congres 2004 van de Commission on European Family Law (CEFL) (organisatie: prof.dr. K. Boele-Woelki)

Proliferatie van het constitutionele recht:

- C Conferentie in Surabaya, Indonesië in het kader van het onderzoeksprogramma Non-judicial Protection of Human Rights and Good Governance, KNAW, Prioriteitsprogramma Legal Research Co-operation van het Scientific Programme Indonesia - Netherlands (SPIN)

Omgevingsrecht:

- C Studiemiddag gehouden in samenwerking met het Centrum voor Milieurecht Universiteit Gent over gezamenlijk geschreven opstellenbundel Milieurecht in de lage landen (organisatie: prof.mr.drs. F.C.M.A. Michiels)
- C Op 3 december 2004 werd het Derde Verzijl Symposium gehouden: Change and Stability in the Law of the Sea (60 deelnemers uit de gehele wereld; organisatie: dr. A.G. Oude Elferink)

Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens

- C Committee on the Elimination against Women (CEDAW) meeting, 4 t/m 9 mei 2004 (organisatie: prof.mr. C. Flinterman)
- C SIM-lezing door Wilhelmina Thomassen, Judge in the European Court of Human Rights, 'Six years as a judge in the European Court of Human Rights (1998-2004); highlights and frustrations', 30 september 2004

Criminal law and fundamental values: shifting boundaries

- C Expert meeting (KNAW) samen met Maastricht – International seminar on European criminal law (organisatie: prof. dr. C.H. Brants).
- C Symposium Discretie in het strafrecht (70 jaar bestaan WPI; organisatie: dr. M.M. Boone)
- C Studiemiddag samen met de Nederlandse Vereniging voor Rechtsvergelijking over Harmonisatie van strafrecht en nationale rechtscultuur in de Europese Unie (organisatie: mr. F.M. Tadic en prof. dr. C.H. Brants)
- C Symposium samen met het Pieter Baan Centrum (55-jarig bestaan) De psychische stoornis in het strafrecht (organisatie: dr. F.A.M.M. Koenraadt)

In het kader van de internationalisering is de tegemoetkoming voor de organisatie van internationale congressen verhoogd tot maximaal € 5.000.

Onderzoeksmiddag

De jaarlijkse onderzoeksmiddag van het G.J. Wiarda Instituut, bood wederom een gevarieerd programma. Tijdens drie inleidingen (Dr. F. Dorsemont, mr. O. Cherednychenko en dr. T. Zwart), gevolgd door een plenaire discussie (o.l.v. Prof dr. S. Prechal), werd besproken hoe de Europese Grondwet, als gemeenschappelijk ijkpunt, van invloed is op de grenzen tussen de verschillende rechtsgebieden.

G.J. Wiarda Wisselleerstoel

De G.J. Wiarda Wisselleerstoel wordt ieder (half) jaar bezet door een prominente jurist uit binnen- of buitenland die thuis is op diverse terreinen van het publiek-, privaats- en/of internationaal recht. De leerstoelhouder is bij voorkeur actief (geweest) op het terrein van de speerpunten van de Utrechtse juridische faculteit: rechtsvergelijking, omgevingsrecht, sociaal-economisch recht en mensenrechten.

Van september 2003 tot februari 2004 is de leerstoel bezet door Professor dr. Emmanuel Lazega, hoogleraar Sociologie aan de Université de Lille-1. De volgende leerstoelhouder (van maart 2004 tot augustus 2004) was professor dr. U. Wendeling-Schröder, hoogleraar Arbeidsrecht aan de Universiteit van Hannover. Voor de periode van september 2004 tot september 2005 is prof. mr. M. Scheltema (tot zijn benoeming aan onze faculteit voorzitter van de Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid, voorheen hoogleraar Bestuursrecht te Groningen) benoemd.

Subsidies

Ten behoeve van onderzoeksvernieuwing is een matchingsfonds ingesteld. Van het fonds wordt gebruik gemaakt voor matching in het kader van de Vernieuwingsimpuls van NWO, KP6 en, incidenteel, in het kader van de overkomst van een hoogleraar die een *gemacht* NWO-project en een *gemachte* AIO meebracht.

Europees Zesde Kaderprogramma en andere Europese subsidies:

Er wordt op diverse plaatsen in onze faculteit deelgenomen aan het Zesde Kaderprogramma en andere Europese subsidies. Het gaat om de volgende projecten:

- C ESTER-project 'Social regulation of European transnational companies' (in samenwerking met USBO), (onderzoeksprogramma Arbeid, Markt en Sociaal Beleid).
- C Internationaal rechtsvergelijkend onderzoeksproject 'Rights of the defence' (dr. Ph.M. Langbroek en dr. O.J.D.M.L. Jansen, in opdracht van: EU Anti Fraud Office (OLAF), 2004-2005).
- C Betrokkenheid bij EU-onderzoek naar octrooiering van software via het Maastrichtse MERIT (European Private Law)
- C Workpackage in Integrated Project 'Changing landscape of European Liberty and Security - CHALLENGE' under the FP6 PROGRAMME FP6-CITIZENS-1 (dr. L.F.M. Besselink, prof.mr. H.R.B.M. Kummeling, mr. A.J. Th. Woltjer) (Proliferatie van het constitutionele recht)
- C Participant in Network of Excellence CONNEX ('Connecting Excellence on European Governance'), Priority 7 (dr. L.F.M. Besselink) (Proliferatie van het constitutionele recht)
- C Deelname in het Europese KP6 Network of Excellence Efficient and democratic governance in a multilevel Europe' (mr. I.F. Dekker) (Constitutionalization of international organisations)
- C Coördinatie van een netwerk van deskundigen op het terrein van gelijke behandeling van vrouwen en mannen, Europese Commissie, Directoraat Generaal voor werkgelegenheid en sociale zaken. Dit netwerk omvat 30 deskundigen op het voornoemd rechtsgebied uit de EU lidstaten, uit de EFTA lidstaten en de kandidaat EU-lidstaten en vervult een belangrijke advies en onderzoeksfunctie ten behoeve van de Europese Commissie. De coördinatie vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van Prof. Prechal. (Constitutionalization of international organisations)
- C COST Action A28: Human Rights, Peace and Security in EU Foreign Policy (Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens)
- C E.Ma-project: European Master's Degree in Human Rights and Democratisation (Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens)

- C Matra-project: Civil Society in Support of Bulgaria's Stable Policy for Human Rights Guarantees (Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens)
- C European Evidence Warrant – European Commission (Hercules) (Rechtspleging en Rechtshandhaving prof.dr. J.A.E. Vervaele)

NWO

Vanuit de subfaculteit wordt aan een groot aantal NWO-programma's deelgenomen:

- C 'Bedrijfspensioenfondsen en sociale cohesie', onderdeel van het NWO programma Sociale Cohesie, deelprogramma Participatie, Binding en Betrokkenheid (Arbeid, Markt en Sociaal Beleid)
- C 'Life courses, transitions and the combination of labour and care', onderdeel van het NWO-programma Sociale Cohesie, deelprogramma Participatie, Binding en Betrokkenheid (Arbeid, Markt en Sociaal Beleid)
- C 'From generation to generation', onderdeel van het NWO-programma 'De Bindende Kracht van Familierelaties' (Arbeid, Markt en Sociaal Beleid)
- C NWO Aandachtsgebied 'Transnationale rechtshandhaving in de Europese rechtsruimte' (onderzoeksleders: R.J.G.M. Widdershoven en J.A.E. Vervaele; coördinator: O.J.D.M.L. Jansen) (Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa)
- C NWO-DFG samenwerkingsverband 'Transnational Public law application and enforcement in the European Legal Space' (coördinator: O.J.D.M.L. Jansen) (Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa)
- C door SARO III (NWO) gefinancierd rechtsvergelijkend project Silence of Administration (coördinator: O.J.D.M.L. Jansen) (Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa).
- C Saro III onderzoeksprogramma 'Binding Unity and Divergent concepts', waarvan Prof. Prechal en Prof. Van Roermund (rechtsfilosofie, UvT) de programmaleiders zijn en waarin een twintigtal onderzoekers uit heel Europa participeren. Vanuit Utrecht neemt Thomas Vandamme aan dit onderzoeksprogramma deel als postdoc. (Constitutionalization of international organisations)
- C NWO-prioriteitsprogramma Sustainable Use and Conservation of Marine Living Resources, waarvan prof.mr. A.H.A. Soons lid van de begeleidingscommissie is (Omgevingsrecht).
- C ICTY: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia case law data-base (NWO) (Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens)
- C Implementation of human rights standards within the police in four Latin American/Caribbean countries (NWO) (Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens)
- C project Ethnicity and juvenile justice (nieuw project) (NWO/SARO) (Criminal law and fundamental values: shifting boundaries)
- C project Cultural defense (NWO) (Criminal law and fundamental values: shifting boundaries)
- C project Normatieve schulditsluiting (NWO) (Criminal law and fundamental values: shifting boundaries)

KNAW

Ten slotte is er deelname aan diverse KNAW-projecten te melden:

- C KNAW-project 'Non-judicial enforcement of Good Governance and Human Rights, Indonesia-Netherlands' (coördinator: mr. G.H. Addink) (Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa)
- C ATRIPcongres door KNAW gesubsidieerd (European Private Law)
- C Onderzoeksprogramma Non-judicial Protection of Human Rights and Good Governance, KNAW, Prioriteitsprogramma Legal Research Co-operation van het Scientific Programme Indonesia - Netherlands (SPIN) (deelnemers: mr. G.H. Addink, prof.mr. J.B.J.M. ten Berge, dr. L.F.M. Besselink, prof.mr. H.R.B.M. Kummeling)

Prijzen

In het afgelopen jaar zijn een aantal prijzen behaald. Binnen het programma Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa ontving dr. F. Dorsemont de TPR prijs (Tijdschrift voor Privaatrecht) voor het artikel 'De onderneming: Arbeidsgemeenschap of rechtsorde? Omtrent de mogelijkhedenvoorwaarden, de grondslagen, de beperkingen, de demonen, de gevaren en de voordelen van de institutionele leer, casu quo de institutionele rechtsstelsels'.

Mw. Mr M.P. Jongma van het onderzoeksprogramma Omgevingsrecht ontving de tweejaarlijkse Wiardaprijs voor haar pre-advies voor de Vereniging voor Milieurecht over het alarabeginsel. Mr. J.W. de Visser van het

onderzoeksprogramma Proliferatie van het constitutionele recht werd genomineerd voor de Wiardaprijs voor zijn artikelenserie 'Over straf valt te onderhandelen, over de waarheid niet'. Hij eindigde op de tweede plaats. Dr. W.G. Werner van het onderzoeksprogramma Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens ontving een stimuleringsubsidie van het High Potentials programma van de Universiteit Utrecht

Eervolle/bijzondere benoemingen

Ook zijn er eervolle benoemingen te melden: prof. mr. A.H.A. Soons van het onderzoeksprogramma Omgevingsrecht werd benoemd tot erelid van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht.

Dr. L.F.M. Besselink van het onderzoeksprogramma Proliferatie van het constitutionele recht was in de periode 2003-2004 Visiting Professor and Fellow aan het Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute, Florence, Italy.

Prof. Mr. B. de Gaay Fortman van het onderzoeksprogramma Integratie, coördinatie en implementatie van de Rechten van de Mens was Monsignor Willy Onclin Professor of Comparative Canon Law aan the Catholic University of Louvain.

Prof.dr. John A.E. Vervaele van het onderzoeksprogramma Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa is lid geworden van de Association Internationale de Droit Pénale. Daarnaast is hij lid van het Scientific Committee van de AIDP. Tevens is hij voorzitter van de Nederlandse Vereniging Bescherming financiële belangen EU (DASEC).

Beurzen

Mw. Prof. Mr. M.L.P. Loenen van het onderzoeksprogramma Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens werd geselecteerd voor het Fulbright New Century Scholar Program 2004/2005.

Mw. Mr. C. Mibenge van het onderzoeksprogramma Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens kreeg de NWO-Mozaïekbeurs toegekend voor het promotieonderzoek: Effectief rechtsmiddel voor slachtoffers van seksueel oorlogsgeweld.

Promoties

In 2004 hebben twaalf promoties plaatsgevonden, waardoor het aantal weer op het meerjaarlijks gemiddelde is aangekomen, na een opvallend lage hoeveelheid promoties in 2003 (toen vonden er slechts zes promoties plaats):

- C Drs C. Jeloschek, promotie op 26 januari 2004, promotor prof mr E.H. Hondius
Examination and notification duties in consumer sales law. How far should we go in protecting the consumer?
- C Mr M.J. Kroeze, cum laude promotie op 14 april 2004, promotor prof mr P. van Schilfgaarde
Afgeleide schade en afgeleide actie
- C Mw mr W.M. Schrama, promotie op 21 april 2004, promotor prof dr K.R.S.D. Boele-Woelki
De niet-huwelijkse samenleving in het Nederlandse en Duitse recht
- C Mw mr B. Braat, promotie op 28 april 2004, promotor prof dr K.R.S.D. Boele-Woelki
Indépendance et interdépendance patrimoniale des époux dans le régime matrimonial légal des droits français, néerlandais et suisse
- C Mw mr S.A. Kruisinga, promotie op 12 mei 2004, promotor prof mr Ph.H.J.G. van Huizen
(Non-)conformity in the 1980 UN Convention on contracts for the international sale of goods : an uniform concept ?
- C Mr S.E. Bartels, promotie op 2 juni 2004, promotoren prof mr F.W. Grosheide en prof mr H.W. Heyman
De titel van overdracht in driepartijenverhoudingen
- C Mw mr H.N. Schelhaas, promotie op 9 juni 2004, promotor prof mr E.H. Hondius
Het boetebeding in het Europese contractenrecht
- C Mr R.I.B. Hoop, promotie op 22 september 2004, promotoren prof mr A.M.Hol en prof mr M.L.P. Loenen
Arbeidsplicht en burgerschap. Een politiek-filosofische analyse van de reintegratieverplichting in de Nederlandse bijstandswet
- C Mw mr K.J. Cseres, promotie op 29 september 2004, promotor prof mr E.H. Hondius
Competition law and consumer protection: a love-hate relationship
- C Mw mr F. Drouichi, promotie op 13 oktober 2004, promotor prof mr M.L.P. Loenen, co-promotor Mr dr A.G. Veldman
Inkomensbescherming bij zorgverantwoordelijkheid. Sociale zekerheid van een zorgende werknemer tijdens transitie van arbeid naar zorg

- C Mw mr M. Inazumi, promotie op 27 oktober 2004, promotoren prof mr G.J.H. van Hoof en prof mr C. Flinterman
Universal Jurisdiction in Modern International Law. Expansion of National Jurisdiction for Prosecuting Serious Crimes under International Law
- C T. Boekhout van Solinge, promotie op 10 december 2004, promotor prof dr. F. Bovenkerk
Dealing with drugs in Europe. An investigation of European drug control experiences: France, the Netherlands and Sweden

De voornemens uit het Kwaliteitsplan voor promovendi (uit 2002) zijn inmiddels alle geïmplementeerd. Het positief gevolg hiervan moet in 2005 zichtbaar worden door een hoger AIO-rendement.

Hoogleraarsbenoemingen

- C Prof. dr. I. Weijers, benoemd per 1 februari 2004, bijzondere leerstoel Jeugdrechtspleging
- C Prof. mr. J.E. Goldschmidt, benoemd per 1 januari 2004, leerstoel Rechten van de Mens
- C Prof dr U. Wendeling-Schröder, benoemd van 1 februari tot 1 september 2004, G.J. Wiarda wisselleerstoel, Duits en Europees arbeidsrecht
- C Prof. mr. Dr. I. Giesen, benoemd per 1 juli 2004, leerstoel Burgerlijk procesrecht
- C Prof. mr. Dr. J.J. Verhoeven, benoemd per 1 september 2004, leerstoel Rechtsgeschiedenis
- C Prof. mr. M. Scheltema, benoemd van 1 september 2004 tot 1 september 2005, G.J. Wiarda wisselleerstoel, Bestuursrecht, in het bijzonder de relatie van het algemeen bestuursrecht tot omgevingsrecht
- C Prof. mr. G.M.M. Michielse, benoemd per 1 oktober 2004, leerstoel Fiscaal Recht

Oraties

- C Mw prof dr U. Wendeling-Schröder, Duits en Europees arbeidsrecht, G.J. Wiarda wisselleerstoel, 11 juni 2004
- C Prof mr G.T.J.M. Jurgens, Bestuursrecht, 10 november 2004
- C Prof dr mr A.A. Franken, Strafrechtspraktijk, 11 november 2004
- C Prof mr M. Scheltema, Bestuursrecht, in het bijzonder de relatie van het algemeen bestuursrecht tot omgevingsrecht, G.J. Wiarda wisselleerstoel, 1 december 2004
- C Prof mr J.E. Goldschmidt, Rechten van de Mens, 8 december 2004

Directeur onderzoek

Per 1 oktober 2004 heeft prof.dr. J.A.E. Vervaele het directeurschap voor onderzoek overgenomen van prof.mr. M.L.P. Loenen.

Onderzoeksbestuur

Het bestuur van het G.J. Wiarda Instituut, ook wel: het onderzoeksbestuur, is in 2004 vrijwel geheel gewijzigd. Prof.mr. C. Flinterman (afdeling Rechten van de Mens), prof.mr.drs. F.C.M.A. Michiels (afdeling Omgevingsrecht) en Prof.mr. E.H. Hondius (afdeling Rechtsvergelijking/Europees Privaatrecht) werden per 1 september 2004 opgevolgd door respectievelijk Prof.mr. J.E. Goldschmidt, prof.mr. A.H.A. Soons en prof.mr. F.W. Grosheide. Prof.mr. A.Ph.C.M. Jaspers was reeds lid van het onderzoeksbestuur voor de afdeling Sociaal en Economisch Recht en Bestuur.

1. ARBEID, MARKT EN SOCIAAL BELEID

Maatschappelijke ontwikkelingen die zich de laatste jaren hebben aangekondigd en die verder zullen doorzetten in het komende decennium, zorgen voor nieuwe en uitdagende vraagstellingen waar het gaat om de plaats, verdeling en vormgeving van de arbeid op een markt die internationaler en met name Europees wordt. Het sociaal beleid zal zich aan deze veranderingen en aan de veranderende ‘arbeidsverdeling tussen de actoren op de markten’, alsmede aan de diversificering van arbeids- en leefpatronen moeten aanpassen. Deze thematiek is voorwerp van onderzoek in dit onderzoeksspeerpunt. Het onderzoek bouwt voort op juridische en economische expertise binnen de onderzoeksgroep.

Naast grondslagenonderzoek op het vlak van sociaal beleid (nationaal en Europees) zal het programma zich met name richten op twee terreinen die in de naaste toekomst volop in ontwikkeling zijn: *arbeid, inkomen en levenslopen*, waarbij de vraag centraal staat naar ‘work-family policies’ en reïntegratieprocessen, en *nieuwe structuren van en in arbeidsorganisaties*, waarin vragen aan de orde komen van een veranderende verhouding tussen individu en collectiviteit en de rol van instituties. De Europese (en internationale) dimensie krijgt in het onderzoek speciale aandacht al dan niet in combinatie met vergelijkend onderzoek.

Naar nieuwe grondslagen van sociaal beleid

Het grondslagenonderzoek thematiseert met name de veranderende verhouding tussen de (nationale en Europese) overheid als actor van sociaal beleid en de markt-partijen: werkgevers en werknemers (zowel collectief als individueel) en intermediaire organen. Het gaat dan om onderwerpen als verprivaatrechtelijking van de arbeidsrelaties en van de publieke solidariteit; toename van algemeen privaatrechtelijke leerstukken in het arbeidsrecht; bestaansrecht van een specifiek arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht; individualisering en solidariteit als grondslagen van sociale regelingen; sociale grondrechten en de arbeidsverhouding; rechtseconomische analyse van arbeidsrelaties; juridische en informele sanctiemechanismen in contractuele arbeidsrelaties en genderdimensies en genderdynamiek van de (on)zichtbare standaarden in het arbeidsrecht.

Arbeid, inkomen en levenslopen

Ontwikkelingen op het punt van individualisering en emancipatie vertalen zich in een aantal onderzoeksvragen die gerubriceerd kunnen worden rond het thema Arbeid, inkomen en levenslopen. Er wordt met name gekeken naar aspecten als onbetaalde (zorg)arbeid, diversiteit in levenslopen, inkomensverdeling en beroepensegregatie.

Nieuwe structurering van en in arbeidsorganisaties

Als gevolg van onder andere een sterkere marktwerking en een grotere individualisering, veranderen arbeidsorganisaties en instituties die de relaties en de werking op de arbeidsmarkt nader vorm geven, ingrijpend. Dit uit zich op verschillende manieren. Op intern niveau gaat het om onder meer de horizontalisering van interne verhoudingen binnen arbeidsorganisaties en output-gerichtheid van individuele of groepsprestaties. Daarnaast wordt onderzocht welke invloed het Europese beleid en de regelgeving heeft op het tot nu toe sterk nationaal georiënteerde sociaal beleid en de juridische vormgeving daarvan met betrekking tot de organisatie van de arbeid op ondernemingsniveau.

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

In 2004 is de lijn uit het verleden voortgezet om samenhang tussen de onderwerpen uit de drie deelprogramma’s tot uiting te laten komen, uiteraard voorzover inhoudelijk mogelijk. Naast het thema van ‘levensloop’ leent ook de wijzigende arbeids- en arbeidsorganisatiestructuur zich goed voor samenhangende projecten. Beide thema’s vormden en vormen de kern van de ontwikkelingen op het terrein van arbeid en sociaal beleid. In dat kader is de aandacht voor internationale en vooral Europese ontwikkelingen geïntensiveerd. Het ruimte geven aan levensloop-aspecten heeft in elk geval potentieel een grote impact op de arbeidsorganisatie. Uit publicaties blijkt hoe deze thematiek tot coherentie binnen het programma heeft bijgedragen. Dat geldt evenzeer voor vraagstukken van veranderingen van de arbeidsverhoudingen in een veranderende arbeidsmarkt.

Met name daar heeft de ontwikkeling in Europees verband grote impact gehad. In de onderzoeken is daarvan blijk gegeven.

De bijdrage vanuit de rechtseconomie is, in het verlengde van wat in het vorige onderzoeksverslag is gerapporteerd, verminderd. Dat onderzoek heeft een plaats gekregen in het onderzoeksprogramma van het Koopmans Instituut van USE.

Het afgelopen jaar is vanuit het programma vooral ingezet op activiteiten vanuit een inhoudelijke invalshoek die een breder recruiteringsveld hadden. Zo zijn vanuit de onderzoeksgroep expertmeetings en (thematisch gerichte) kleinere conferenties gehouden die zich op één van de kernthema's van het programma hebben gericht. De inbreng en de participatie vanuit de onderzoeksgroep was substantieel. Het accent werd daarbij gelegd op uitwisseling met een breder publiek dan enkel de leden van de groep. Dat is verrijkend geweest.

2. Doelstelling en resultaten

'Gelijke behandeling' in het arbeidsproces heeft ook het afgelopen jaar weer een belangrijke plaats ingenomen. De eerder ingezette lijn van een brede behandeling van de discriminatie-problematiek is voortgezet. Naast gelijke behandeling van mannen en vrouwen krijgt ook ongelijke behandeling op gronden als leeftijd, ziekte en handicap aandacht. Dat sluit aan bij de ontwikkelingen in de Europese Gemeenschap (nieuwe richtlijnen op het terrein van gelijke behandeling) (Burri, Koopmans, Veldman). Het genderperspectief heeft het afgelopen jaar de nodige aandacht gekregen. Dat komt tot uiting in een zestal 2e en 3e geldstroomonderzoeken onder leiding van prof. Plantenga.

De 'levensloop'-problematiek is kernpunt van onderzoek geweest, blijkend uit publicaties van leden van de groep maar ook uit organisatie van en actieve deelname aan congressen, expertmeetings en conferenties op dit thema. De bijdrage door leden van de groep aan het wetenschappelijk debat, zowel het nationale als het internationale debat, is substantieel en voor de onderzoeksgroep als zodanig van belang. Vanuit de onderzoekleiding wordt dit gepropageerd en ondersteund. Het NWO project '*Life courses, transitions and the combination of labour and care*' geeft de mogelijkheid belangrijk onderzoek op dat terrein te doen.

Een substantiële bijdrage aan het internationale debat heeft ook plaats gehad op het terrein van de organisatie van de arbeid en de participerende rol van werknemers in een globaliserende economie met zijn omvangrijke herstructureringsprocessen: de sociale dialoog die met name vanuit de Europese Gemeenschap wordt gestimuleerd. Verschillende leden van de onderzoeksgroep nemen aan dit debat deel en zijn betrokken bij internationale onderzoeksprojecten.¹ De steeds groeiende activiteiten van de European Working group on Labour Law bieden daartoe een goede en vruchtbare gelegenheid.

Drie jonge onderzoekers hebben hun promotie-onderzoek afgesloten met een dissertatie die met succes verdedigd is. De proefschriften van Hoop en VandenBerghe werden in het kader van het eerste deelprogramma verricht en betroffen een eigen respectievelijk politiek-filosofische en rechtseconomische bijdrage aan het wetenschappelijk debat met een vernieuwend perspectief. Het proefschrift van Driouichi leverde een bijdrage aan de kennis en het inzicht in transitieprocessen van arbeid en zorg en paste zeer goed in het levensloop-onderzoek, dat in het programma een vooraanstaande plaats inneemt.

Fundamentele vragen van het arbeidsrecht, met name van het collectieve arbeidsrecht, hebben ook het afgelopen jaar de nodige aandacht gehad. Dat blijkt uit de – al eerder gememoreerde- internationale expertmeeting in het kader van het OSA-project '*Collective Bargaining between the Business Cycle and the Life Cycle*' (Jaspers, Veldman, A. van den Berg en Schippers) waarin het collectieve arbeidsvoorwaardenvorming als motor voor levenslooparrangementen centraal staan, uit participatie aan diverse congressen² en uit publicaties op dit onderwerp (Dorssemont, Jaspers, Veldman). Ook het ESTER-project '*Social regulation of European transnational companies*' (waarin met USBO wordt samengewerkt; prof. Leisink) past hierin perfect (Jaspers en Veldman).

1 Op dit terrein kunnen de volgende projecten genoemd worden: '*Social regulation of European transnational companies*' (EG 6e kader, ESTER) waaraan een zestal landen deelnemen; '*Freedom of Association in the European Union and Candidate Countries*' (een project van de Europese Commissie); '*Collective Bargaining between the Business Cycle and the Life Cycle*' (een project samen met OSA en ETUC); '*ILO standards and their impact on national labour law*' (samen met de ILO en Europese universitaire partners).

2 Te noemen zijn de conferentie: '*Freedom of Association in the European Union and the candidate countries*' in Toledo; en de conferentie: '*Betekenis en doorwerking van ILO-normen in het nationale recht*' in Gent.

Binnen dat kader past ook het onderzoek naar ontwikkelingen in de zeggenschaps- en medezeggenschapsstructuren in ondernemingen (A. van den Berg, Dorsemont, Jaspers). Daarbij krijgen de ontwikkelingen op Europees niveau speciale aandacht (Dorsemont en Jaspers).

Het Europese sociale zekerheidsrecht heeft extra aandacht gekregen (Pennings). Pennings is in dat verband ook enkele malen opgetreden als expert op dit terrein. In dat kader past ook de oprichting in 2004 vanuit Utrecht van het Nederlands Instituut voor Sociale Zekerheid (NISZ) waarvan Pennings de initiator en voorzitter is. Pennings bekleedt ook sinds 2004 de functie van president van de Nederlandse afdeling van het European Institute of Sociale Security.

In het kader van werkgelegenheidsbeleid is met name aandacht uitgegaan naar ouderenbeleid in het algemeen en in ondernemingen in het bijzonder. Ook dat past in de levensloop benadering en de aandacht voor employability (Baaijens, Remery, Schippers).

Een doelstelling van het programma is ook het initiëren van en het participeren in het wetenschappelijk debat zowel in nationaal als in internationaal en Europees verband. Rond het thema levensloop is door leden van de groep actief deelgenomen aan het debat daarover (Baaijens, Burri, Jaspers, Konijn, Koopmans, Plantenga, Schippers en Vlasblom). Burri is een aantal malen uitgenodigd voor expertmeetings in Frankrijk en samen met Konijn heeft zij in januari 2005 opgetreden in Parijs voor het *European University of Labour Studies*, over het onderwerp: *'Changes at work: the flexi-security balance'*. Daarmee is de expertise die binnen de groep op de verschillende deelterreinen bestaat, zichtbaar en aansprekend uitgedragen.

In het kader van het 'Pontignano'-project (een samenwerkingsverband van onderzoekers uit een zestal Europese landen op het terrein van het arbeidsrecht, en waarin Jaspers als partner participeert) is door twee aio's aan het in juli gehouden onderzoekseminar deel genomen (Gundt en Wirtz).

3. Vernieuwingen

Naast de vernieuwingsaspecten hierboven onder 2 vermeld, lopen binnen het programma een aantal nieuwe projecten. Het zijn allemaal projecten die passen in de kern van het programma.

1. *'Bedrijfspensioenfondsen en sociale cohesie'*, onderdeel van het NWO programma Sociale Cohesie

2. *'Life courses, transitions and the combination of labour and care'*, onderdeel van het NWO programma Sociale Cohesie

3. *'Changing patterns of interdependence and solidarity in family relations'*

4. *'Collective Bargaining between the Business Cycle and the Life Cycle'*, een project samen met OSA en de ETUC

5. *'Social regulation of European transnational companies'*; een project van de Europese Commissie (Special Targeted Research Projects ESTER,

6. *'From generation to generation'*; onderdeel van het NWO-programma 'De Bindende Kracht van Familierelaties'

7. In het kader van het European Institute of Social Security is vanuit de groep het voorstel gedaan en gehonoreerd om in 2005 het jaarlijks congres van het EISS in Nederland te organiseren (Pennings en Jaspers). In september 2005 zal het congres worden gehouden.

8. In het kader van de samenwerking met de universiteit van Western Cape (Z-A) is aan het project van rechtsvergelijking tussen enerzijds de Zuid-Afrikaanse regelgevingen anderzijds de regelgevingen van de EG en enkele EG-lidstaten op het onderwerp herstructurering van ondernemingen (overgang, fusie, splitsing, outsourcing etc) gewerkt (Jaspers). Het onderzoek is inmiddels afgerond en zal binnenkort in Zuid-Afrika worden gepubliceerd. Er is samenwerking met een Duitse Universiteit (Haagen).

9. Het project: *'Freedom of Association in the European Union and Candidate Countries'*, een Europees gesteund project van de universiteit van Madrid 'Complutense' (Jaspers en Dorsemont);

10. *'Betekenis en doorwerking van ILO-normen in het nationale recht'*, project geleid door de ILO in samenwerking met de universiteiten van Antwerpen en Gent (Jaspers en Dorssemont).

4. *Samenwerking*

De samenwerking met binnenlandse en buitenlandse wetenschappers en wetenschapscentra is gecontinueerd en versterkt, zoals OSA, SISWO (in eigen land) en in het buitenland met de 'European Working Group on Labour Law' (EWL), Western Cape University, Centre de Droit Comparé du Travail et de la Sécurité Social van de universiteit Montesquieu van Bordeaux.. Verder is er samenwerking tot stand gekomen met de ETUC, in het bijzonder het onderzoeksinstituut van de ETUC. De samenwerking is nog verder uitgebreid met deelname (op uitnodiging) aan in het 'Pontignano'-project: een Italiaans instituut dat jaarlijks een conferentie van een week organiseert voor jonge onderzoekers op het terrein van het (Europees) arbeidsrecht. In dit instituut nemen een zestal Europese landen deel. Voorts is een samenwerking tot stand gekomen met de Internationale Arbeidsorganisatie.

5. *Betrokken onderzoekers*

De onderzoekers van het programma Arbeid, Markt en Sociaal Beleid zijn:

- C Drs. C. Baaijens
- C Dr. S. Burri
- C Dr. A. van de Berg
- C Dr. F. Dorssemont
- C Mr. F. Drouichi
- C Prof. dr. G. de Geest
- C Dr. Y.K. Grift
- C Mr. N. Gundt
- C Mr. I. van der Helm
- C Mr. Drs. Dr. J.A. den Hertog
- C Drs. C. Hillebrink
- C Dr. A. van Hoek
- C Prof. mr. A.Ph.C.M. Jaspers (onderzoeksleider)
- C Dr. Y. Konijn
- C Drs. I. Koopmans
- C Drs. M. Marangos
- C Drs. I. Moor
- C Prof. mr. F.J.L. Pennings
- C Prof. Dr. J. Plantenga
- C Drs. B. Pouwels
- C Drs. A. van Putten
- C Drs. E. van Sas
- C Prof. dr. J.J. Schippers
- C Drs. A.-S. Vandenberghe
- C Dr. A.G. Veldman
- C Dr. J.D. Vlasblom
- C Mr. M. Wirtz

Publicatielijst 2004

DISSERTATIES

- Hoop, R., Arbeidsplicht en burgerschap. Een politiek-filosofische analyse van de reïntegratieverplichting in de Nederlandse bijstandswet, Faculteit Rechtsgeleerdheid, UU, 22 september 2004, WLP, Nijmegen, 2004, 311 pp., promotores: prof. mr. A.M. Hol en prof. mr. M.L.P. Loenen.
- Driouichi, F., Inkomensbescherming bij zorgverantwoordelijkheid. Sociale zekerheid van een zorgende werknemer tijdens transitie van arbeid naar zorg, Faculteit Rechtsgeleerdheid, UU, 13 oktober 2004, BJu, 2004, 368 pp., promotor: prof. mr. M.L.P. Loenen, co-promotor: mr. dr. A.G. Veldman.
- Vandenberghe, A.-S., An Economic Analysis of Employment Law, Faculteit Rechtsgeleerdheid, UU, 1 oktober 2004, 278 pp., promotores: prof. dr. R.J. Van den Bergh, prof. dr. J.J. Siegers, prof. mr. A.Ph.C.M. Jaspers en prof. dr. A.C.J.M. Wilthagen.³

NAAR NIEUWE GRONDSLAGEN VAN SOCIAAL BELEID

Wetenschappelijke publicaties

- Burri, S.D., Pays-Bas, Bulletin de droit comparé du travail et de la sécurité sociale 2003, pp. 246-253 (verschenen in 2004).
- Burri, S.D. & E. Cremers-Hartman, Geslacht in: De Wolff, D.J.B. (hoofdred.), Gelijke behandeling: oordelen en commentaar 2003, Deventer: Kluwer 2004, pp. 33-56.
- Burri, S.D., Indirect Discrimination in Pay and Working Conditions: The Application of a Potentially Dynamic Concept, in: Equal Pay and Working Conditions. Towards the Uniform and Dynamic Implementation of EU Anti-discrimination Law: The Role of Specialized Bodies, Report of the third experts' meeting, hosted by the Dutch Equal Treatment Commission 23-24 June 2003, pp. 28-41 (verschenen in 2004).
- Jaspers, A.Ph.C.M., Nederlands stakingsrecht op een nieuw spoor?, Deventer, Kluwer, 2004, 176 pp.
- Jaspers, A.Ph.C.M., Een nieuw of het post-cao tijdperk: nog behoefte aan regie? In: W. Arts, H.B. Entzinger, R. Muffels (Red.), Verzorgingsstaat vaar wel, Koninklijke Van Gorcum, Assen, 2004, pp. 107-122.
- Pennings, F.J.L., De invloed van de Wet pamba op socialezekerheidsprocedures, Sociaal recht: Nederlands tijdschrift voor sociaal recht, 19 (9), 2004, pp. 299-306.
- Pennings, F.J.L., Has the State-of-Employment Principle Become Outdated? In R. Langer, & M. Sakslin, (Ed.), Co-ordinating Work-Based and Residence-Based Social Security. Helsinki: Forum Iuris, 2004, pp. 185-217.
- Siegers, J.J. & M. Kroneman, The effect of hospital bed reduction on the use of beds: a comparative study of ten European countries, Social Science & Medicine, 2004, vol. 59, pp.1731-1740.
- Veldman, A.G., Senioriteitsopbouw, loon en pensioen bij flexibele arbeid, in: D.J.B. de Wolff (eindred.), Gelijke behandeling: oordelen en commentaar 2003, Kluwer 2004, pp. 113-118.

Vakpublicaties

- Vandenberghe, A.-S., Ongelijke onderhandelingspositie en het arbeidsrecht, Aers Aequi, 53 (6) 2004, pp. 412-414.

Annotaties

- Konijn, Y., Hof van Justitie EG, 05-10-2004: Arbeidstijden onder vuur, SR 2004-12, pp. 440-443.

3 Gepromoveerd bij USE.

ARBEID, INKOMEN EN LEVENSLOPEN

Wetenschappelijke publicaties

- Baaijens, C & D.A.J.G. Fouarge, Labour supply preference and job mobility of Dutch Employees. In: A. Degenne, J.-F. Giret, C. Guégnard, J.-J. Paul en P. Werquin (red.), Genre et données longitudinales. Xles journées d'analyse longitudinale du marché du travail, Marseille, 2004, pp. 21-32.
- Burri, S.D. & A.Ph.C.M. Jaspers, La durée du travail aux Pays-Bas: marier la flexibilité de la durée du travail et la sécurité, une gageure impossible? in: Daugareigh, I. & Isart, P. Leçons d'une réduction de la durée du travail, Pessac: Maison des sciences de l'Homme d'Aquitaine 2004, pp. 187-201.
- Burri, S.D., Gelijke behandeling m/v, Europees Sociaal Recht, Den Haag: SDU Uitgevers 2004, 239 pp.
- Burri, S.D., Aanpassing van de arbeidsduur: evaluatie en rechtspraak, Sociaal Maandblad Arbeid 2004, pp. 502-512.
- Koopmans, I. & J.J. Schippers, Reconciliation of work and family life in Europe, in: J.W. Duyvendak & M.M.J. Stavenuiter (eds), Working Fathers, Caring Men. Reconciliation of Working Life and Family life. The Hague: Ministry of Social Affairs and Employment & the Verwey-Jonker Institute 2004, pp. 33-56.
- Koopmans, I., A., A.Ph.C.M. Jaspers, T. Knijn & J. Plantenga, Balancing care and security. An international comparison of care components in pension systems, in: N. van de Heuvel, P. van der Hallen, T. van der Lippe & J. Schippers (eds.), Diversity in the life courses; consequences for the labour market, Tilburg: Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek, Institute for Labour Study 2004, pp 137-154.
- Plantenga, J. & F. Bettio, Comparing care regimes in Europe. Feminist Economics 2004, (10)1, pp. 85-113.
- Plantenga, J., Zorgen in en om de levensloop. Economisch Statistische Berichten (dossier levensloop) 2004, pp. D14-D17.
- Plantenga, J., Kinderopvang nog steeds geen basisvoorziening, Economisch Statistische Berichten 2004, 30 april 2004, p. 193.
- Plantenga, J. & J.J. Schippers, Continuïteit en verandering in arbeid en gezin. In: J.W. Duyvendak en M.Hurenkamp (red.) Kiezen voor de kudde. Lichte gemeenschappen en de nieuwe meerderheid. Amsterdam: Van Genneep 2004, pp. 56-72.
- Remery, C., K. Henkens & J.J. Schippers, Hoe pakken werkgevers in Nederland personeelstekorten aan?, Over Werk, 3, 2004, pp. 163-167.
- Remery, C., K. Henkens, J.J. Schippers & P. Visser, Knelpunten in de personeelsvoorziening. Strategieën van werkgevers, Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, 2004, pp. 182-196.
- Schippers, J.J., Arbeid en zorg: tussen normering en keuzevrijheid, in: W. Arts, H.B. Entzinger, R. Muffels (Red.), Verzorgingsstaat vaar wel, Koninklijke Van Gorcum, Assen, 2004, pp. 177-194.
- Schippers, J.J. & J. Sap, Arbeidsmarkt: meer investeren, minder sparen, Economisch Statistische Berichten, jg 89, nr. 4427, 26 februari 2004, pp. D8-D10.
- Schippers, J.J. & C. Remery, Gender and the knowledge based society. National report on the Netherlands, WELLKNOW, Utrecht/Reykjavik, 2004, 31 pp.
- Schippers, J.J. & J. Sap, Hogere participatie vergt meer dan levensloopregeling, Sociaal Maandblad Arbeid, 59, 9, september 2004, pp. 398-407.
- Schippers, J.J., R.J.M. Muffels, P. Ester, J. van Ours & A.C.J.M. Wilthagen, De transitionele arbeidsmarkt. Naar een nieuwe sociale en economische dynamiek, OSA-publicatie A 209, 2004, 192 pp.
- Schippers, J.J., N. van der Heuvel, P. van der Hallen & T. van der Lippe, Diversity in life courses and consequences for the labour market, in: Heuvel, N. van der, P. van der Hallen, T. van der Lippe & J.J. Schippers (Eds.), Diversity in life courses; consequences for the labour market, Tilburg: OSA, 2004, pp. 7-17.
- Schippers, J.J., Labour markets and life course: theory, empiricism and policy, in: Heuvel, N. van der, P. van der Hallen, T. van der Lippe & J.J. Schippers (Eds.), Diversity in life courses; consequences for the labour market, Tilburg: OSA, 2004, pp. 19-41.
- Schippers, J.J., The life course approach to the labour market: a new challenge, in: Heuvel, N. van der, P. van der Hallen, T. van der Lippe & J.J. Schippers (Eds.), Diversity in life courses; consequences for the labour market, Tilburg: OSA, 2004, pp. 191-199
- Veldman, A.G., Strengthening the effects of Community equal pay legislation, or why the established pay standards have little impact on the pay gap in the EU labour market, in: J. Cormack (ed.) Equal pay and working conditions. Towards the uniform and dynamic implementation of EU anti-discrimination law, the

role of specialised bodies: report of the third experts' meeting, (tevens in het Frans verschenen), 2004, pp. 18-27.

Vakpublicaties

- S.Burri, bijdrage over Arbeid en zorg in Flexibele arbeidsrelaties, Kluwer losbladig.
- Plantenga, J. & C. Remery, The gender approach of the Dutch national action plan for employment 2004. Report for the European Commission. Utrecht: Utrecht University, 2004, 43 pp.
- Plantenga, J. & C. Remery, 'Making work pay' debates from a gender perspective – the Dutch national report. Report for the European Commission, Utrecht: Utrecht University 2004, 11 pp.
- Plantenga, J., C. Remery & M. Caprile, Synthetic indices: an overview. In: M. Caprile (ed.). Measuring progress towards the knowledge-based society, quality of working life and gender equality. Wellknow project report no. 3: pp. 6-23. Utrecht: Utrecht University/Barcelona: CIREM.
- Plantenga, J. & M. Siegel, European Child Care Strategies. Position paper for the conference 'Child Care in a changing world', Groningen, 21-23 October 2004, Part I (54pp) and Part II (60 pp).
- Plantenga, J., Y.Weaver, B.Rijkers & P. De Haan, Arbeidsmarktparticipatie en de kosten van formele kinderopvang. Rapport in opdracht van en uitgebracht aan het netwerkbureau kinderopvang, Utrecht: USE, 2004, 48 pp.
- Plantenga, J., E. Brands & M. Jongma, Informele versus formele kinderopvang. Utrecht: Maatschappelijke ondernemersgroep, 2004, p. 42.
- Schippers, J.J., Minder uren, meer welvaart, Economisch Statistische Berichten, 89, 4441, 3 september 2004, p. 409.
- Schippers, J.J. & J.D. Vlasblom, Einde van het kinderdal, Economisch Statistische Berichten, 89, 10 december 2004, p. 593.

Annotaties

- Veldman, A.G., Overwerkvergoeding bij deeltijdarbeid - HvJ EG 27 mei 2004, C-285/02, Nederlands tijdschrift voor Sociaal Recht 2004, nr. 11, Europees Arbeidsrecht Aktueel , pp. 380-382.

NIEUWE STRUCTURERING VAN EN IN ARBEIDSORGANISATIES

Wetenschappelijke publicaties

- Van den Berg, A., The contribution of work representation to solving the governance structure problem, Journal of Management and Governance 8, 2004, pp. 129-148.
- Van den Berg, A., Ondernemingsraad en goed bestuur: een institutioneel-economische benadering, Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken 20, 2004, pp. 411-423.
- Dorssemont, F., Over de representativiteit van sociale partners in het kader van de Europese Sociale Dialoog, Nederlands Tijdschrift voor Sociaal Recht 2004, pp. 143-151
- Dorssemont, F., Sécurité juridique et transfert d'entreprise Rapport de Synthèse, in C. Sachs-Durand, La place des salariés dans les restructurations en Europe communautaire, Strasbourg, Presses Universitaires de Strasbourg, 2004, pp. 311-325.
- Dorssemont, F., Horizontale informatieplicht moederonderneming bij oprichting van de EOR. Probeer eerst eens bij de dochter: haar hemd is soms nader dan moeders rok, annotatie bij Hof van Justitie, 15 Juli 2004; ADS Anker, C-349/01, Arbeidsrechtelijke annotaties 2004/3, pp. 90-103.
- Dorssemont, F., Annotation to Case C-440/00, Gesamtbetriebstrat der Kühne & Nagel v. Kühne & Nagel AG Co KG, judgement of the Court of Justice of 13 January 2004, Common Market Law Review, 2004, pp.1701-1716.
- Dorssemont, F., "Met de vlam in de pijp...". Vrijheid van vergadering en meningsuiting, recht op collectieve actie versus vrij verkeer: primaat of belangenafweging?, Arbeidsrechtelijke annotaties 2004, pp. 77-94 (annotatie Hof van Justitie, 12 juni 2003, Zaak C-112/00, Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge v. Republik Osterreich.
- Hillebrink, C., J.J. Schippers, P. Peters & A. van Doorne-Huiskes, Het gebruik van een meerkeuzesysteem arbeidsvoorwaarden. In: Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken 20/1, 2004, pp. 47-60.

- Jaspers, A.Ph.C.M, Le soluzioni non giudiziali delle controversie in tempo di parità di trattamento, in: *Giornale di Diritto del Lavoro e di Relazioni industriali*, n. 99-100, anno XXV, 2003, 3-4, pp. 529-546 (verschenen in 2004).
- Jaspers, A.Ph.C.M, Restructuring of enterprises. The legislative initiatives of the European Community: support of workers' interests, in: Corinne Sachs-Durand (ed), *La place des salariés dans les restructurations en Europe Communautaire/ The Situation of workers in restructuring in the European Union*, Strasbourg, 2004, pp. 47-72.
- Jaspers, A.Ph.C.M, The role of workers' representatives on case of transfer of enterprise and collective redundancies, *Rapport néerlandais*, in: Corinne Sachs-Durand (ed), *La place des salariés dans les restructurations en Europe Communautaire/ The Situation of workers in restructuring in the European Union*, Strasbourg, 2004, pp. 155-172 en 293-309.
- Jaspers, A.Ph.C.M, The social plan, *Rapport néerlandais*, in: Corinne Sachs-Durand (ed), *La place des salariés dans les restructurations en Europe Communautaire/ The Situation of workers in restructuring in the European Union*, Strasbourg, 2004, pp. 225-241.
- Jaspers, A.Ph.C.M, Legal security and the transfer of enterprise, *Rapport néerlandais*, in: Corinne Sachs-Durand (ed), *La place des salariés dans les restructurations en Europe Communautaire/ The Situation of workers in restructuring in the European Union*, Strasbourg, 2004, pp. 293-309.
- Schippers, J.J. & R.J.M. Muffels, Van 'life-time employment' naar 'employability', in: W. Arts, H.B. Entzinger, R. Muffels (Red.), *Verzorgingsstaat vaar wel*, Koninklijke Van Gorcum, Assen, 2004, pp. 123-138.

Vakpublicaties

- Dorssemont, F. De rol van werknemers in de Societas co-operativa europaea co-operatie in het kwadraat, in: *Actuele voorinformatie overlegorganen*, :305(2004.03.25), pp.5-9.
- Dorssemont, F. Jurisprudentie Europese Ondernemingsraden, in: *Actuele voorinformatie overlegorganen*, 305(2004.03.25), pp.14-21.
- Dorssemont, F., Arbitragehof weert aanval af op representativiteit vakbonden Belgisch leger, *De Juristenkrant*, 28 janvier 2004, p. 8.
- Dorssemont, F., Rechterlijke Tussenkost bij Europese collectieve actie, een kwestie van shoppen?, *De Juristenkrant*, 10 mars 2004, p. 13.
- Dorssemont, F. Recensie van: André Sobczak, Réseaux de sociétés et codes de conduites. Un nouveau modèle de régulation des relations de travail pour les entreprises européennes, LGDJ, Paris, Cedex, 2002, 384 pages., *Transfer. European Review of Labour and Research*, Autumn 2004, pp. 484-485.
- Hillebrink, C., J.J. Schippers en J. van Stigt, *Keuzes in arbeidsvoorwaarden. Een onderzoek onder leden van FNV Bondgenoten naar CAO à la Carte*. Den Haag: FNV Bondgenoten, 2004
- Hillebrink, C., Signalement: Tijd, Arbeid en Zorg. In: *Vrijetijd Studies* 22/1, 2004, pp. 77-78.
- Hoek, A. van, Losbladig commentaar arbeidsovereenkomst, supplement 218: Inleiding, aant. 2 en 4, p. 1-3; EVO Art. 1 aant. 1.2 en 1.4, p. 3-13; Art. 3 aant. 6, p. 3; Art. 4 aant. 3, p. 3-4; Art. 6 aant. 4, 7, 8, 9 en 11, p. 3-44;
- Hoek, A. van, *Tekst en commentaar arbeidsrecht, derde, herziene editie*, EVO p. 727-751
- Jaspers, A.Ph.C.M, Modern ontslagbeleid: LIFO op de helling, SR 2004, pp. 125-126.
- Jaspers, A.Ph.C.M, 'Gele bonden' in Nederland, SR 2004, pp. 3-5.
- Jaspers, A.Ph.C.M, Ten geleide bij de Europese Sociale Dialoog, SR 2004, pp. 127-128.
- Jaspers, A.Ph.C.M, Het wetsontwerp Baltz: balanceren op de rand, SR 2004, pp. 361-363.
- Veldman, A.G. & A. Jaspers, *Arbidsvoorwaarden versus arbeidsomstandigheden in het kader van de materiele werkingssfeer van de gelijkebehandelingswetgeving*, Advies in opdracht van en uitgebracht aan de Commissie gelijke behandeling, Utrecht dd 14 juni 2004, 4 pp.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Functies bij NWO:

Jaspers, A.Pb.C.M.:

- Lid Programmaraad Sociale Cohesie (NWO)
- Voorzitter stuurgroep Participatie, Binding en betrokkenheid (NWO)

Plantenga, J.:

- Lid van de NWO VENI-selectiecommissie 2003/2004

Schippers, J.J.:

- Lid van de programma commissie 'De Bindende Kracht van Familierelaties/The Ties that Bind' (NWO)

Siegers, J.J.:

- NWO-VIDI-selectiecommissie

Lidmaatschappen en bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen

Dorssemont, F.:

- bestuurslid Belgisch Genootschap voor Arbeidsrecht en Sociale Zekerheidsrecht

Hoek, A.A.H.:

- Bestuurslid Offerhauskring voor Privaatrecht, Handelsrecht en Ipr

Jaspers, A.Pb.C.M.:

- Lid Raad van Toezicht en voorzitter Programmaraad OSA
- President van de Nederlandse sectie van het European Institute of Social Security (tot april 2004)
- Lid bestuur van de European Foundation of Social Quality
- lid European Working group on Labour Law

Pennings, F.J.M.:

- President van de Nederlandse sectie van het European Institute of Social Security (sinds april 2004)
- Voorzitter Nederlands Instituut voor Sociale Zekerheid

Plantenga, J.:

- Lid van Europees network: Expert Group on Gender and Employment (EGGE)
- Lid van 'European network on Research and Theory on 'Women, Welfare State and Citizenship'.
- EAEPE Research area coordinator 'Gender and Economics' (samen met Francesca Bettio – University of Siena)
- Voorzitter van FENN (Feminist Economics Network Netherlands)

Schippers, J.J.:

- Programmadirecteur van Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek (OSA)
- Lid Jury NSV-prijs 2004
- Lid Wetenschapscommissie NIDI/KNAW
- Lid Visitatiecommissie Emancipatie (VCE)
- Lid Stichtingsbestuur Emancipatie Online (STEO)
- Member/vice president of the Board of the LBL, Centre of Expertise on Age and Life Course Issues
- Lid Nationaal Thematisch Netwerk Gelijke Kansen van het ESF-programma EQUAL

Redactielidmaatschappen van tijdschriften

Burri, S.

- redactielid jaarlijkse oordelenbundel van de Commissie gelijke behandeling
- redactielid losbladige Kluwer uitgave Flexibele arbeidsrelaties
- redactielid reeks Sdu Europees Sociaal recht

Dorssemont, F.:

- redacteur Sociaalrechtelijke Kronieken/Chroniques de Droit Social, België
- Redactielidmaatschap Arbeidsrechtelijke Annotaties (Boom, Juridische uitgevers)

Hoek, A.A.H.:

- Redactie Losbladige arbeidsovereenkomst,
- Redactie T&C arbeidsrecht
- Redactie van het tijdschrift NIPR

Jaspers, A.Ph.C.M.,

- voorzitter kernredactie Nederlands Tijdschrift voor Sociaal Recht
- redactieraad SMA
- redactie Reeks Sociale Cohesie

Konijn, Y.,

- redacteur Arbeidsrechtelijke Annotaties
- lid redactie Europees Arbeidsrecht, Nederlands Tijdschrift voor Sociaal Recht

Pennings, F.J.L.

- lid redactie European Journal of Social Security
- lid redactie Europees Socialezekerheidsrecht, Nederlands Tijdschrift voor Sociaal Recht
- redacteur Arbeidsrechtelijke annotaties

Schippers, J.J.

- Lid redactie Sociale Wetenschappen
- Redactielid Tijdschrift Sociale Wetenschappen

Veldman, A.G.

- lid redactie Europees Arbeidsrecht, Nederlands Tijdschrift voor Sociaal Recht

Overige prestigieuze lidmaatschappen, adviesfuncties

Dorssemont, F.,

- Adviseur Baltic Labour Law Project
- Lid Netlex Conferentie Europees Vakverbond

Hoek, A.A.H.

- Adjunct secretaris Staatscommissie IPR

Jaspers, A.Ph.C.M.,

- Consultant Kazachstan New Labour Code
- Lid van de Pontignano Institute of Labour Law

Schippers, J.J.

- Member of the Expert Committee on 'Koopkrachtcijfers' (Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid)

Inzet onderzoekstijd Arbeid, Markt en Sociaal Beleid

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
Burri, S.	Dr.	UD	0,24	RTH/G&R
Berg, A. van de	Dr.	UD	0,30	USE
Dorssmont, F.	Dr.	UD	0,35 ⁴	Wiarda/CREI
Geest, G. de	Prof.dr.	HGL	Pm	USE
Grift, Y.K.	Dr.	UD	0,30	USE
Helm, I. van der	Mr.	UD	0,25	ISEP/ARSB
Hertog, J.A. den	Mr.drs.dr	UD	0,10	USE
Hoek, A. van	Dr.	UHD	0,20 ⁵	Wiarda/CREI
Jaspers, A.Ph.C.M.	Prof. Mr.	HGL	0,35	ISEP/ARSB
Konijn, Y.	Dr.	UHD	0,15 ⁶	ISEP/ARSB
Koopmans, I.	Drs.	JUD	0,85	USE
Pennings, F.J.L.	Prof. Mr.	HGL	0,10	ISEP/ARSB
Plantenga, J.	Prof.dr.	UHD	0,24	USE
Sas, E. van	Drs.	UD	0,20 ⁷	USE
Schippers, J.J.	Prof.dr.	HGL	0,40 ⁸	USE
Siegers, J.J.	Prof.dr.	HGL	0,24	USE
Vandenberghe, A.-S.	Drs.	UD	0,30	USE
Veldman, A.G.	Dr.	UHD	0,35	ISEP/ARSB
Totaal			4,92	

Aio's

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
Driouchi, F.	Mr.	AIO	0,12 ⁹	Wiarda
Gundt, N.	Mr.	AIO	0,75	Wiarda
Hoop, R. ¹⁰	Drs.	AIO	--	Wiarda
Pouwels, B.	Drs.	AIO	1.0	USE
Wirtz, M.	Mr.	AIO	0,2	Wiarda
Totaal			2,07	

4 Vanaf 1 oktober 2004 aanstelling verhoogd naar 1.0 fte.

5 Uit dienst sedert september 2004

6 Taakstelling 0.4 fte; door vervullen van coördinatorschap Onderwijs disciplinegroep ISEP en volgen van opleiding aan Centre of Excelent University Teaching is voor 0.2 fte beschikbaar geweest voor onderzoek. Vanaf 1 januari 2005 terug naar 0.35; ook verbonden aan NWO/PBB project levensloop.

7 Sedert 1 september uit programma getreden; sedert 1 september docent Economie.

8 Met 0.1 teruggebracht met 0.1 tot 0.3. Ook verbonden aan NWO/PBB project levensloop.

9 Uit dienst sedert 1 maart 2004. Gepromoveerd op 13 oktober 2004

10 Uit dienst per 1 januari 2004. Gepromoveerd op 22 september 2004

2e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
Baaijens, C.	Drs.	OIO	0,60 ¹¹	USE
Hillebrink, C.	Drs.	UD	0,80 ¹²	USE
Konijn, Y	Dr.	UHD	0,05 ¹³	ISEP/ARSB
Marangos, M.	Drs.	JUD/OIO	0,40	USE
Moor, I.	Drs.	JUD/OIO	0,53 ¹⁴	USE
Putten, A van	Drs	JUD/OIO	0,25 ¹⁵	USE
Schippers	Prof. dr.	HGL	0,05	USE
Vlasblom, J. D.	Dr.	Post doc	0,40 ¹⁶	USE
Totaal			3,08	

3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Onderz-tijd in fte	Onderdeel
Dorssemont, F	Mr	UD	0,05	Wiarda/CREI
Jaspers, A.Ph.C.M.	Prof. Mr.	HGL	0,05	ISEP/ARSB
Koopmans, I.	Drs.	UD	0,05	USE
Plantenga, J.	Prof. Dr.	HGL	0,05	USE
Remery, C.	Drs.	UD	0,4 ¹⁷	USE
Veldman, A.G.	Dr.	UHD	0,05	ISEP/ARSB
Vlasblom, J.D.	Drs.	UD	0,03 ¹⁸	USE
Totaal			0,68	

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's/oio's	totalen
1e geldstroom	4,92	2,07	6,99
2e geldstroom	1,30	1,78	3,08
3e geldstroom	0,68	0,0	0,68
totalen	6,90	3,85	10,75

11 Tot 1 oktober 2004; sedertdien uit dienst; verbonden aan NWO/Nieuwe Organisatievormen en werknemers van de toekomst.

12 Verbonden aan NWO/Time Competition

13 Verbonden aan NWO/PBB project levensloop.

14 Tot 1 september 2004; sedertdien andere taakstelling bij USE; verbonden aan NWO/PBB project levensloop.

15 In dienst sedert 1 oktober 2004 op basis van 1.0 fte; verbonden aan NWO/Bindende Kracht van Familierelaties.

16 Verbonden aan NWO/PBB project levensloop.

17 Taakstelling 0,6 fte. Onderzoek: Wellknow (comparative and multidisciplinary analyses of the transition towards the Knowledge Based Society, KBS, from employment and gender perspectives), gefinancierd door de EU.

18 Taakstelling 0,4 fte tot 1 februari 2003.

2. MARKT EN MEDEDINGING IN EUROPA

Dit programma gaat uit van een open Europese ruimte, de interne markt. Het programma bestudeert de regels die betrekking hebben op de goederen- en dienstenmarkten en in mindere mate de kapitaalmarkt. Twee onderwerpen krijgen de aandacht: de regels inzake het vrij verkeer en de regels inzake werkzame mededinging. De uitwerking van dit programma wordt vooral verzorgd door juristen, maar wel in samenspraak met economen. Markt en mededinging zijn bij uitstek onderwerpen waar juristen en economen samenwerken. Uitgaande van een past performance wordt in de onderzoeksperiode het accent gelegd op twee vernieuwende thema's. Ten eerste de convergentie van nationale mededingingsregels in Europees verband. Ten tweede de samenhang tussen de werking van de interne markt en het mededingingsbeleid.

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Binnen het onderzoeksspeerpunt Markt en Mededinging wordt het accent gelegd op twee hoofdthema's. Ten eerste gaat het om de convergentie van nationale mededingingsregels in Europees verband. Het tweede hoofdthema beslaat de samenhang tussen de werking van de interne markt en het mededingingsbeleid. Beide aanknopingspunten blijven ook in 2005 continue aandacht krijgen. De tendens in de jurisprudentie en beleidspraktijk om een verband te leggen tussen beide onderwerpen wordt in toenemende mate in onderzoek vertaald, waardoor de inhoudelijke coherentie tussen de verschillende onderzoeken steeds verder wordt vergroot. Voor het overige zullen er vooralsnog geen thematische veranderingen en verschuivingen plaatsvinden.

2. Doelstelling en resultaten

De geformuleerde doelstellingen betreffende de publicaties van de betrokken onderzoekers zijn gewijzigd. Onderzoeker Luijendijk heeft haar proefschrift afgerond en onderzoeker De Vries zit in de afrondende fase van zijn proefschriftonderzoek. In 2004 heeft, bij de VU Amsterdam tevens de verdediging plaatsgevonden van het proefschrift van onderzoeker Sluijs, met Lutjens (VU) en Mortelmans als promotor en Van de Gronden als co-promotor. Het onderzoek van andere promovendi vordert gestaag. Onderzoeker Gerbrandy maakt als aio sinds een jaar onderdeel uit van de juridische component van dit onderzoeksspeerpunt. Naast deze proefschriftonderzoeken hebben de verschillende betrokken onderzoekers in het jaar van 2004 wederom veel publicaties (boeken, tijdschriftartikelen en annotaties) in het Nederlands en Engels op hun naam staan.

Binnen het kader van het programma werd derde geldstroomonderzoek verricht, onder andere voor departementen (bijv. ministerie van economische zaken), decentrale overheden, de NMa en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak.

De onderwijsvernieuwing heeft ervoor gezorgd dat de onderzoekers met een onderwijsaanstelling relatief gesproken teveel tijd aan onderwijsactiviteiten hebben besteed. Dit is de onderzoeksoutput niet ten goede gekomen.

3. Vernieuwingen

Met enkele publicaties wordt doelgericht de relatie gelegd met de onderzoekers die aandacht besteden aan de algemene leerstukken van Europees institutioneel recht, zowel top down (Prechal en co) als bottom up (Widdershoven en co). De publicatie 'Europees recht en de Nederlandse rechter, verworvenheden en uitdagingen', een samenwerking met de vakgroep Internationaal en Europees Institutioneel Recht, is hier een goed voorbeeld van. Op deze wijze wordt een Utrechts juridisch erfgoed (Kapteyn/Verloren van Themaat) geactualiseerd.

4. Samenwerking

De samenwerking met de andere OSP's is frequent. Ook is er goede samenwerking met een aantal onderzoekers van Ius Commune.

Dankzij de wetenschappelijke en bestuurlijke lidmaatschappen zijn er goede relaties met onderzoekers in den lande en daarbuiten.

5. Betrokken onderzoekers

De onderzoekers van het programma Markt en Mededinging zijn:

- C Prof. dr. B. Hessel
- C Dr. G. Faber
- C Prof. mr. L.A. Geelhoed
- C Mr. A. Gerbrandy
- C Prof. dr. P. de Gijsel
- C Dr. J.W. van de Gronden
- C Y. Ilan MSc.
- C Dr. O.J.D.M.L. Jansen
- C Mr. J. Luijendijk
- C Prof. mr. K. J.M. Mortelmans (onderzoeksleider)
- C Drs. H.J. Roelfsema
- C Mr. S.A. de Vries
- C Mr. M. Wirtz

Publicatielijst 2004

DE DOORWERKING VAN DE INTERNE MARKTNORMEN IN DE NATIONALE RECHTSSTELSELS

Wetenschappelijke publicaties

- Gerbrandy, A. & B. Hessel, Mededingingsrecht voor decentrale overheden in hun rollen als onderneming en als overheid, serie Europees recht voor decentrale overheden, deel 4, Kluwer 2004, 375 pp.
- Gronden, J.W. van de, Zorg tussen lidstaat en interne markt, EG-recht en particulier initiatief, Deventer 2004, 133 pp.
- Gronden, J.W. van de & S. Belhaj, Kroniek economisch publiekrecht, Tijdschrift voor Overheidsaansprakelijkheid 2004, pp. 119-127.
- Hessel, B., Ontwikkelingen rond staatssteun en diensten van algemeen economisch belang na het Altmark-arrest, Gemeentestem 2004, 7211, pp. 405-412.
- Hessel, B., Enkele bedenkingen bij de nieuwe interpretatie van de Wet TES, Regelmaat 2004/4, pp. 143-148.
- Hessel, B., I. Jozepa, Stedelijke vernieuwing en de Europese regels van staatssteun, Gemeentestem 2004, 7212, pp. 441-452.
- Mortelmans, K.J.M., Botsende algemene belangen en de werking van de interne markt, SEW 2004/6, pp. 240-252.
- Mortelmans, K.J.M., J.W. van de Gronden & R.H. van Ooik, Stelsel van studieleningen: inventarisatie van Europeesrechtelijke aandachtspunten, in: Leren investeren; investeren in leren. Een verkenning naar stelsels van studiefinanciering, Bijlagen bij het Rapport van de Commissie Uitgangspunten Nieuw Studiefinancieringsstelsel (CUNS); 2004, pp. 85-100.

Vakpublicaties

- Gronden, J.W. van de, J. Luijendijk, S. Belhaj, S.A. de Vries, Kroniek Nederlands economische wetgeving, SEW 2004/12, pp. 507-531.
- Hessel, B., Het rommelt in Europa rond diensten van algemeen belang, De Europese Gemeente 2004/2, pp. 5-6.
- Hessel, B., Mededingingsrecht voor gemeenten, een onbekend maar belangrijk leerstuk, De Europese Gemeente 2004/5, pp. 441-452.

Annotaties

- Gronden, J.W. van de & K.J.M. Mortelmans, Hof van Justitie zaak C-129/00, 9-12-2003, Commissie t. Italië, Een novum: een Europeesrechtelijke veroordeling van een lidstaat wegens incorrecte toepassing van het Gemeenschapsrecht door zijn hoogste rechterlijke instantie, Ars Aequi 2004, pp. 192-205.
- Gronden, J.W. van de, Hof van Justitie, gevoegde zaken C-261/01 en C-262/02, 21-10-2003, Van Calster, SEW 2004, pp. 341-347.
- Gronden, J.W. van de, Hof van Justitie, gevoegde zaken C-264/01, C-306/01, C-453/01 and C-355/01, 16-03-2004, AOK, SEW 2004, pp. 281-285.
- Gronden, J.W. van de & K.J.M. Mortelmans, Tariefbeschikking als C(O)TG: het EG-recht als geneesmiddel? Rechtspraak en Zorgverzekering 2004, Deventer 2004, pp. 915-930.
- Hessel, B., kort gedinguitspraak rechtbank Groningen 2 september 2004: Essent vs. gemeente Appingedam, Mediaforum 2004/10, pp. 329-330.
- Mortelmans, K.J.M., Hof van Justitie, zaak C-429/02, 13-07-2004, Televisie, sport, reclame dienstenverkeer en volksgezondheid, Ars Aequi 2004/11, pp. 794-802.
- Mortelmans, K.J.M., Hof van Justitie, zaak C-220/02, 08-06-2004, Gelijke beloning en de ontslagvergoeding: het verschil tussen militaire dienst en ouderschapsverlof, Ars Aequi 2004/9, pp. 654-663.
- Mortelmans, K.J.M., Hof van Justitie, zaak C-452/01, 23-09-2003, Margarethe Ospelt en Schlössle Weissenberg Familienstiftung, SEW 2004/1, pp. 40-47.

DE CONVERGENTIE VAN NATIONALE MEDEDINGINGSREGELS IN EUROPEES VERBAND

Wetenschappelijke publicaties

- Jansen, O.J.D.M.L., Country Analysis - the Netherlands, in: Gerhard Dannecker, Oswald Jansen (eds.), Competition Law Sanctioning in the European Union. The EU-Law Influence on the National Law System of Sanctions in the European Area, Kluwer Law International 2004, pp. 669-794.

DE SAMENHANG TUSSEN DE WERKING VAN DE INTERNE MARKT EN MEDEDINGINGSBELEID

Wetenschappelijke publicaties

- Gronden, J.W. van de & I. van Houten, De nieuwe Nederlandse Zorgverzekeringswet en EG-recht, SMA 2004, pp. 513-527
- Gronden, J.W. van de & S. Belhaj, AOK case comment. Some room for competition does not make a sickness fund an undertaking. Is EC competition law applicable to the health care sector? (Joined cases C-264/01, C-306/01, C-453/01 and C-355/01, AOK and Others), European Competition Law Review 2004, pp 682-687.

Annotaties

- Mortelmans, K.J.M., Rechtbank Amsterdam, 26 februari 2004: NVCR c.s. vs. NOS en NPS, Mediaforum 2004/4, pp. 134-137.

INTERNE MARKT EN MEDEDINGING: ALGEMENE LEERSTUKKEN

Wetenschappelijke publicaties

- Faber, G. & O. Babarinde, From Lomé to Cotonou: Business as Usual? European Foreign Affairs Review, 2004, Vol. 9, Issue 1, pp. 27-47.
- Gronden, J.W. van de, Purchasing care: economic activity or service of general (economic) interest?, European Competition Law Review 2004, pp. 84-91.
- Hessel, B., De ontwerp-grondwet en de Nederlandse decentrale overheden, in: Europese Grondwet, de doorwerking van de ontwerp-Europese Grondwet op beleidsterreinen van BZK, Ministerie van BZK, Den Haag 2004, pp. 7-37.
- Mortelmans, K.J.M., R.H. van Ooik & S. Prechal, Europees recht en de Nederlandse rechter; Deventer, 2004, 151 pp. met bijlagen.
- Mortelmans, K.J.M., Kroniek van het Economisch Publiekrecht, NJB Kronieken 'De Staat van het Recht' 2004/31, pp. 1637-1644.

Vakpublicaties

- Faber, G. & P. van Dijck, CAP Reform and the Doha Development Agenda, Discussion Paper 04-03, Tj.C. Koopmans Research Institute, 28 pp.
- Hessel, B., De EU-grondwet, een winstpakker voor de decentrale overheden, De Europese Gemeente 2004/4, pp. 4-6.
- Mortelmans, K.J.M., Europese Basisverdragen, EG-Verdrag, EU-Verdrag, Verdrag van Amsterdam, Verdrag van Nice, Deventer 2004, vijfde editie, pp. 183.

Annotaties

- Luijendijk, J. & K.J.M. Mortelmans, Hof van Justitie, zaak C-109/01, 23-09-2004, Secretary of State for the Home Department en Hacene Akrich, SEW 2004, pp. 133-144.
- Mortelmans, K.J.M., Hof van Justitie, zaak C-233/02, 23-03-2004, De handelspolitieke bevoegdheden van de Europese Commissie, Ars Aequi 2004/6, pp. 448-455.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Hessel, B.:

- Redacteur RegelMaat
- Redacteur van De Europese Gemeente, tijdschrift van de Raad van Europese Gemeenten en Regio's in Nederland
- Hoofdredacteur serie Europees recht en decentrale overheden Kluwer
- Redacteur Sdu-serie De Europese Grondwet.

Gerbrandy, A.:

- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Europees recht.

Gronden, J.W. van de:

- Lid Redactie Handleiding Milieuwetgeving (voor internationaal milieurecht)

Mortelmans, K.J.M.:

- Hoofdredacteur Handboek van de Europese Gemeenschappen, losbladig, elfdelig, (Uitgeverij Kluwer)
- Hoofdredacteur Europese Monografieën (Uitgeverij Kluwer)
- Hoofdredacteur European Monographs (Kluwer Law International)
- Redacteur Mededingingsmonografieën (Uitgeverij Kluwer)
- Redacteur Sociaal-Economische Wetgeving
- Redactielid Tijdschrift voor Consumentenrecht
- Redactielid Mediaforum

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties

Hessel, B.,:

- voorzitter wetenschappelijke adviesraad Kenniscentrum EUROPA decentraal, Den Haag
- wetenschappelijk adviseur Kenniscentrum EUROPA decentraal
- Lid Commissie Europees recht T.M.C. Asser Instituut
- Lid adviescommissie Gemeentelijke Samenwerking met Toetredingslanden (ministerie van BuZa/VNG-International).

Gronden, J.W., van de:

- Lid van de contactgroep Europees milieubeleid in Nederland, initiatief van ROM en de VU

Mortelmans, K.J.M.,:

- Lid Commissie CCA (SER)
- Lid van de Conciliation Board of the European Space Agency
- Lid van de Commissie Auteursrechten (ministerie van Justitie)

Inzet onderzoekstijd Markt en Mededinging in Europa 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Onderzoekstijd	Onderdeel
S. Belhaj	Mr.	UD	0,00	ISEP/EPR
J.W. Van de Gronden	Dr.	UHD	0,55	ISEP/EPR
B. Hessel	Prof. dr	HGL	0,30	ISEP/EPR
J. Luijendijk	Mr.	UD	0,30	ISEP/EPR
K.J.M. Mortelmans	Prof. mr.	HGL	0,30	ISEP/EPR
S.A. de Vries	Mr.	UD	0,30	ISEP/EPR
G. Faber	Dr.	UHD	0,40	USE/EEI
P. De Gijsel	Prof. dr.	HGL	0,20	USE/EEI
H.J. Roelfsema	Drs.	UD	0,30	USE/EEI
O.J.D.M.L. Jansen	Dr.	UHD	0,20	CREI/Wiarda
L.A. Geelhoed	Prof. mr.	HGL	0,0 ¹	ISEP/EPR
Totaal			2,85	

Aio's

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
A. Gerbrandy	Mr.	AIO	0,69	Wiarda
M. Wirtz	Mr.	AIO	0,31	Wiarda
Y. Ilan	MSc.	AIO	0,75	USE
Totaal			1,75	

3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Onderzoekstijd	Onderdeel
J.W. Van de Gronden	Dr.	UHD	0,05	ISEP/EPR
B. Hessel	Prof. dr	HGL	0,10	ISEP/EPR
K.J.M. Mortelmans	Prof. mr.	HGL	0,10	ISEP/EPR
Totaal			0,25	

Totale gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	3,54	1,06	4,60
2e geldstroom	0,0	0,0	0,0
3e geldstroom	0,25	0,0	0,25
totalen	3,79	106	4,85

¹ Nulaanstelling.

In het Onderzoeksspeerpunt (OSP) Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa staat de vraag centraal hoe rechtspleging en rechtshandhaving in de Europese rechtsruimte kunnen functioneren op een wijze die zowel voldoet aan de eisen van effectiviteit en kwaliteit, als van rechtsstatelijkheid. Achtergrond van de vraagstelling is dat beide justitiefuncties de laatste jaren met nieuwe en deels vergelijkbare uitdagingen worden geconfronteerd. Enerzijds komen deze vanuit Europa, waarbinnen zich in hoog tempo een Europese rechtsruimte ontwikkelt ('justice integration'). Binnen deze rechtsruimte is sprake van een groeiende convergentie tussen beide functies, omdat Europa hieraan gemeenschappelijke eisen stelt. Bovendien is er, omdat de gemeenschappelijke Europese regels ten uitvoer worden gelegd in hoge mate soevereine staten, behoefte aan transnationale (grensoverschrijdende) concepten. Anderzijds worden vanuit Europa, maar ook los daarvan, steeds hogere gesteld aan de effectiviteit en kwaliteit van rechtspleging en rechtshandhaving. Op het vlak van de rechtshandhaving leidt dit tot een uitbreiding van het instrumentarium (bestuurlijke sancties, zelfhandhaving), een toenemende aandacht voor handhaving door particulieren met behulp van het privaatrecht en het oprichten van gespecialiseerde handhavinginstanties (NMa, Autoriteit Financiële Markten). In de rechtspleging worden initiatieven ontwikkeld om te komen tot snellere, informele en meer oplossingsgerichte vormen van geschillenbeslechting. Het perspectief van de cliënt speelt daarbij een belangrijke rol. Bovendien wordt de institutionele structuur van de rechterlijke macht vernieuwd (Raad voor de Rechtspraak).

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Zoals in eerdere jaren al opgemerkt is de coherentie tussen de deelprogramma's waarin rechtpleging centraal staat (beheer en organisatie van de rechtspleging, effectieve en behoorlijke geschiloplossing) en die waarin rechtshandhaving centraal staat groot. Wat betreft het rechtsplegingsonderzoek blijkt dit onder meer uit de afronding van het project 'Ombudsprudentie, over de behoorlijkheidsnorm en zijn toepassing' (Den Haag 2004), waaraan een groot deel van de rechtsplegingsonderzoekers hebben deelgenomen.

Om de coherentie tussen het rechtsplegings- en rechtshandavingsonderzoek verder te versterken wordt door (vrijwel) alle onderzoekers van het OSP samengewerkt aan een gemeenschappelijke bundel, waarin het verschijnsel van de multilevel governance bij rechtshandhaving en rechtspleging centraal staat. Deze zal in 2005 verschijnen.

2. Doelstelling en resultaten

Ook dit jaar heeft het programma de nodige resultaten opgeleverd. Het complete overzicht is hierna opgenomen. Een aantal langer lopende deels internationale projecten leidde in 2004 tot belangrijke en omvangrijke afrondingspublicaties. In de eerste plaats kan het onder 1) al genoemde boek 'Ombudsprudentie, over de behoorlijkheidsnorm en zijn toepassing' (Den Haag 2004) worden genoemd. Daarnaast gaat het om het project 'Competition Law Sanctioning in the European Union, The EU Influence on the National Law Systems of Sanctions in the European Area (O.J.D.M.L. Jansen samen met G. Dannecker), het project 'Case assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries (Ph.M. Langbroek, samen met M. Fabri) en het project 'Reshaping Justice, Judicial Reform and Adjudication in the Netherlands (A.M. Hol samen met M.A. Loth).

Het afgelopen jaar is een van de dragende onderdelen van het OSP, het Centrum voor Rechtshandhaving en Europese Integratie (CREI) wegens bezuinigingen opgeheven. Als gevolg hiervan heeft mw. mr. A.H. van Hoek de faculteit verlaten. De andere bij het CREI werkzame onderzoekers zullen vanaf 1 januari 2005 ondergebracht worden bij diverse disciplinegroepen, waardoor hun onderzoeksfteel fors terugloopt. Naar gevreesd moet worden, zal dit de onderzoeksresultaten van het OSP voor de komende jaren negatief beïnvloeden.

3. Vernieuwingen

In het OSP hebben geen programmatische veranderingen plaatsgevonden. De belangrijkste vernieuwing die ook vorig jaar werd gesignaleerd is de toenemende internationalisering binnen het programma. Het aantal Engelstalige publicatie is verder toegenomen.

Steeds vaker houden onderzoekers van het OSP lezingen op internationale conferenties. Onder meer kan worden gewezen op de lezingen over Good Governance van Addink in Alma Ata en Hanoi en de lezingen van Langbroek over Quality management in the Courts en Judiciale Reform in Beijing, Hamburg, Nopaca en Sibiu in Roemenië. Diverse onderzoekers van het OSP werken internationaal samen in een aantal structurele internationale samenwerkingsverbanden en in diverse concrete onderzoeksprojecten. Zie voor een niet uitputtende opsomming, onderdeel 4.

4. Samenwerking

Diverse onderzoekers van het OSP Rechtspleging en Rechtshandhaving zijn ook betrokken bij het OSP Markt en Mededinging en het OSP Arbeid, Markt en Sociaal Beleid. Andere leden werken in het kader van de publiekrechtelijke poot van de onderzoeksschool Ius Commune nauw samen met de Universiteit van Maastricht en Universiteit Leuven.

Ook op internationaal vlak vindt de nodige samenwerking plaats. In de eerste plaats kan worden gewezen op het voorzitterschap van Langbroek van de Studygroup on Management and Delivery of Justice van de European Group of Public Administration (EGPA) en het lidmaatschap van Jansen van de European Group of Public Law (EGPL), alsmede van de Studygroup (i.o.) European and Comparative Administrative law. In beide groepen werken wetenschappers uit een groot aantal Europese landen en soms ook niet-Europese landen samen. Bruinsma is lid van de Working Group Comparative Study of Legal Professions en voorzitter van de subgroep Regulatory Reform.

Diverse onderzoekers van het OSP zijn verder betrokken bij het door NWO/DFG gefinancierde verband 'Transnational Public Law application and enforcement in the European Legal Space, waarin wordt samengewerkt met de Universiteit Heidelberg, het Max Planck Instituut te Heidelberg en Freiburg. Het verband is in de praktijk al uitgebreid met de Universiteiten van Konstanz en Jena.

Ten slotte wordt in diverse concrete internationale projecten samengewerkt, zoals in het project 'Silence of Administration' (gecoördineerd vanuit het OSP, gefinancierd door SARO III/NWO), het project 'Case assignment to and within Courts' (gecoördineerd vanuit onder meer het OSP; gefinancierd door het WODC), het project 'Administrative Sanctions in the EU' (gecoördineerd vanuit het OSP, gefinancierd door het Ministerie van Justitie), het project 'Sanction penales alternatives' (gecoördineerd vanuit Université Paris X) en het door het KNAW gefinancierde meerjarenproject 'Non-Judicial Enforcement of Human Rights and Good Governance'.

5. Betrokken onderzoekers

De onderzoekers van het programma Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa zijn:

- C Mr. G.H. Addink
- C Prof. mr. J.B.J.M. ten Berge
- C Prof. dr. J.F. Bruinsma
- C M.J.L. Decroos MSc
- C Dr. F. Dorssemont
- C Mr. A.P.F. Duijkersloot
- C Mr. A. Eertink
- C Mr. L. Francot
- C *Ciro Grande*¹
- C Drs. J. Gunst
- C Mr. M.M. Henket

1 Was in 2003 als onderzoeker bij dit programma betrokken, er zijn echter ook in 2004 publicaties van hem verschenen.

C Dr. A.A.H. van Hoek
C Prof. mr. A.M. Hol
C Prof. Mr. P.C. Ippel
C Mr. J.A.E. van der Jagt
C Mr. R. Janse
C Dr. O.J.D.M.L. Jansen
C Prof. mr. G.T.J.M. Jurgens
C Mr. A. Keessen
C Mr. C.L. Knijff
C Mr. P. Kort
C Mr. T. de Kramer
C Mr. T. Lahovski
C Dr. Ph.M. Langbroek
C Mr. J. Leest
C Mr. M.J.J.P. Luchtman
C Mr. W. Minekus
C Mr. G.Y. Ng
C Mr. R. Ortlep
C Mr. P.P. Rijpkema
C Mr. T. Scheirs
C Mr. J. Soeharno
C Prof. mr. J.A.E. Vervaele
C Mr. U. de Vries
C Prof. mr. R.J.G.M. Widdershoven (onderzoeksleider)

Publicatielijst 2004

1. GRONDSLAGEN RECHTSPLEGING EN RECHTSHANDHAVING

Wetenschappelijke publicaties

- Addink, G.A., Good Governance, Lessons from Administrative Law, in: Good Governance and the European Union. Concepts, Implications and Applications, IUS Commune Series, Intersentia: Antwerpen/Groningen, 2004, pp. 1-29.
- Bruinsma, J.F., e.a., Balanceren en vernieuwen. Een kaart van sociaal-wetenschappelijke kennis voor de Fundamentele Herbezinning Procesrecht, Raad voor de Rechtspraak, Den Haag 2004, 73 pp.
- Dorssemont, F., De onderneming: Arbeidsgemeenschap of rechtsorde? Omtrent de mogelijkhedenvoorwaarden, de grondslagen, de beperkingen, de demonen, de gevaren en de voordelen van de institutionele leer, *casu quo* de institutionele leerstelsels, Tijdschrift Privaatrecht (TPR) 2003 (verschenen in 2004), pp. 1313-1412.
- Henket, M., Digital Hercules?, International Journal for the Semiotics of Law, 2004/3, pp. 12-28.
- Henket, M., Naar aanleiding van J.B.M. Vranken, Verhullend argumenteren in het vermogensrecht, Nederlands Tijdschrift voor Rechtstheorie en Rechtsfilosofie, 2004/1, pp. 35-39.
- Hol, A.M., Recht en rechtspraak als een midden, in: E. Brugmans, M. Buijsen (red), Krakend recht en verharde moraal. Maatschappelijke ontwikkelingen en hun invloed op recht en moraal, Valkhof pers: Nijmegen 2004, pp. 16-42.
- Ippel, P.C., Nieuwe politiek en de marges van het recht, in: Openbaar bestuur 2004/3 pp. 36-40.
- Ippel, P.C., De vervolmaakte mens? Over de grenzen van genetische verbetering, in: Theo Boer (red.), Schepper naast God. Theologie, bio-ethiek en pluralisme (Schroten-bundel), Koninklijke Van Gorcum: Assen 2004, pp. 323-334.
- Janse, R., De legitimiteit van humanitaire interventies, in: Nederlands Tijdschrift voor Rechtsfilosofie en Rechtstheorie, 2004/2, pp. 134-158.
- Janse, R., De theorie van de rechtvaardige oorlog en het *ius post bellum*, in: Nederlands Tijdschrift voor Rechtsfilosofie en Rechtstheorie, 2004/3, pp. 233-239.
- Langbroek, Ph. M., P. Rijpkema (eindreddactie), J.B.J.M. ten Berge, R.J.G.M. Widdershoven (met voorts bijdragen van N.C. Bouwman-de Zoeten, A.M. Hol, R. Ortlep, R.W. Veldhuis), Ombudsprudentie, over de behoorlijkheidsnorm en zijn toepassing, Bju: Den Haag 2004, 402 pp.
- Leest, J., Gevoelige zaken. Een zorghethisch perspectief op herstelrecht, Tijdschrift voor herstelrecht 2004/1, pp. 38-48.
- Leest, J., Van schavot tot beschaming, de rituele functie van het straf- en herstelrecht, Filosofie & praktijk, 2004/5, pp. 36-50.
- Vervaele, J.A.E., El principio ne bis in idem en Europa. El Tribunal de Justicia y los derechos fundamentales en el espacio judicial europeo, IUSTEL, Revista General de Derecho Europeo (electronisch tijdschrift) 2004 (5), pp. 1-20.
- Vervaele, J.A.E., Joined cases C-187/01 and C-385/01, Criminal proceedings against Hüseyin Gözütok and Klaus Brügge, Judgement of the Court of Justice on 11 February 2003, Common Market Law Review, 2004, pp. 795-812.
- Vries, U. de, The Limits of Lawful Euthanasia; A Dutch Perspective, Annals of Health Law, 2004/2, pp. 365-392.
- Widdershoven, R.J.G.M., Rechtsbeginselen in het Europese recht, in: R.J.N. Schlössels, A.J. Bok, H.J.A.M. van Geest, S. Hillegers (red.), In beginsel, Over aard, inhoud en samenhang van rechtsbeginselen in het bestuursrecht, Kluwer: Deventer 2004, pp. 293-327.

Vakpublicaties

- Addink, G.H., Openbaarheid, inspraak en toegang tot de rechter, in: Europees Milieurecht, Euroforum 2004, 67 pp. (eerste editie).
- Addink, G.H., Algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in: Procedures in het Bestuursrecht, Euroforum 2004, 113 pp. (vierde editie).
- Bruinsma, J.F., 25 Jaar RdW, Recht der Werkelijkheid, 2004/2, pp.1-9.

- Duijkersloot, A.P.W., J.A. van Schagen & M.L.M van der Loop, Kaderpocket Openbaarheid van bestuur, SDU: Den Haag, 2004, 98 pp.
- Duijkersloot, A.P.W, Hoofdstuk 3 Formeel recht, aanvulling nr. 31, september 2004, in: J.A. van Schagen, A.P.W. Duijkersloot en M.L.M van der Loop, Openbaarheid van bestuur, Koninklijke Vermande: Den Haag, 2004, pp. 1-54.
- Duijkersloot, A.P.W. & R.J.G.M. Widdershoven, Kroniek Europees bestuursrecht, Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht 2004/6, pp. 222-231.
- Hol, A.M., Commentaar bij J.A. Pontier, Argumenteren met beginselen. De uitleg van het Europese Bevoegdheids- en executierecht, in: E.T. Feteris e.a. (red.), In het licht van deze overwegingen. Bijdragen aan het vierde symposium Juridische Argumentatie Rotterdam 27 juni 2003, Ars Aequi Libri: Nijmegen, 2004, pp. 145-147.
- Hol, A.M., Aansprakelijkheid in tweevoud. Rechtspraak en wet over strafrechtelijke en civielrechtelijke aansprakelijkheid van de brandweer, in: Brandweer en recht, 2004/1 pp. 5- 14.
- Ippel. P.C., Hoofdstuk 2 en 5 in: Sima Nieborg e.a., De Gouden Stadsregels: op weg naar moreel burgerschap. Product- en procesevaluatie van de implementatiefase van het project gouden stadsregels van de gemeente Gouda, Verwey-Jonker Instituut: Utrecht, 2004, pp. 15-22 en pp. 67-74.
- Langbroek, Ph. M., P. Rijkema (eindreddactie), Ombudsprudentie, over de behoorlijkheidsnorm en zijn toepassing, Bju, Den Haag 2004, 402 pp.
- Soeharno, J.E. & J. Leest, Hoe een jurist een haas vangt. Beroepsethiek voor juridische wetenschappers, NJB, 2004, p. 2247.
- Soeharno, J.E., Boekbespreking van E.J.M.F.C. Broers & B.C.M. Jacobs (red.), Interactie tussen wetgever en rechter vóór de Trias Politica, Nederlands Tijdschrift voor Rechtsfilosofie en Rechtstheorie 2004/3, pp. 330-332.
- Soeharno, J.E., Boekbespreking van G.R. Rutgers & G. Molier (red.), Het multiculturele debat, R&R 2004/2, pp. 229-230.
- Vries, U. de & F. Francot, Grondslagen van het recht - Materialen Boon JU: Den Haag 2004, pp. 1-166.

2. BEHEER EN ORGANISATIE VAN DE RECHTSPLEGING

Wetenschappelijke publicaties

- Bruinsma, J.F., Aspects of Regulatory Reform in the Legal Profession: Australia, Ireland and the Netherlands (coauthors E. Shinnick and C. Parker), International Journal of the Legal Profession, 2003/3, pp. 237-263.²
- Bruinsma, J.F., De rechtersverkiezingen voor het EHRM van 2004, NJCM-Bulletin, 2004/7, pp. 870-882.
- Langbroek, Ph. M & M. Fabri, Toedeling van zaken aan en binnen gerechten, deel 1 en 2, Instituut voor Staats- en Bestuursrecht: Utrecht, 2004, 273 pp.
- Langbroek, Ph. M, The research project: case assignment to courts and within court in: Langbroek, Ph.M., Marco Fabri (eds. and research directors); Case Assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries, Shaker Publishing: Maastricht, 2004, pp. 3-8).
- Langbroek, Ph.M., Assignment of cases to courts and within courts in six European Judicial Administrations and in Québec, a comparative analysis in: Langbroek, Ph.M., Marco Fabri (eds. and research directors); Case Assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries, Shaker Publishing: Maastricht, 2004, pp. 9-38,
- Langbroek, Ph.M., Comparative Grid in: Langbroek, Ph.M., Marco Fabri (eds. and research directors); Case Assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries, Shaker Publishing: Maastricht, 2004, pp. 53-87.
- Langbroek Ph.M. & M. Freudenthal, Assignment of Cases to Courts in the Netherlands, enhancing flexible case management , in: Langbroek, Ph.M., Marco Fabri (eds. and research directors); Case Assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries, Shaker Publishing: Maastricht, 2004, pp. 167-192.

2 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003.

Vakpublicaties

- Berge, J.B.J.M. ten, De wetgever en gedragscodes, NTB 2004/1, pp.19-20.
- Bruinsma, J.F., Naar aanleiding van onze komende en gaande vrouw in Straatsburg, NJB 2004, p. 577.
- Bruinsma, J.F., Regentesk doormodderen. Naar aanleiding van onze komende man in Straatsburg, NJB 2004, p. 1302.
- Jansen, O.J.D.M.L., Bezwaarschriftprocedure en - behandeling, Leergang Procedures in het Bestuursrecht, Euroforum 2004, 32 pp. (derde editie).
- Jansen, O.J.D.M.L., Bezwaarschriftprocedure en - behandeling, Leergang Procedures in het Bestuursrecht, Euroforum 2004, 32 pp (vierde editie).
- Langbroek, Ph. M., (met Marco Fabri) (eds. and research directors); Case Assignment to and within Courts, a comparative study in 7 countries, Shaker Publishing: Maastricht, 2004, 253 pp.

3. EFFECTIEVE EN BEHOORLIJKE GESCHILLENOPLOSSING

Wetenschappelijke publicaties

- Bruinsma, J.F. & J. Gunst, Hoe commercieel zijn advocaten? MNP en MDP in ieder geval een brug te ver, NJB 2004, pp. 1020-1026.
- Hol, A.M. & M.A. Loth, Reshaping Justice. Judicial Reform and Adjudication in the Netherlands, Shaker Publishing: Maastricht 2004, 157 pp.
- Langbroek, Ph.M & M. Fabri, I ritardi nei procedimenti giudiziari in Europa: uno studio preliminare, in: Diritto e Giustizia, Giuffrè Editore, Italia, Settembre 2004, pp. 101 -112.
- Ortlep, R., Schadevergoeding en de Nationale ombudsman, Overheid & Aansprakelijkheid 2004/4, pp.109-116.
- Ortlep, R., De Afdeling en de dienende burger, JB-plus, 2004/4, pp. 259-267.
- Ortlep, R., Een rechterlijke uitspraak als strafrechtelijk novum?, in: M.M. Boone, e.a. (red.), Discretie in het strafrecht, Bju: Den Haag 2004, pp. 121-136.
- Widdershoven, R.J.G.M. & R. Ortlep, Schendingen van EG-recht door rechters, Overheid & Aansprakelijkheid 2004/2, pp. 34-48.
- Widdershoven, R.J.G.M., Rechtsbescherming in het milieurecht in Europees perspectief, M en R, 2004/9, pp. 530-540.

4. INSTRUMENTARIUM EN NORMERING RECHTSHANDHAVING

Wetenschappelijke publicaties

- Addink, G.H., Afvalstoffenrechtspraak in vogelvlucht. Een overzicht van de afvalstoffenjurisprudentie over de periode 2000-2004., M en R 2004/8, pp. 470-482.
- Dorsemont, F., Corporate social responsibility, what's in a name? A critical appraisal of the Green Paper, Transfer European Review of Labour and Research, 2004, pp. 362-371.
- Duijkersloot, A.P.W., Immunitet voor de staat bij bestuurlijke boeten? Een beschouwing over de bestuurlijke beboetbaarheid van de staat, mede in het licht van de komende boeteregeling in de vierde tranche van de Awb, Militair Rechtelijk Tijdschrift, jaargang XCVII 2004/10, pp. 429-442.
- Grande, Ciro, La disciplina del falso nummario nell'era della valuta unica. Rivista trimestrale di diritto penale e dell'economia 2003, no. 1/2, pp. 367-416 (gepubliceerd in 2004).
- Grande, Ciro, The protection of the Euro against counterfeiting, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice 2004, pp. 89-131.
- Jansen, O.J.D.M.L., Het wijzgerecht van ondernemingen in het Nederlandse boeterecht, Tijdschrift voor Onderneming en Strafrecht 2004, pp. 67-77.
- Jansen, O.J.D.M.L., La sanction non privative de liberte aux Pays-Bas, in: Pierrette Poncela et Robert Roth, La fabrique du droit au conseil de l'Europe: promotion et mise en oeuvre des sanctions penales alternatives., 2004, pp. 313-335 (zie: <http://www.gip-recherche-justice.fr/actualites/rapports%20recents/rapports-recents.htm>).
- Knijff C.L., Wat gebeurt er met de vergunningen bij een bedrijfsovername?, JB-plus 2004, pp. 26-37.

- Knijff C.L., Overgang van vergunningen in de gemeentepraktijk, Gst. 7205, pp. 201-210.
- Ortlep, R. & A.M.M. Ferwerda, Verharding van het woongenot: een afschuiving van verantwoordelijkheid, Tijdschrift voor Omgevingsrecht 2004/4, pp. 128-133.
- Vervaele, J.A.E., La responsabilidad penal de y en el seno de la persona jurídica en Holanda. Historia y desarrollos recientes, Nueva Doctrina Penal 2003, pp. 485-522. (gepubliceerd in 2004).
- Vervaele, J.A.E., Gegevensuitwisseling en terrorismebestrijding: discretionair strafrecht sub rosa?, in M. Boone, e.a. (red.), Discretie in het strafrecht, Bju: Den Haag, 2004, pp. 47-76.
- Widdershoven, R.J.G.M., (met H.F.M.W. van Rijswick), Rechtstreekse werking van richtlijnen in driehoeksverhoudingen, Nederlands Tijdschrift voor Europees recht 2004/3, pp. 42-47.

Vakpublicaties

- G.H. Addink, Bestuursdwang, in: Handhaving bestuursrecht, Euroforum 2004, 56 pp (negende editie).
- G.H. Addink, Onderzoeksrapport ProRail 'Ontdoenerschap afvalstoffen', Universiteit Utrecht, november 2004, 26 pp.
- Duijkersloot, A.P.W. & B.M.J. van der Meulen, Handhaving van bestuursrecht: Bestuurlijke boete, 8e druk, Euroforum 2004, 58 pp.
- Duijkersloot, A.P.W. & B.M.J. van der Meulen, Handhaving van bestuursrecht: Bestuurlijke boete, 9e druk, Euroforum 2004, 58 pp.
- Jansen, O.J.D.M.L. & Gerhard Dannecker (eds.), Competition Law Sanctioning in the European Union. The EU-Law Influence on the National Law System of Sanctions in the European Area, The Hague/London/New York: Kluwer Law International 2004, 895 pp.
- Jansen, O.J.D.M.L., Rubriek bestraffend bestuursrecht. Voort met de bestuurlijke boete! Tijdschrift voor Onderneming en Strafrecht 2004, pp. 53-61.
- Jansen, O.J.D.M.L., Bestuurlijke handhaving en toezicht op de naleving, Leergang Handhaving van bestuursrecht, Euroforum 2004, 59 pp. (achtste editie).
- Jansen, O.J.D.M.L., Bestuurlijke handhaving en toezicht op de naleving, Leergang Handhaving van bestuursrecht, Euroforum 2004, 59 pp. (zevende editie).
- Luchtman, M.J.J.P., M. Hagens & L. van Lent), Kroniek jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, NJCM-bulletin 2004/1, pp. 98-119.
- Luchtman, M.J.J.P., M. Hagens & L. van Lent), Kroniek jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, NJCM-Bulletin 2004/3, pp. 392-414.
- Luchtman, M.J.J.P., J. Lindeman & L. van Lent), Kroniek jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, NJCM-bulletin 2004/8, pp. 1185-1201.
- Widdershoven, R.J.G.M., Gecombineerde recensie E.E.V. Lenos, Bestuurlijke sanctietoepassing en strafrechtelijke waarborgen in de sociale zekerheid en C.L.G.F.H. Albers, Rechtsbescherming bij bestuurlijke boeten, in: RM THemis 2004, pp. 152-158.

5. TRANSNATIONALE RECHTSHANDHAVING

Wetenschappelijke publicaties

- Hoek, A.A.H. van, De bilateralisering van de voorrangsgereguleerder in Europa, in: R. Kottling, J.A. Pontier, L. Strikwerda (red.), Voorkeur voor de lex fori, Kluwer: Deventer 2004, pp. 5-36.
- Jansen, O.J.D.M.L., The systems of International Cooperation in Administrative and Criminal Matters in Relation to Regulation EC 1/2003, in: Gerhard Dannecker and Oswald Jansen (eds.), Competition Law Sanctioning in the European Union. The EU Law Influence on the National Law System of Sanctions in the European Area, The Hague/London/New York: Kluwer Law International 2004, pp. 257-304 (zie ook (<http://www.clasf.org/assets/CLaSF%20Working%20Paper%2003.pdf>)).
- Vervaele, J.A.E., El espacio judicial Europeo en la Unión Europea, Revista de Derecho Internacional y del Mercosur 2003, pp. 59-87 (gepubliceerd in 2004).
- Vervaele, J.A.E., Europeanisering van het strafrecht of de strafrechtelijke dimensie van de Europese integratie, Panopticon 2004, pp. 3-25.

- Vervaele, J.A.E., Investigation and Prosecution. Framework of Investigations in P. Cullen, Enlarging the Fight against Fraud in the European Union: Penal and Administrative Sanctions, Settlement, Whistleblowing and Corpus Juris in the Candidate Countries, ERA, vol 36, Trier 2004, pp. 113-138.
- Vervaele, J.A.E., De anti-terroriswetgeving in de VS: inter arma silent leges?, Tijdschrift voor Onderneming en Strafrecht 2004, pp. 120-143.

Vakpublicaties

- Dorssemont, F., Recensie N. Jägers, Corporate Human Rights Obligations: In Search of Accountability, Transfer European Review of Labour and Research, 2004, pp. 484-485.
- Jansen, O.J.D.M.L. & G. Dannecker, Preface, in: Gerhard Dannecker, Oswald Jansen (eds.), Competition Law Sanctioning in the European Union. The EU-Law Influence on the National Law System of Sanctions in the European Area, Kluwer Law International: The Hague/London/New York, 2004, pp. V-VI.
- Jansen, O.J.D.M.L., The Systems of International Cooperation in Administrative and Criminal Matters in Relation to Regulation EC 1/2003, Revue Européenne de Droit Public/European Review of Public Law 2004/2, pp. 355-416 (herpublicatie van de bijdrage in: Gerhard Dannecker and Oswald Jansen (eds.), Competition Law Sanctioning in the European Union. The EU Law Influence on the National Law System of Sanctions in the European Area, The Hague/London/New York: Kluwer Law International 2004, pp. 257-304).
- Vervaele, J.A.E. & M. Delmas-Marty, Un Derecho penal para Europa, Dykinson : Madrid 2004, 215 pp.
- Vervaele, J.A.E. & M. Delmas-Marty, Wprowadzenie Corpus Iuris spastwach cz.onkowskich. przepisy karne chroni.celInteresy finansowe Unii Europejskiej, Warschau, European Commission, OLAF, 2004, 30 pp.

Annotaties

F. Dorssemont

- HvJEG 15 juli 2004, zaak C-349/01, Arbeidsrechtelijke annotaties 2004/3, pp. 90-103.
- HvJEG 12 juni 2003, zaak C-112/00, Schmidberger, Arbeidsrechtelijke annotaties 2004/1, pp. 77-94.

O.J.D.M.L. Jansen

- ABRvS 10 september 2003, AB 2004, 70, pp. 480-483.
- Rechtbank Rotterdam 16 januari 2004, AB 2004, 83, pp. 549-552.
- Rechtbank Rotterdam 7 augustus 2003, AB 2004, 92, pp. 600-608.
- Rechtbank Rotterdam 28 november 2003, AB 2004, 102, pp.650-655.
- Rechtbank Rotterdam 28 november 2003, AB 2004, 112, pp. 692-696.
- Rechtbank Rotterdam 28 november 2003, AB 2004, 121, pp. 729-732.
- Vznr. Rechtbank Den Haag 13 april 2004, AB 2004, 300, pp. 1563-1566.
- ABRvS 17 maart 2004, AB 2004, 306, pp. 1586-1588.
- CRvB 30 maart 2004, AB 2004, 307, pp. 1588-1591.
- HR 21 oktober 2003, AB 2004, 310, pp. 1615-1619.
- ABRvS 1 oktober 2003, AB 2004, 322, pp. 1676-1679.
- ABRvS 23 juli 2003, AB 2004, 323, pp. 1679-1683.
- Hof Leeuwarden 7 januari 2004, AB 2004, 327, pp. 1701-1702.
- ABRvS 9 juni 2004, AB 2004, 335, pp. 1732-1735.
- ABRvS 12 mei 2004, AB 2004, 336, pp. 1735-1738.
- ABRvS 2 juni 2004, AB 2004, 340 (met R.J.G.M. Widdershoven), pp.1767-1770.
- ABRvS 7 april 2004, AB 2004, 360, pp. 1845-1849.
- ABRvS Afdeling 29 oktober 2003, AB 2004, 361, pp. 1849-1852.
- ABRvS 2 juli 2003, AB 2004, 362, pp. 1852-1855.
- CRvB 18 maart 2004, AB 2004, 373, pp. 1915-1917.
- Hof Leeuwarden 24 september 2003, AB 2004, 374, pp.1918-1923.

C.L. Knijff

- Vzng. Rb. Arnhem 15 juli 2003, AB 2004, 32, pp. 172-179.
- ABRvS 24 december 2003, AB 2004, 238 en ABRvS 18 februari 2004, AB 2004, 237, pp.1245-1250.
- HR 9 april 2004, JB 2004, 201, pp. 956-968.

M.J.J.P Luchtman

- ABRvS 10 april 2002, AB 2004, 99, pp. 636-641.

R. Ortlep

- ABRvS 11 augustus 2004, AB 2004, 343 (met F.A.G. Groothuijse), pp. 1774-1780.

J.A.E. Vervaele

- Court of Justice 11 February 2003, Joined Cases C-187/01 and C-385/01, (Gözütok and Brügge,) Common Market Law Review, 2004, pp. 795-812.

R.J.G.M. Widdershoven

- HvJEG 13 januari 2004, zaak C-453/00 (Kühne & Heitz), AB 2004, 58, pp. 401-410.
- HvJEG 9 december 2003, zaak C-129/00 (Commissie v. Italië), AB 2004, 59, pp. 410-420.
- HvJEG 23 maart 2004, zaak C-234/02P (Lamberts), AB 2004, 199, pp. 1051-1063.
- HvJEG 1 april 2004, zaak C-263/02 (Jégo-Quéré), AB 2004, 210, pp. 1111-1121.
- HR 23 januari 2004, AB 2004, 258, pp. 1345-1369.
- HR 28 november 2003, AB 2004, 339, pp. 1763-1767.
- HR 7 mei 2004, AB 2004, 347, pp. 1789-1808.
- HR 22 oktober 2004, AB 2004, 423, pp. 2131-2138 .
- ABRS 10 september, 2003, AB 2004, 4, pp. 14-19.
- ABRS 2 maart 2004, AB 2004, 152 (met B.P. Vermeulen), pp. 843-850.
- ABRS 26 april 2004, AB 2004, 276, pp. 1442-1448.
- ABRS 27 oktober 2004, AB 2004, 427, pp. 2152-2155.
- CRvB 12 november 2003, AB 2004, 206 (met P.A. Willemsen), pp. 1083-1090.
- Rb. 's-Gravenhage 22 april, 2004, AB 2004, 364, pp. 1867-1873.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Functies bij NWO 2004

Bruinsma, J.F.:

- Lid programmacommissie SARO

Hol, A.M.:

- lid beoordelingscommissie open competitie MagW/NWO 2004

Redactielidmaatschappen van tijdschriften

Addink, G.H.:

- Lid en voorzitter redactie Cremers Milieurecht
- Lid en voorzitter redactie Milieurechtspraak
- Lid en voorzitter Werkgroep Jurisprudentie VMR

Berge, J.B.J.M., ten:

- Lid redactie NTB
- Lid redactie Commentaar Algemene wet bestuursrecht (Elseviers)

Bruinsma, J.F.:

- lid redactie Recht der Werkelijkheid
- Lid redactie Ars Aequi Libri, sectie Rechtstheorie

Dorssemont, F.:

- Lid redactie De Juristenkrant
- Lid redactie van Arbeidsrechtelijke Annotaties

Hoek, A.A.H., van:

- Lid redactie van tijdschrift NIPR
- Redacteur Tekst & Commentaar Arbeidsrecht
- Redacteur losbladige Commentaar Arbeidsovereenkomst

Hol, A.M.

- Lid redactie Ars Aequi Libri, sectie Rechtstheorie
- Hoofdredacteur Brandweer en recht, Kwartaalblad voor Brandweer en andere hulpverleningsdiensten

Janse, R.:

- lid redactie Nederlands Tijdschrift voor Rechtsfilosofie en Rechtstheorie

Jansen, O.J.D.M.L.:

- Hoofdredacteur Tijdschrift voor Onderneming en Strafrecht
- Redacteur Handboek Algemene wet bestuursrecht (Kluwer)

Vervaele, J.A.E.:

- Lid redactie Panopticon (België)
- Lid redactie Déviance et Société (Frankrijk)
- Lid redactie Nueva Doctrina Penal (Spanje)
- Lid redactie IUSTEL (Spanje)
- Lid redactie Utrecht Law Review
- Lid redactie van diverse tijdschriften in Latijns Amerika

Widdershoven, R.J.G.M.:

- Lid redactie AB (Administratiefrechtelijke beslissingen)
- Lid redactie Overheid & Aansprakelijkheid
- Hoofdredacteur JB-plus
- Lid redactie AB-Klassiek

Bestuursfuncties wetenschappelijke verenigingen

Bruinsma, J.F.:

- lid Working Group Comparative Study of Legal Professions, en voorzitter van de subgroep Regulatory Reform.

Dorssemont, F.:

- Lid Raad van Bestuur Vereniging voor Arbeidsrecht
- Lid Workinggroup on Labour Law (erkend als onderzoeksgemeenschap door FWO-Vlaanderen).

Hoek, A.A.H., van:

- Lid bestuur Studiekring prof. mr. J. Offerhaus

Jansen, O.J.D.M.:

- Lid European Group of Public Law (EGPL) en van de Studygroup (i.o.) European and Comparative Administrative law.

Langbroek, Ph.M.:

- Voorzitter van de Studygroup on Management and Delivery of Justice van de European Group of Public Administration (EGPA).

Rijkema, P.:

- lid bestuur Nederlandse Vereniging voor de Wijsbegeerte van het Recht

Vervaele, J.A.E.:

- Voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor de studie van de bescherming van de financiële belangen van de EU (DASEC)
- Lid van de Scientific and Directory Board of the World Association for Criminal Law (AIDP)

Fellowships, prijzen en eredoctoraten (2004)

Dorssemont, F.:

- Prijs Tijdschrift voor Privaatrecht 2004 voor het artikel, De onderneming: Arbeidsgemeenschap of rechtsorde? Omtrent de mogelijkheidsvoorwaarden, de grondslagen, de beperkingen, de demonen, de gevaren en de voordelen van de institutionele leer, casu quo de institutionele leerstelsels, TPR 2003, pp. 1313-1412.

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties

Bruinsma J.F.:

- Voorzitter begeleidingscommissie trendrapportage Notariaat, Ministerie van Justitie/WODC

Dorssemont, F.:

- Lid Raad van Bestuur Samenwerking Universiteit en Arbeidersbeweging.
- Lid Netlex Conference European Trade Union Confederation

Hol, A.M.:

- Lid Raad van Advies van het Sanders-instituut, onderzoeksinstituut van de Faculteit Rechtsgeleerdheid EUR
- Voorzitter begeleidingscommissie onderzoek 'Hoger beroep in rechtsvergelijkend perspectief', Ministerie van Justitie/WODC.

Vervaele, J.A.E.:

- Voorzitter diverse begeleidingscommissies voor contractonderzoek bij het Ministerie van Justitie/WODC
- Expert voor de Europese Commissie, afdeling OLAF (anti-fraude eenheid)

Widdershoven, R.J.G.M.:

- Voorzitter begeleidingscommissie onderzoek 'Terugvordering van onrechtmatige steun', Ministerie van Justitie/WODC.

Inzet onderzoekstijd Rechtspleging en Rechtshandhaving in Europa 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onder-deel
J.B.J.M. ten Berge	Prof.mr.	HGL	0,2	OSP R&R	SBR
R.J.G.M. Widdershoven	Prof.mr.	HGL	0,4	OSP R&R	SBR
G.H. Addink	mr.	UHD	0,39	OSP R&R	SBR
C.L. Knijff	mr.	UD	0,2	OSP R&R	SBR
A.P.F. Duijkersloot	mr.	UD	0,28	OSP R&R	SBR
Ph.M. Langbroek	dr.	UHD	0,15	OSP R&R	SBR
J.A.E. van der Jagt	mr.	JUD	0,22 ³	OSP R&R	SBR
G.T.J.M. Jurgens	Prof. Mr.	HGL	0,22	OSP R&R	SBR
R. Ortlep	Mr.	JUD	0,26 ⁴	OSP R&R	SBR
A.M. Hol	Prof.mr	HGL	0,2	OSP R&R	Rth
J.F. Bruinsma	Prof.dr.	HGL	0,4	OSP R&R	Rth
P.C. Ippel	Prof.mr.	HGL	0,3	OSP R&R	Rth
P.P. Rijpkema	mr.	UHD	0,2	OSP R&R	Rth
L. Francot	mr.	UD	0,2	OSP R&R	Rth
M. Freudenthal	mr.	UD	0,0	OSP R&R	Priv
J. Gunst	drs.	UD	0,025 ⁵	OSP R&R	Rth
R. Janse	mr.	UD	0,2	OSP R&R	Rth
M.M. Henket	mr.	UD	0,2	OSP R&R	Rth
U. De Vries	mr.	UD	0,15	OSP R&R	Rth
J.A.E. Vervaele	Prof. Mr.	HGL	0,35	OSP R&R	Crei
O.J.D.M.L. Jansen	dr.	UHD	0,25 ⁶	OSP R&R	Crei
A.A.H. van Hoek	dr.	UHD	0,24 ⁷	OSP R&R	Crei
F. Dorssemont	dr.	UD	0,37 ⁸	OSP R&R	Crei
M.J.J.P Luchtman	mr.	JUD	0,65	OSP R&R	Crei
Totaal			6,06		

3 Tot 1 maart 2004 aio, daarna junior UD

4 In dienst sinds 1 september

5 Per 1 februari uit dienst

6 Participeert ook in OSP M&M

7 Exit 17 oktober 2004; participeert ook in OSP AMSB

8 0,8 fte aanstelling t/m sept; daarna 1,0 fte; participeert ook in OSP AMSB

Aio's

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	DG/Onder-deel
M.J.L. Decroos	MSc.	AIO	0,75	OSP R&R	OSP R&R
J.A.E. van der Jagt	Mr.	AIO	0,2	OSP R&R	SBR/Wiarda
J. Leest	mr.	AIO	0,6 ⁹	OSP R&R	OSP R&R
W. Minekus	mr.	AIO	0,75	OSP R&R	OSP R&R
T. Lahovski	mr.	AIO	0,75	OSP R&R	OSP R&R
A. Eertink	mr.	AIO	0,75	OSP R&R	OSP R&R
G.Y. Ng	Mr	AIO	0,31	OSP R&R	OSP R&R
J. Soeharno	Mr.	AIO	0,5 ¹⁰	OSP R&R	OSP R&R
Totaal			4,61		

2e geldstroom:

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onderdeel
A. Keessen	mr.	AIO	0,75	OSP R&R	SBR
P. Kort	mr.	AIO	0,55 ¹¹	OSP R&R	SBR
T. Scheirs	mr	AIO	0,59 ¹²	OSP R&R	Crei
O.J.D.M.L. Jansen	dr.	UHD	0,15	OSP R&R	Crei
A.M. Hol	Prof. mr.	HGL	0,05	OSP R&R	Rth
Totaal			2,09		

3e geldstroom:

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onderdeel
G.H. Addink	Mr.	UHD	0,01	OSP R&R	SBR
T. de Kramer	Mr.	JUD	0,07	OSP R&R	SBR
Ph.M. Langbroek	dr.	UHD	0,25	OSP R&R	SBR
A.M. Hol	Prof.mr.	HGL	0,15	OSP R&R	Rth
P. Rijpkema	dr.	UHD	0,2	OSP R&R	Rth
U. de Vries	dr.	UD	0,15	OSP R&R	Rth
P. Ippel	Prof. mr.	HGL	0,1	OSP R&R	Rth
O.J.D.M.L. Jansen	dr.	UHD	0,1	OSP R&R	Crei
J.A.E. Vervaele	Prof.mr.	HGL	0,1 ¹³	OSP R&R	Crei
A.A.H. van Hoek	dr.	UHD	0,04	OSP R&R	Crei
M.J.J.P. Luchtman	mr.	JUD	0,05	OSP R&R	Crei
Totaal			1,22		

9 0,8 fte aanstelling

10 In dienst per 1 mei

11 Uit dienst per 1 oktober

12 Uit dienst per 16 oktober

13 Per 1 oktober 2004 directeur onderzoek

Buitenpromovendi

Naam onderzoeker	Titel	Rang	oz-tijd
T. Ploom	LLM	UD	

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	6,06	4,61	10,67
2e geldstroom	0,20	1,89	2,09
3e geldstroom	1,22	0,00	1,22
totalen	7,48	6,50	13,98

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Het programma is een administratieve samenvoeging van twee facultaire onderzoeksprogramma's: Europees Privaatrecht en Erfdeel klassieke juristen.

De twee onderzoeksgroepen zijn bemenst met onderzoekers afkomstig uit verschillende disciplinegroepen en met verschillende expertise.

De groep onderzoekers Europees Privaatrecht behoort tot de Disciplinegroep Privaatrecht danwel het Wiarda Instituut. Deze groep is gehuisvest in het Molengraaff Instituut. De groep vertoont een grote interne cohesie ondanks het feit dat binnen de groep verschillende aandachtsgebieden centraal staan.

De groep onderzoekers Erfdeel klassieke juristen bestaat uit een combinatie van juristen en filologen. De groep behoort tot de Disciplinegroep Rechtstheorie en is gehuisvest in het gebouw Achter Sint Pieter. Deze groep houdt zich in het bijzonder bezig met het vertalen van de laatste onderdelen van de Digesten uit het Latijn in het Nederlands.

Door beide onderzoeksgroepen wordt incidenteel samengewerkt op het gebied van het rechtshistorisch onderzoek. Dit is bijvoorbeeld tot uitdrukking gekomen in de afscheidsbundel die is aangeboden aan de emeritus hoogleraar Rechtsgeschiedenis Spruit.

2. Doelstelling en resultaten

Het programma onderzoekt in hoeverre het mogelijk en wenselijk is het privaatrecht in de landen van de Europese Unie te harmoniseren. In de loop der tijd is deze doelstelling in zoverre aangescherpt dat mede in het onderzoek wordt betrokken op welke wijze de gewenste harmonisatie het best kan plaatsvinden. Dusdoende wordt enerzijds onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen op specifieke rechtsgebieden, anderzijds wordt aandacht besteed aan theoretische problemen die met harmonisatie verbonden zijn. De rechtshistorische component wordt daarbij naar bevind van zaken in aanmerking genomen.

Er wordt in toenemende mate in de Engelse taal gepubliceerd. Voor een overzicht van alle publicaties wordt verwezen naar de bijlage. Het aantal publicaties in het verslagjaar 2004 was conform de verwachting. Daarbij verdient speciale vermelding het grote aantal dissertaties (acht), betrekking hebbend op het gehele spectrum van het onderzoeksprogramma, en zonder uitzondering van diepgravend rechtsvergelijkend karakter. Bijzondere vermelding verdient hier de dissertatie van Kroeze die werd bekroond met het *judicium cum laude*. De resultaten over het verslagjaar bevestigen de verwachting waarvan op basis van de uitstekende beoordeling van het onderzoeksprogramma door de Visitatiecommissie VSNU, de zogehete Commissie Ten Kate mocht worden uitgegaan. Een verwachting die ook voor het jaar 2005 naar het zich nu laat aanzien zal worden ingelost.

Tot de bijzondere resultaten mogen ook worden gerekend de belangrijke internationale congressen die door respectievelijk de onderzoeksgroep Intellectuele Eigendom en de onderzoeksgroep Familierecht in het verslagjaar zijn georganiseerd. De in het CIER ondergebrachte onderzoeksgroep Intellectuele Eigendom organiseerde het jaarcongres van de Association for the Teaching and Research of Intellectual Property (ATRIP). De onderzoeksgroep Familierecht, oprichtster van de Commission on European Family Law, organiseerde het jaarcongres van deze Europese Familierechtbeweging.

3. Vernieuwingen

De Onderzoeksschool *Ius Commune* waarin het onderzoeksprogramma is ondergebracht, werd in het verslagjaar in belangrijke mate uitgebreid hetgeen nieuwe perspectieven geeft voor grensoverschrijdend onderzoek. De eerste uitbreiding betreft de samenwerking met de universiteit van Edinburgh. De tweede uitbreiding heeft betrekking op het binnenkomen van de publiekrechtelijke onderzoeksgroepen van de universiteiten van Amsterdam, Utrecht en Maastricht. Een eerste vrucht van het grensoverschrijdend

onderzoek is het Utrechtse promotieonderzoek van Kortmann dat zowel vanuit de Disciplinarygroep Staats- en Bestuursrecht, als de Disciplinarygroep Privaatrecht wordt begeleid.

Een belangrijke impuls voor het onderzoeksprogramma Europees Privaatrecht als zodanig is de in de zomer van 2004 afgekomen benoeming van Giesen tot hoogleraar Aansprakelijkheidsrecht en Burgerlijk Procesrecht. De desbetreffende onderdelen van het onderzoeksprogramma, waarvan het onderdeel Aansprakelijkheidsrecht in de laatste jaren was gedeactiveerd maar waarvoor inmiddels een nieuw projectplan is opgesteld,¹ zullen daarmee in aanmerkelijke mate aan gewicht winnen.

4. Samenwerking

De samenwerking met externe groepen onderzoekers kwam reeds ter sprake in de rubriek *Vernieuwingen*. Die samenwerking verdient in het bijzonder vermelding waar het betreft de universiteit van Edinburgh. Regelmatig nemen Schotse onderzoekers deel aan symposia in ons land. Omgekeerd participeerden ook in het verslagjaar weer een aantal Utrechtse onderzoekers van het CIER in december 2004 in een symposium te Edinburgh. De in het bijzonder grensoverschrijdende samenwerking komt niet alleen tot uitdrukking in de uitwisseling van (leden van) onderzoeksgroepen met onderzoeksgroepen van elders. Die samenwerking vindt ook in belangrijke mate plaats doordat leden van de verschillende onderdelen van het onderzoeksprogramma op alle mogelijke manieren participeren in internationale netwerken en daar belangrijke bestuursfuncties bekleden.

5. Betrokken onderzoekers

De onderzoekers van het programma European Private Law zijn:

- C Dr. M. Antokolskaia
- C Mr. Drs. L.P.C. Belder
- C Mr. Drs. R.J. Blauwhoff
- C Prof. dr. K.R.S.D. Boele-Woelki
- C Mr. M.N. Boon
- C Mr. S.M. van den Braak
- C Mr. B. Braat
- C Prof. mr. J.J. Brinkhof
- C Mr. O.L. Cherednychenko
- C Prof. Mr. L.P.H.M. Buskens
- C Mr. W.N.J. van Casteren
- C Mr. K. Cseres
- C Mr. L.M. Coenraad
- C Mr. V. Derckx
- C Prof. Mr. A.F.M. Dorresteyn
- C Mr. W.J.H.T. Dupont
- C Mr. J.C. van Eyck-Graveland
- C Mr. J.E. Fesevur
- C Mr. N.E. Frenk
- C Mr. M. Freudenthal
- C Prof. mr. I. Giesen
- C Prof. mr. F.W. Grosheide (onderzoeksleider)
- C T. Hays LL. M
- C Dr. V. Heutger
- C Prof. Mr. H.W. Heyman
- C Prof. Mr. E. H. Hondius (onderzoeksleider)
- C Mr. B.P. Honnebier
- C Mr. W.A. de Hondt
- C Prof. mr. Ph. H.J.G. van Huizen

¹ In dit verslag worden de resultaten van het onderdeel 'Aansprakelijkheidsrecht' nog niet apart vermeld omdat dat onderdeel eerst in het najaar van 2004 hernieuwd van start is gegaan. De eerste publicaties zijn wel al verschenen en opgenomen onder 'Algemeen'.

C Mr. C. Jeloschek
C Mr. C.G. Jeppesen
C Prof. mr. A.W. Jongbloed
C Mr. J. Koopman
C Mr. M.S. Koppert-van Beek
C Mr. A. van der Krans
C Mr. S.A. Kruisinga
C Mr. K. Kryczka
C Dr. V. Lazic
C Mr. J.M. Milo
C Mr. P.M.M. Mostermans
C Mr. C.C.M. Nadorp-van der Borg
C Mr. N. van Oostrom-Streep
C Prof. mr. W.J. Oostwouder
C Mr. R. Pokhyla
C Prof. mr. H.D.C. Roscam Abbing
C Mr. H.N. Schelhaas
C Mr. F. Schonewille
C Mr. W.M. Schrama
C Prof. Mr. S. Schuit
C Mr. H. Sivesand
C Mr. G.J.W. Steenhoff
C Prof. Mr. A.L.G.A. Stille
C Mr. B. Sujecki
C I. Sumner MA (Hons) Cantab.
C Mr. M. de Tombe-Grootenhuis
C Mr. H. Veenstra
C Mr. M. Vonk
C Mr. R.W. de Vrey
C Mr. I. Wagenaar
C Mr. A. Wiewiorowska

Publicatielijst 2004

ALGEMEEN

Wetenschappelijke publicaties

- Boom, W.H. van & Giesen, I., Van Nederlands naar 'Europees' onrechtmatige daadsrecht, NTBR 2004/10, pp. 515-523.
- Hondius, E.H., Medewerking aan Franz Werro, Vernon Valentine Palmer (ed.), The boundaries of strict liability in European tort law, Bern: Staempfli 2004, 506 pp. (coproductie)
- Klomp, R.J.Q., G.J. Wiarda (1906-1988), in: C.J.H. Jansen et al. (eds.), 16 juristen en hun filosofische inspiratie, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 182-194.
- Kryczka, K., Ready to join the EU Information Society? Implementation of E-commerce Directive 2000/31/EC in the EU acceding countries - the example of Poland, International Journal of Law and Information Technology 2004/1, pp. 55-73.

Vakpublicaties

- Deurvorst, T., Bewerking artt. 6:96, 103, 104 en 109 BW van de losbladige Schadevergoeding (schadevergoeding bij inbreuk op intellectuele eigendomsrechten en ongeoorloofde mededinging, schadevergoeding in natura in het algemeen, winstafdracht in het algemeen, matiging van schadevergoeding), in: A.T. Bolt (ed.), Losbladige Schadevergoeding, Deventer: Kluwer 2004.
- Frenk, N., Het wetsvoorstel collectieve afwikkeling massaschade, NbBW 2004, pp. 18-22.
- Frenk, N., Boekbespreking A.W. Jongbloed (ed.), Samen sterk, SMA 2004, p. 210-211
- Frenk, N., Herijking van de vermogensrechtelijke karakteristieken van het recht op smartengeld, NbBW 2004, pp. 62-65.
- Grosheide, F.W., Digitalisering van het privaatrecht (Redactioneel), NTBR 2004/7, p. 207.
- Grosheide, F.W., AD Rem, Contracteren 2004/4, pp. 92-94.
- Heutger, V., A more coherent European wide legal language - A concept-based approach, European Integration online Papers (EIoP) 2004/2, <http://eiop.or.at/eiop/texte/2004-002a.htm>, 23 maart 2004
- Heutger, V., 10. Tagung des Forums Junger Rechtshistoriker, Zeitschrift der Savigny-Gesellschaft, ZRG-Band 121 (2004) Germanistische Abteilung, pp. 995-999.
- Heutger, V., Rezension: Guido Klostermann, Die niederländische privatrechtliche Stiftung, Das Stiftungsrecht der Gegenwart und seine Geschichte, ZRG-Band 121 (2004) Germanistische Abteilung, pp. 961-963.
- Hondius, E.H., De slak in de fles: Donoghue v. Stevenson, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004, pp. 239-242.
- Hondius, E.H., Sport en spel, Ars Aequi 2004, p. 335.
- Hondius, E.H., Dress code, Ars Aequi 2004, p. 857.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/1, pp. 33-41.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/2, pp. 80-85.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/3, pp. 131-138.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/4, pp. 172-179.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/5, pp. 226-233.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/6, pp. 272-276.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/7, pp. 325-333.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/8, pp. 373-383.
- Hondius, E.H., Kroniek Algemeen, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht 2004/9, pp. 453-461.
- Hondius, E.H., European Private Law - Survey 2002-2004, European Review of Private law 2004, pp. 855-899.
- Hondius, E.H., Vierdaagse, Ars Aequi 2004, p. 411.
- Huysman, J.M., Verbintenissenrecht, De verbintenis in het algemeen (11e druk 2000), Asser Actueel 2004/1, pp. 1-2.
- Huysman, J.M., Verbintenissenrecht, De verbintenis in het algemeen (11e druk 2000), Asser Actueel 2004/2, pp. 17-19.
- Huysman, J.M., Verbintenissenrecht, De verbintenis in het algemeen (11e druk 2000), Asser Actueel 2004/3, pp. 35-37.

- Joseph, M.J. & M.H.J.G. Nijssen, *Verbindenissenrecht, De verbintenis uit de wet* (10e druk 1998), Asser Actueel 2004/1, pp. 5-9.
- Joseph, M.J. & M.H.J.G. Nijssen, *Verbindenissenrecht, De verbintenis uit de wet* (10e druk 1998), Asser Actueel 2004/2, pp. 21-26.
- Joseph, M.J. & M.H.J.G. Nijssen, *Verbindenissenrecht, De verbintenis uit de wet* (10e druk 1998), Asser Actueel 2004/3, pp. 39-43.
- Kryczka, K., Book review: A. R. Lodder, H. W. K Kaspersen, *EDirectives: Guide to European Union law on E-commerce - Commentary on the Directives on Distance Selling, Electronic Signatures, Electronic Commerce, Copyright and the Information Society and Data Protection*, Maastricht Journal of European and Comparative Law 2004/3, pp. 3-4.

GRONDSLAGEN

Wetenschappelijke publicaties

- Hondius, E.H., *Le Code civil et les Néerlandais*, in: *Le Code civil 1804-2004/Livre du bicentenaire*, Paris: Dalloz/Litec 2004, pp. 613-622.
- Hondius, E.H., *Le Code civil néerlandais/les douze premières années*, Journal des Tribunaux 2004, pp. 235-239.
- Hondius, E.H., *America rules the waves*, Liber amicorum Tijdschrift voor Privaatrecht en Marcel Storme, Gent: Story-Scientia 2004, pp. 341-349.
- Hondius, E.H., *Vitej do Evropské unie, Česká republiko!*, EMP 2004, pp. 3-9.

Vakpublicaties

- Cherednichenko, O., *Interventie*, in: *Verslag van het debat over het preadvies 'Constitutionalisering van het vermogensrecht'* van J.M. Smits, op de jaarvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Rechtsvergelijking 16 december 2003 te Amsterdam, Deventer: Kluwer 2004, pp. 111-116.
- Hondius, E.H., *De stijl van de rechter*, Ars Aequi 2004, pp. 597-598.
- Hondius, E.H., *Towards a European Civil Code*, in: Arthur Hartkamp et al. (eds.), *Towards a European Civil Code*, 3e druk, Nijmegen: Ars Aequi/The Hague: Kluwer 2004, pp. 1-00.

Annotaties

- Cherednichenko, O., *Verplichting patiënt tot verlenen medewerking aan door (tand)arts verlangd bloedonderzoek?* Noot bij HR 12 december 2003, nr. C02/193 HR, JOL 2003, 652, NTBR 2004/4, pp. 188-194.

CONSUMENTEN- EN PATIËNTENRECHT

Dissertaties

- Cseres, K., *Competition law and consumer protection: a love-hate relationship* (diss UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid, UU, 29 september 2004, 385 pp., promotor: prof mr E.H. Hondius.
- Jeloschek, C., *Examination and notification in consumer sales law. How far should we go in protecting the consumer?* (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 26 januari 2004, 211 pp., promotor: prof. mr. E.H. Hondius.

Wetenschappelijke publicaties

- Cseres, K., *The Hungarian Cocktail of Competition Law and Consumer Protection: Should It Be Dissolved?*, Journal of Consumer Policy, 2004/1, pp. 43-74.
- Roscam Abbing, H.D.C., *Rights of patients in the European context, Ten years and after*, European Journal of Health law 2004/1, pp. 7-15.
- Roscam Abbing, H.D.C., *Medisch technologische vooruitgang, kans of bedreiging voor het recht op de persoonlijke levenssfeer*, TvG2004/5, pp. 347-352.

- Roscam Abbing, H.D.C., Health, rights of the patient and patient participation, in: H.D.C. Roscam Abbing en K. Bopp (eds.), Health, ethics and human rights, the Council of Europe meeting the challenge, The Hague/Strasbourg: Council of Europe 2004, pp.141-164.
- Vrey, R.W. de, Eerlijk is eerlijk: de consument voorop?, Tijdschrift voor Consumentenrecht 2004/1, pp. 2-11.

Vakpublicaties

- Hondius, E.H., Kroniek van het consumentenrecht; Europa in Nederland, Nederlands Juristenblad 2004, pp. 1660-1671.
- Hondius, E.H., Consumentenrecht, Ars Aequi Katern 90, 2004, pp. 4649-4651.
- Hondius, E.H., Consumentenrecht, Ars Aequi Katern 91, 2004, pp. 4714-4716.
- Hondius, E.H., Consumentenrecht, Ars Aequi Katern 92, 2004, pp. 5050-5052.
- Hondius, E.H., Consumentenrecht, Ars Aequi Katern 93, 2004, pp. 5117-5119.
- Roscam Abbing, H.D.C. en Bopp, K. (eds.), Health, ethics and human rights, the Council of Europe meeting the challenge, The Hague/Strasbourg: Council of Europe 2004, 199 pp.
- Roscam Abbing, H.D.C., De standaard Zwangerschap en kraamperiode, Ned. T. voor Geneeskunde 2004/14, pp. 690-691.
- Roscam Abbing, H.D.C., Unesco International Declaration on human genetic data, European Journal of Health Law 2004, pp. 93-95.
- Roscam Abbing, H.D.C., Additional Protocol to the Convention on human rights and biomedicine concerning biomedical research, Council of Europe, 2004, European Journal of Health Law, 2004, pp. 293-397.
- Roscam Abbing, H.D.C., Rechtsbescherming en medisch wetenschappelijk onderzoek, TvG 2004/5, pp. 329.
- Roscam Abbing, H.D.C., Neonatal screening, new technologies, old and new legal concerns, European Journal of Health Law 2004, pp. 129-137.
- Roscam Abbing, H.D.C., Constitutional Treaty of the European Union, health and human rights, An appraisal, European Journal of Health Law 2004, pp. 337-345.
- Roscam Abbing, H.D.C., Forum Women on waves: vrijheid van diensten binnen de Europese interne markt een dilemma voor (inter)nationale waarden?, TvG 2004/8, pp. 592- 597.
- Roscam Abbing, H.D.C., Human tissue research, individual rights and bio-banks, Cardiff Centre for ethics, law and society, WEB publikatie oktober (www.ccells.cardiff.ac.uk/pubs/roscam_abbingpaper.html)

Annotaties

- Derckx, V.L., Rechtbank Arnhem 11 juni 2003, Tijdschrift voor Consumentenrecht 2004/1, pp. 19-22.
- Derckx, V.L., Rechtbank Zwolle 10 december 2003, Tijdschrift voor Consumentenrecht 2004/4, pp. 147-148.
- Roscam Abbing, H.D.C., Bestuursaccoorden gezondheidszorg: de maat gemeten, RZA klassiek, speciale uitgave, Rechtspraak Zorgverzekering 2004/6, pp. 868- 872.

GOEDERENRECHT

Dissertaties

- Bartels, S.E., De titel van overdracht in driepartijenverhoudingen (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 2 juni 2004, Den Haag: Boom 2004, 307 pp., promotoren: prof. mr. F.W. Grosheide en prof. mr. H.W. Heyman.

Wetenschappelijke publicaties

- Heyman, H.W., Contents of the Real Right: Dogmatic Rigidity and Pragmatic Flexibility of Dutch Property Law, in: S.E. Bartels en J.M. Milo (eds.), Contents of Real Rights, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2004, pp. 71-81.
- Honnebier, B.P.P., Het volledig gecomputeriseerde mondiale registratiesysteem voor zakelijke rechten op luchtvaartuigen zal in 2004 operationeel zijn, WPNR 2004/6590, pp. 708-711.

- Milo, J.M. & B.P.P. Honnebier, International Interests in Mobile Equipment. Real Rights from International and National Perspectives, *European Review of Private Law* 2004/1, pp. 3-8.
- Milo, J.M. & S.E. Bartels, Contents of Real Rights: Personal or Proprietary. A Principled History, in: S.E. Bartels en J.M. Milo (eds.), *Contents of Real Rights*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2004, pp. 5-23.

Vakpublicaties

- Buren-Dee, J. van & M. Groenewegen, in: B. Wessels, M.Ph. van Sint Truiden, *Tekst & Commentaar Faillissementswet*, 4e druk, Deventer: Kluwer 2004, pp. 159-218.
- Fesevur, J.E., *Algemeen goederenrecht* (14e druk 2001), *Asser Actueel* 2004/1, pp. 1-3.
- Fesevur, J.E., *Algemeen goederenrecht* (14e druk 2001), *Asser Actueel* 2004/2, pp. 13-14.
- Fesevur, J.E., *Algemeen goederenrecht* (14e druk 2001), *Asser Actueel* 2004/3, pp. 23-25.
- Fesevur, J.E., *Zekerheidsrechten* (13e druk 2003), *Asser Actueel* 2004/1, pp. 5-6.
- Fesevur, J.E., *Zekerheidsrechten* (13e druk 2003), *Asser Actueel* 2004/2, pp. 15-16.
- Fesevur, J.E., *Zekerheidsrechten* (13e druk 2003), *Asser Actueel* 2004/3, pp. 26-28.
- Heyman, H.W. & Bartels, S.E., *De Vormerkung en de gelijke behandeling van schuldeisers*, *WPNR* 2004/6600, pp. 938-941.
- Milo, J.M. & S.E. Bartels (eds.), *Contents of Real Rights*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2004, 162 pp.
- Milo, J.M. & S.E. Bartels, *Introduction*, in: S.E. Bartels en J.M. Milo, *Contents of Real Rights*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2004, pp. 1-4.
- Milo, J.M., *Book review*, Iwan Davies (ed.), *Security Interests in Mobile Equipment European review of Private Law* 2004/5, pp. 753-755.
- Milo, J.M., *Boekbespreking van E.-M. Kieninger (ed.), Security Rights in Movable Property in European Private Law*, *Executief* 2004/11, pp. 171-172.
- Milo, J.M., *Book review*, Craig Rotherham, *Proprietary Remedies in context. A study in the judicial redistribution of property rights*, *European Review of Private Law* 2004/6, pp. 851-853.
- Schaick, A.C. van, *Zakelijke rechten* (14e druk 2002), *Asser Actueel* 2004/1, pp. 3-5.
- Schaick, A.C. van, *Zakelijke rechten* (14e druk 2002), *Asser Actueel* 2004/2, pp. 14-15.
- Schaick, A.C. van, *Zakelijke rechten* (14e druk 2002), *Asser Actueel* 2004/3, pp. 25-26.

Annotaties

- Milo, J.M., *EHRM 21 september 2004 (Schirmer v Poland)*, *EHRC* 2004/12, pp. 1050-1058.

INTELLECTUELE EIGENDOM

Wetenschappelijke publicaties

- Brinkhof, J.J., *Wish List in the Area of Patent Law*, *IIC* 2004, pp. 407-416.
- Cock Buning, M. de, *De nieuwe Antipiraterij Verordening*, *BIE* 2004/6, pp. 235-243.
- Grosheide, F.W., *The Missing Link: Repairing the Chain from Industry to Customer - the Online Use of Music and Text*, in: S.K. Verma (ed.), *Raman Mittal, Intellectual Property Rights - A Global Vision* (Indian Law Institute 2004), pp.259-277.
- Grosheide, F.W., *A German Revolution That Deserves Support - some reflections on the introduction of the iustum pretium rule in the German CopyrightContract Law 2002*, *Urheberrecht im Informationszeitalter (Festschrift Nordemann)*, München: Beck 2004, pp.447-464.
- Klomp, R.J.Q, *Potter tegen Grotter, parodie of plagiaat?*, *Ars Aequi* 2004/2, pp. 112-123.

Vakpublicaties

- Brinkhof, J.J., *House of Lords over beschermingsomvang en equivalentie*, *BIE* 2004, pp. 485-487.
- Brinkhof, J.J., *Lob des hohen Verstandes*, *TREMA* 2004, pp. 501-503.
- Cock Buning, M. de, *Van de brug af gezien, Hoofdstuk III Databanken*, *IER* 2004/2, pp. 79-81
- Grosheide, F.W., *Van de brug af gezien - Kroniek van wetgeving, jurisprudentie en literatuur 2003*, *Algemeen, Auteursrecht*, *IER* 2004/2, pp. 75-79.

Annotaties

- Bosscher, D., Voorzieningenrechter Haarlem, 11 september 2003 (Lycos/Pessers) en Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 25 juli 2002 (Rutloh/Concept ICT), *Juri* 2004/1, pp. 29-31.
- Bosscher, D., Rechtbank's-Gravenhage, 23 april 2003 (Faco Haley), *Computerrecht* 2004/5, pp. 244-247.
- Brinkhof, J.J., Cross-border problematiek, grensoverschrijdende inbreukverboden en desbewustheid (HR 19 december 2003 Roche / Primus), *BIE* 2004, pp. 4-5.
- Brinkhof, J.J., De Hoge Raad over grensoverschrijdende verboden (HR 19 maart 2004 Philips / Postech Corporation and Princo), *BIE* 2004, p. 135.
- Cock Buning, M. de, Hof 's-Hertogenbosch, 8 juni 2004 (Trésor), *IER* 2004/5, pp. 325-326.
- Cock Buning, M. de, Hof Amsterdam, 6 november 2003 (Byblos/Rowling), *IER* 2004/2, pp. 129-130.
- Cock Buning, M. de, Voorz. Rb. Utrecht, 16 juli 2003 (prinsesmaxima.com), *IER* 2004/1, pp. 41-42.
- Grosheide, F.W., Wavin-arrest (Jelles/Gemeente Zwolle - HR 6 februari 2004), *IER* 2004/3, pp. 116-117.
- Klomp, R.J.Q., Rowling c.s./Byblos, Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam 3 april 2003 en Gerechtshof Amsterdam 6 november 2003, *AMI* 2004/1, pp. 36-42.

CONTRACTENRECHT

Dissertaties

- Kruisinga, S.A., (Non-)conformity in the 1980 UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods: a uniform concept? (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 12 mei 2004, Intersentia, Antwerpen 2004, 299 pp., promotor: prof. mr. Ph.H.J.G. van Huizen.
- Schelhaas, H.N., Het boetebeding in het Europese contractenrecht (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 9 juni 2004, Deventer: Kluwer 2004, 567 pp., promotor: prof. mr. E.H. Hondius.

Wetenschappelijke publicaties

- Boele-Woelki, K., The limitation of rights and actions in the international sale of goods, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 239-274.
- Boele-Woelki, K., Terms of co-existence: the CISG and the UNIDROIT Principles, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 275-308.
- Boele-Woelki, K., Unification and harmonization of private international law in Europe, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 325-341.
- Boele-Woelki, K. & R.H. van Ooik, The communitarization of private international law, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 343-383.
- Cherednychenko, O., The Constitutionalization of Contract Law: Something New under the Sun?, *Electronic Journal of Comparative Law*, 2004/1, <http://www.ejcl.org/81/art81-3.html>, maart 2004
- Grosheide, F.W., The gentleman's agreement in legal theory and in modern practice - the Dutch civil law perspective, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 41-67.
- Grosheide, F.W., Iustum pretium redivivum? Reflections on the just price doctrine in Dutch contract law in the light of its historic roots and recent international developments, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 69-91.
- Grosheide, F.W., Legal borrowing and drafting international commercial contracts/Some methodological reflections, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), *Articles on various aspects of transnational contract law*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 221-238.
- Heutger, V. & C. Jeloschek, C., Towards Principles of European Sales Law, in: Arthur Hartkamp et al. (eds.), *Towards a European Civil Code*, 3e druk, Nijmegen: Ars Aequi/The Hague: Kluwer 2004, pp. 533-550.

- Hondius, E.H., Pre-contractual liability, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), Articles on various aspects of transnational contract law, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 5-39.
- Hondius, E.H., Towards a European civil code, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), Articles on various aspects of transnational contract law, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 147-170.
- Hondius, E.H., The genesis of the Principles of European Contract Law and of modern Dutch private law, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), Articles on various aspects of transnational contract law, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 197-219.
- Kooten, H.J. van, Illegality and restitution as a matter of policy considerations/A comparative analysis of Dutch, English and German law, in: F.W. Grosheide & E.H. Hondius (eds.), Articles on various aspects of transnational contract law, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004, pp. 133-146.
- Kryczka, K., Principles of European Contract Law and the Formation of Contracts in the Information Society, in: R. Nielsen, S.S. Jacobsen, J. Trzaskowski (eds.), EU Electronic Commerce Law, Oslo: DJØF Publishing 2004, pp. 109-124.
- Schaick, A.C. van, Asser-van Schaick 5-IV, Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht – Bijzondere overeenkomsten, Deventer: Kluwer 2004, 316 pp.
- Schaick, A.C. van, Volmacht en lastgeving, NTBR 2004/6, pp. 258-263.
- Schaick, A.C. van, L'affaire Chronopost (Cour de Cassation 22 oktober 1996 inz. Banchereau/Chronopost), NTBR 2004/6, pp. 282-285.
- Schaick, A.C. van, Het verzuim bij verbintenissen tot op- of aflevering, NTBR 2004/9, pp. 446-448.
- Schelhaas, H.N., The judicial power to reduce a contractual penalty, Zeitschrift für Europäisches Privatrecht 2004/2, pp. 386-399.

Vakpublicaties

- Berkel, T. van, Bijzondere overeenkomsten, Koop en ruil (6e druk, 2001), Asser Actueel 2003/1, p. 2²
- Berkel, T. van, Bijzondere overeenkomsten, Koop en ruil (6e druk, 2001), Asser Actueel 2003/2, p. 23-24³
- Berkel, T. van, Bijzondere overeenkomsten, Koop en ruil (6e druk, 2001), Asser Actueel 2003/3, p. 42⁴
- Busch, D., Kwakzalverij en Europees contractenrecht: Carlill v. Carbolic Smoke Ball Company, NTBR 2004/9, pp. 449-453 .
- Cherednychenko, O., Contractsvrijheid vs. billijkheid in het huidige contractenrecht: kunnen grondrechten ons helpen? (Ad Rem), Contracteren 2004/3, pp. 60-61.
- Grosheide, F.W. & Hondius, E.H., (eds.), Articles on various aspects of transnational contract law, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2004
- Heutger, V., Die Aktualität der UNIDROIT Prinzipien – zur Neuauflage 2004, Die UNIDROIT Principles 2004 und ihre Anwendung in der Schweiz, Jusletter, 29 novembre 2004, www.jusletter.ch, pp. 1- 5.
- Heutger, V., La disciplina del contratto di compravendita nel progetto del „Codice Civile Europeo“, <http://www.cupa.it/public/documenti/pdf/vari/Relazione%20Prof.ssa%20Heutger.pdf>, Agrigento, Mai 2004, pp. 1-18.
- Heutger, V., 200 Jahre Code Civil – Ein Vorbild für Europa?, Jusletter 10 Mei 2004, www.weblaw.ch, pp. 1-2.
- Heutger, V., Kohärenz ein ferner Traum? Der Aktionsplan der Europäischen Kommission und die Entwicklungen im Bereich der Kohärenz des europäischen Vertragsrechts, Jusletter 8 maart 2004, www.weblaw.ch, pp. 1-7.
- Heutger, V., Do we need a European Sales Law?, Global Jurist 2004/2, pp. 1–14.
- Hondius, Bijwerking Afd. 6.5.3, in: E.H. Hondius (ed.), Losbladige Verbintenissenrecht, Deventer: Kluwer 2004, 130 pp.
- Jongbloed, A.W., Actualiteiten huurrecht, Praktisch Procederen 2004, pp. 27-29, 81-83, 109-112, 140-142, 175-176.
- Jongbloed, A.W. & N. Eeken, Jurisprudentie, Tijdschrift voor Huur Bedrijfsruimte 2004, p. 20-24, 53-60, 81-89, 116-125, 143-153 en 180-189

2 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

3 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

4 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

- Milo, J.M., Overeenkomst van Opdracht, arbeidsovereenkomst, aanneming van werk (7e druk 1994), Asser Actueel 2004/1, p. 7.
- Milo, J.M., Overeenkomst van Opdracht, arbeidsovereenkomst, aanneming van werk (7e druk 1994), Asser Actueel 2004/2, pp. 32-34.
- Milo, J.M., Overeenkomst van Opdracht, arbeidsovereenkomst, aanneming van werk (7e druk 1994), Asser Actueel 2004/3, pp. 50-51.
- Schaick, A.C. van, Bewaargeving, bruikleen, verbruikleen, borgtocht, schenking, gevestigde en altijddurende renten, kansovereenkomst en lijfrente, spel en weddenschap, vaststellingsovereenkomst en dading (6e druk 2004), Asser Actueel 2004/1, p. 8.
- Schaick, A.C. van, Bewaargeving, bruikleen, verbruikleen, borgtocht, schenking, gevestigde en altijddurende renten, kansovereenkomst en lijfrente, spel en weddenschap, vaststellingsovereenkomst en dading (6e druk 2004), Asser Actueel 2004/2, pp. 34-35.
- Schaick, A.C. van, Bewaargeving, bruikleen, verbruikleen, borgtocht, schenking, gevestigde en altijddurende renten, kansovereenkomst en lijfrente, spel en weddenschap, vaststellingsovereenkomst en dading (6e druk 2004), Asser Actueel 2004/3, pp. 51-52.
- Schelhaas, H.N., Book review Steffen Klumpp: Die Privatstrafe – eine Untersuchung privater Strafzwecke, European Review of Private Law 2004/3, pp. 389-391.
- Schelhaas, H.N., Het boetebeding in het Europese contractenrecht, Ars Aequi 2004/11, pp. 809-812.
- Schelhaas, H.N., Verbintenissenrecht, Algemene leer der overeenkomsten (11e druk, 2001), Asser Actueel 2004/1, pp. 3-4.
- Schelhaas, H.N., Verbintenissenrecht, Algemene leer der overeenkomsten (11e druk, 2001), Asser Actueel 2004/2, pp. 19-21.
- Schelhaas, H.N., Verbintenissenrecht, Algemene leer der overeenkomsten (11e druk, 2001), Asser Actueel 2004/3, pp. 37-39.

Annotaties

- Schaick, A.C. van, Prescription of rights of action to compensate for damages and solidary liability in Dutch civil law, BGH 12 December 2000, ERPL 2004/3, pp. 374-377.
- Schaick, A.C. van, Prescription and mental incapability in Dutch law, Dutch case note to OGH 28 June 2001, ERPL 2004/5, pp. 686-690.
- Schaick, A.C. van, Drie Nederlandse reports ten behoeve van de rubriek 'Recent case law', ERPL 2004/2, p. 259 e.v., ERPL 2004/4, p. 543 e.v., ERPL 2004/6, p. 811 e.v. (coproductie)

ONDERNEMINGSRECHT

Dissertaties

- Kroeze M.J., Afgeleide schade en afgeleide actie (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, cum laude promotie, 14 april 2004, Deventer: Kluwer 2004, 429 pp., promotor: prof. mr. P. van Schilfgaarde.

Wetenschappelijke publicaties

- Braak, S. van den, & W.J. Oostwouder, The amended position of shareholders in a Dutch public limited company, European Company Law Review 2004, pp. 166-171.
- Dorresteyn, A. & C. de Groot, Corporate Governance Codes: Origins and Perspectives, European Company Law 2004/2, pp. 43-56.
- Honnebier, B.P.P., De nieuwe ontwikkelingen in de internationale financieringspraktijk zijn de laatste strohalm voor de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij, Surinaams Juristen Blad 2004/2, pp. 34-52.
- Honnebier, B.P.P., The Convention on International interests in Mobile Equipment and Aircraft Equipment Protocol will encourage European property law reform, Edinburgh Law Review 2004/1, pp. 118-127.
- Honnebier, B.P.P., The real rights of Dutch airline companies can be the basis of international interests under the Convention of Cape Town, just like their equivalent American security interests, ERPL 2004/1, pp. 46-66.
- Huizen, Ph.H.J.G. van, Grondslagen Verzekeringsrecht, Den Haag: Vermande 2004, 316 pp.

- Huizen, Ph.H.J.G. van De verzekeraarbaarheid van transportrisico's onder Boek 7 Titel 17, Nederlands Tijdschrift voor Handelsrecht 2004/3, pp. 69-73.
- Krans, A. van der & W.J. Oostwouder, Financial Service Action Plan: Is Europa klaar voor Olympisch goud?, O&F 2004/61, pp. 22-40.
- Kruisinga, S.A., Commerciële koop over de grenzen: over het gebruik van algemene voorwaarden in internationale verhoudingen, NTHR 2004/3, pp. 60-68.
- Wagenaar, I., De gevolgen van de invoering van de Sarbanes-Oxley Act voor Nederlandse vennootschappen in het licht van de Tabaksblad Code, WPNR 2004/6563, pp. 92-98.

Vakpublicaties

- Braak, S.M. van den, Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen: een adequate reactie op Inspire Art?, WPNR 2004/6595, pp. 825-826.
- Honnebier, B.P.P., The Convention of Cape Town and the Aircraft Equipment Protocol: a stepping stone towards the unification of security interests in the European Union, International Bar Association, Newsletter Committee B, Aviation Law 2004, pp. 14-17.
- Huizen, Ph.H.J.G. van, De nieuwe Pensioenwet: een gemiste kans?, Pensioen Magazine 2004/1, pp. 6-9.
- Koppert-van Beek, M.S. en W.J. Koppert, De omgang met RvC en OR bij afstoting van bedrijfsactiviteiten, O&F 2004/63, pp. 2-8.
- Koppert-van Beek, M.S., Vereenvoudiging en flexibilisering van het Nederlandse BV-recht, JutD 2004/14, pp. 16-19.

PERSONEN-, FAMILIE- EN ERFRECHT

Dissertaties

- Braat, B., Indépendance et interdépendance patrimoniales des époux dans le régime matrimonial légal des droits néerlandais, français et suisse (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 28 april 2004, Bern: Staempfli 2004, 495 pp., promotor: prof. dr. K.R.S.D. Boele-Woelki.
- Schrama, W., De niet-huwelijkse samenleving in het Nederlandse en Duitse recht (diss. UU 2004), Faculteit Rechtsgeleerdheid UU, 21 april 2004, Deventer: Kluwer 2004, 689 pp., promotor: prof. dr. K.R.S.D. Boele-Woelki.

Wetenschappelijke publicaties

- Antokolskaia, M., Human Rights as a Basis for the Harmonisation of Family law?, in: P. Lødrup en E. Mordvar (eds.), Family Life and Human Rights, Oslo: Gyldendal 2004, pp. 29-49.
- Antokolskaia, M., Het project van het Europees Burgerlijk Wetboek en de problemen van harmonisatie van het familierecht, in: Jaarboek voor rechtsvergelijking, Ejegodnik sravnitel'nogo pravovedenia, Moskou: Norma 2004, pp. 5-34.
- Boele-Woelki, K., Naar een Europees Restatement voor familierecht, FJR 2004, pp. 249-256.
- Boele-Woelki, K., (in cooperation with Ferrand, González Beilfuss, Jänträ-Jareborg, Lowe, Martiny, Pintens) Principles of European Family Law Regarding Divorce and Maintenance Between Former Spouses, European Family Law Series, No. 7, Antwerp: Intersentia 2004, 176 pp.
- Coenraad, L., Afdoening zonder mondelinge behandeling, FJR 2004/1, pp. 2-10.
- Linden, A.P. van der & G. de Jong, Jeugd & Strafrecht. Een leer- en praktijkboek over het (internationale) jeugdstrafrecht en jeugdstraafprocesrecht, Deventer: Kluwer 2004, 312 pp.
- Linden, A.P. van der, Het civiele jeugdrecht, in: Jeugdpsychiatrie en Recht, Assen: Van Gorcum 2004, pp. 215-241.
- Linden, A.P. van der, Interactie gezondheidsrecht, civielrecht en strafrecht, in: Jeugdpsychiatrie en Recht, Assen: Van Gorcum 2004, pp. 344-358.
- Sumner, I. & C. Forder, Proposed revision of matrimonial property law, a new inheritance law and the First translation of the Dutch Civil Code, Book One (Family Law) into English, in: A. Bainham (ed.), The International Survey of Family Law 2003, London: Jordans 2004, pp. 337-369.
- Sumner, I., The Charter of Fundamental Rights of the European Union and Sexual Orientation, in: P. Lødrup en E. Modvar (eds.), Family life and human rights, Oslo: Gyldendal 2004, pp. 869-889.

- Sumner, I., Dissolution of partnerships: An excursion in conversion!, *International Family Law* 2004, pp. 231-237.
- Vonk, M., One, two or three parents? Lesbian co-mothers and a known donor with family life under Dutch law, 18 *International Journal of Law, Policy and the Family*, 2004, pp. 103-117.

Vakpublicaties

- Boele-Woelki, K., W.A. de Hondt, & P. Vlaardingerbroek, (eds.), *Jurisprudentie Personen- en Familierecht 1979-2003*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, 163 pp.
- Boele-Woelki, K., *Internationaal privaatrecht, Verdrag van Montreal inzake internationaal luchtvervoer, Wet Conflictenrecht Adoptie in werking, Wetten conflictenrecht in het Engels, Art. 431 lid 2 Rv: omvang discretionaire bevoegdheid, Huwelijksluiting: ontbrekende geboorteakte*, *Ars Aequi* 2004, katern 90, pp. 4916-4918.
- Boele-Woelki, K., *Internationaal privaatrecht, Europees Justitiële Atlas op het gebied van burgerlijke zaken, Brussel IIbis, Vaststellingsovereenkomst, Intentieovereenkomst, Civil Partnership Bill*, *Ars Aequi* 2004, katern 91, pp. 4978-4980.
- Boele-Woelki, K., *Internationaal privaatrecht, Uitbreiding EU, Groenboek Onderhoudsverplichtingen, Wijziging besluit geslachtsnaamwijziging, Omvang alimentatiestatuu, Perpetuatio-fori beginsel*, *Ars Aequi* 2004, katern 92, pp. 5052-5054.
- Boele-Woelki, K., *Internationaal privaatrecht, Uitlegging EVO door Hof van Justitie, Handleiding voor de toepassing van Brussel IIbis, WCGP treedt in werking, Voorovereenkomst ten aanzien van de koop van in het buitenland gelegen onroerend goed, Voorkeur voor de lex fori*, *Ars Aequi* 2004, katern 93, pp. 5120-5121.
- Boele-Woelki, K., (ed.), *Internationaal Privaatrecht, Verordeningen, Verdragen & Wetten 2004-2006*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, 438 pp.
- Boele-Woelki, K., *De competentie van de Europese Commissie in familiezaken*, *FJR* 2004, p. 289.
- Linden, A.P. van der, *Personen en familierecht (15e druk)*, *Asser Actueel* 2004/1, pp. 1-4.
- Linden, A.P. van der, *Personen en familierecht (15e druk)*, *Asser Actueel* 2004/2, pp.15-19.
- Linden, A.P. van der, *Personen en familierecht (15e druk)*, *Asser Actueel* 2004/3, pp. 27-31.
- Linden, A.P. van der, *Jeugdrecht Algemeen, Minderjarigheid en ouderlijk gezag en Maatregelen en Straffen*, in: N. Algra (ed.), *Praktijkzakboek Recht*, Arnhem: Elsevier 2004, pp. 01/1-1 tot 3; pp. 02/1-2 tot 29; pp. 03/1-3 tot 47.
- Linden, A.P. van der, *Familierecht*, in: M. Verhage-van Kooten & P. Simons (eds.), *Recht voor de zorgen welzijnsprofessional*, Den Haag: SDU 2e druk 2004, 70 pp.
- Steenhoff, G., *Boekbespreking: I.S. Joppe, Huwelijksvermogensrecht, Praktijkreeks IPR nr.7, tweede druk*, Deventer, Kluwer 2003, *FJR* 2004, pp. 254-255.
- Steenhoff, G., *Erkenning in Nederland van buitenlandse adopties: nieuwe IPR-regels!*, 9 *JBN* 2004, pp. 5-7.
- Steenhoff, G., *Erfrechtelijke perikelen met betrekking tot een huis in Frankrijk*, 42 *JBN* 2004, pp. 6-8.
- Sumner, I., *Too big for its own clogs. Dutch family law goes English!*, *International Family Law* 2004, p. 40.

PROCESRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Freudenthal, M., *Ontwikkelingen op weg naar een geharmoniseerd Europees civiel procesrecht*, *TCR* 2004, pp. 24-37.
- Freudenthal, M. & P. Langbroek, *International comparative study on allocation of cases to and within courts, Nederlands rapport*, in: *Toedeling van zaken en binnen gerechten, Deel II, 2004 WODC*, pp. 177-205.
- Jongbloed, A.W., *Attempts to accelerate Dutch civil procedure in the nineteenth and twentieth centuries*, in: C.H. van Rhee (ed.), *The Law's Delay; Essays on Undue Delay in Civil Litigation*, Antwerp/Oxford/New York: Intersentia/Metro/CEC 2004, *Ius Commune Europaeum* 47, pp. 141-170.
- Jongbloed, A.W., *Procesrecht(er) op maat*, *Executief* 2004, pp. 20-25.

- Jongbloed, A.W., Noot bij HR 29 oktober 2004, *Jurisprudentie Burgerlijk Procesrecht* 2004/68, pp. 579-611.
- Klomp, R.J.Q., Wie is Magister Litis? Het perspectief van een advocaat, in: P. Ingelse (ed.), *Commentaren op fundamentele herbezinning*, *Prinsengrachtreeks* 2004/1, Nijmegen: *Ars Aequi Libri* 2004, pp. 69-80.
- Mostermans, P., Bedenkingen tegen een facultatief conflictenrecht, in: R. Kotting, J. Pontier, L. Strikwerda (eds.), *Voorkeur voor de lex fori* (Afscheidsbundel Prof.mr. Th.M. de Boer), Deventer: Kluwer 2004, pp. 37-57.
- Mostermans, P., Optional (Facultative) Choice of Law, Reflections from a Dutch Perspective, *Netherlands International Law Review* 2004/3, pp. 393-410.
- Tombe, M. de, The law of evidence in civil proceedings in the Netherlands, in: J.M. Manuel Lebre de Freitas (ed.), *The Law of Evidence in the European Union*, serie *Civil Procedure in Europe* 5, Den Haag: Kluwer Law International 2004, pp. 327-348.
- Tombe, M. de, Relationships between parties, lawyers and judges in civil contentious proceedings, in: M.E. Gasparin (ed.), *Instituto Nacional de Estudios Superiores en Derecho Penal, XII Congreso Mundial de Derecho Procesal, Relaciones entre las Partes, los Jueces y los Abogados*, Mexico, 2004, pp. 387-413.

Vakpublicaties

- Coenraad, L.M., Preface/Préface/Vorwort, in: J.M. Lebre de Freitas (ed.), *The law of Evidence in the European Union/Das Beweisrecht in der Europäischen Union/ Le Droit de la Preuve dans l'Union Européenne* (Vol. 5 of the *Civil Procedure in Europe*, Series, Eds: M.L.L.V. Storme, P.A.M. Meijknecht, C.H. van Rhee), Den Haag/London/Boston: Kluwer Law International 2004, pp. xix-xxiv.
- Coenraad, L.M. & Van Rhee, C.H. van, Jurist zonder grenzen: Interview met M.L.L.V. Storme, *6 Pro Memorie* 2004, pp. 144-167.
- Freudenthal, M., The future of European civil procedure, Hfd. 2.19, in: *Diploma Materials* (Schots universiteits materiaal), Edinburgh: Green & Maxwell, pp. 228-235.
- Freudenthal, M., Babylonisch civiel procederen; Praktische belemmeringen bij grensoverschrijdend procederen in civiele zaken; een conferentie, *Advocatenblad* 2004, p. 797.
- Freudenthal, M., Verordening voor Europese betalingsbevelprocedure, *Advocatenblad* 2004, pp. 448-453.
- Freudenthal, M., Les Pays-Bas: Dictionnaire de la justice, in: L. Cadiet (ed.), *Presses Universitaires de France* 2004, pp. 967-971.
- Freudenthal, M., Harmonisatie van Europees procesrecht: Een voorstel voor een verordening voor een Europese betalingsbevelprocedure, *JBPR* 2004, pp. 532-540.
- Freudenthal, M., De Europese Executoriale Titel en de Europese Betalingsbevelprocedure: afstemming van Europese rechtsmaatregelen, *NIPR* 2004, pp. 393-401.
- Freudenthal, M., Viitorul Procedurii Civile Europene, in: *Drept procesual civil*, Boekarest, september 2004, pp. 30-50.
- Jongbloed, A.W. (ed.), *De gerechtsdeurwaarder in Europa, utopie of werkelijkheid?; The bailiff in Europe, utopia or reality?; L'huissier de justice en Europe, utopie ou réalité?*, Deventer: Kluwer 2004, 474 pp.
- Jongbloed, A.W. & C.H. van Rhee, *Ars Aequi Wettenbundel Burgerlijk Procesrecht* 04/05, Nijmegen: *Ars Aequi Libri* 2004, 650 pp.
- Jongbloed, A.W., *Procesrecht(er) op maat*, in: A.W. Jongbloed en M.L. Hendrikse (eds.), *De toekomst van het Nederlands burgerlijk procesrecht*, Deventer: Kluwer 2004, pp. 227-241.
- Jongbloed, A.W., C.J.J.C. van Nispen & G.J. Meijer, *Rechtspraak Burgerlijk procesrecht*, Den Haag: SDU, 4e druk 2004, 496 pp.
- Jongbloed, A.W., *Arbitraal executierecht*, *Bouwrecht* 2004, pp. 202-210.
- Jongbloed, A.W., *Boekaankondiging E. van der Hoeden e.a., De gedwongen ontruiming*, en Pitlo/Hidma & Rutgers, *Bewijs, Executief* 2004, p. 77.
- Jongbloed, A.W., *Boekaankondiging H.G. van der Werf, Mobiel op juridische golflengte*, *Executief* 2004, p. 153.
- Tombe, M. de, *Recensie T.R. Hidma en G.R. Rutgers, Pitlo, Het Nederlands burgerlijk recht, Praktisch Procederen* 2004/4, pp. 100-102.
- Tombe, M. de, *Dient een geheimhouder zijn verschoningsrecht te behouden indien hij tevens partij-getuige is?*, *Praktisch Procederen*, 2004/5, pp. 117-119.

Annotaties

- Freudenthal, M., HR 12 maart 2004, nr. C02/275HR, Gezag van gewijsde buitenlands vonnis, JBPr 2004, pp. 401- 412.
- Jongbloed, A.W., Raad voor Arbitrage voor de Bouw 1 oktober 2003, nr. 112, Bouwrecht 2004, pp. 609-611.
- Jongbloed, A.W., HR 3 oktober 2003, Jurisprudentie Burgerlijk Procesrecht 2004/11, pp. 66-75.

ERFDEEL VAN DE KLASSIEKE ROMEINSE JURISTEN

Vakpublicaties

- Heutger, V., Le Dodici Tavole, dai decemviri agli Umanisti, ZRG-Band 121 (2004) Romanistische Abteilung, pp. 796-800.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Lidmaatschappen KNAW:

Hondius, E.H.,

- Lid KNAW

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Boele-Woelki, K.,

- Redacteur European Family Law Series
- Redacteur Ius Commune Europeanum
- Redacteur Electronic Journal of Comparative Law
- Redacteur Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht

Brinkhof, J.J.,

- Hoofdredacteur Intellectuele Eigendom, artikelgewijs commentaar
- Redacteur Bijblad Industriële Eigendom (BIE)

Busch, D.,

- Redacteur Losbladige Effectenrecht

Cock Buning, M. de,

- Redacteur Intellectuele Eigendom en Reclamerecht (*IER*)
- Deelredacteur Intellectuele Eigendom, artikelgewijs commentaar

Derckx, V.L.,

- Redactiemedewerker Gezondheidszorg Jurisprudentie

Dupont, W.J.H.T.,

- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht

Fesevur, J.E.,

- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht

Giesen, I.,

- Deelredacteur (onderwerp: Case management) ten behoeve van het deel 'Civil Procedure' in de serie 'Ius Commune Casebooks for the Common Law of Europe'
- Redacteur Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade (TVP)
- Redacteur Tijdschrift voor Civiele Rechtspleging (TCR)

Grosheide, F.W.,

- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht
- Hoofdredacteur Contracteren
- Redacteur Intellectuele Eigendom en Reclamerecht
- Hoofdredacteur en deelredacteur, Intellectuele Eigendom, artikelgewijs commentaar

Hondius, E.H.,

- Hoofdredacteur European Review of Private Law
- Ere-redacteur Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht
- Hoofdredacteur Losbladige Verbintenissenrecht
- Redacteur Tijdschrift voor Consumentenrecht
- Lid redactieraad Tijdschrift voor Privaatrecht
- Lid redactieraad Tijdschrift voor Gezondheidsrecht

- Lid redactieraad Journal of Consumer Policy
- Lid redactieraad Revue européenne de droit de la consommation
- Lid Adviesraad Journal of Contract Law (Australië)
- Lid Adviesraad Revue européenne du droit de la consommation

Huizen, Ph.H.J.G. van,

- Redacteur Tijdschrift voor Vervoersrecht
- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Handelsrecht.

Jeloschek, C.,

- Redactiesecretaris European Review of Private Law
- Redactiesecretaris Newsletter European Private Law

Jongbloed, A.W.,

- Hoofdredacteur Executief
- Redacteur voor proces- en huurrecht Praktisch Procederen
- Redacteur Tijdschrift voor Huur Bedrijfsruimte

Klomp, R.J.Q.,

- Redacteur Tijdschrift voor Auteursrecht, Media en Informatie
- Redacteur Boekenraad Privaatrecht, Ars Aequi Libri

Krans, A. van der,

- Redactiesecretaris van het Onderneming en Financiering (O&F)
- Secretaris van de Klankbordgroep Internationaal Contracteren

Lazic, V.,

- Redacteur Croatian Arbitration Yearbook (CAY)
- Redacteur European Business Organizations Law Review (EBOR)

Linden, A.P. van der,

- Redacteur Handboek Jeugdbeleid

Mostermans P.,

- Redacteur kwartaaltijdschrift Nederlands Internationaal Privaatrecht

Oostwouder, W.J.,

- Redacteur Nederlands Tijdschrift voor Handelsrecht
- Redacteur Onderneming en Financiering

Roscam Abbing, H.D.C.,

- Chief-editor, European Journal Health Law
- Redacteur Tijdschrift voor Gezondheidsrecht

Schaick, A.C. van,

- Redacteur European Review of Private Law

Schelhaas, H.N.,

- Redacteur Boekenraad Privaatrecht, Ars Aequi Libri

Vrey, R.W. de,

- Redactiesecretaris IER (Intellectuele Eigendom en Reclamerecht)

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Antokolskaia M.

- Lid Pin Yin commissie
- Lid van de Expert Groep van de Commission on European Family Law

Boele-Woelki, K.,

- Voorzitter Commission on European Family Law
- Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Rechtsvergelijking
- Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht
- Bestuurslid Internationaal Juridisch Instituut
- Membre associé de l'Académie Internationale de Droit Comparé

Braat B.

- Lid Pin Yin commissie
- Secretaris van de Commission on European Family Law

Brinkhof, J.J.

- Bestuurslid Vereniging Industriële Eigendom

Cock Buning, M. de,

- Bestuurslid van de Vereniging voor Auteursrecht (VvA)

Grosheide, F.W.,

- Voorzitter van het Centrum voor Intellectuele Eigendomsrecht (CIER)
- Bestuurslid van de Vereniging voor Auteursrecht (VvA)
- Bestuurslid Association Littéraire et Artistique Internationale (ALAI)
- Bestuurslid Association for the Teaching and Research in Intellectual Property Law (ATRIP)
- Lid Commissie voor Auteursrecht, Ministerie van Justitie
- Voorzitter Amsterdams Juridisch Genootschap

Linden, A.P. van der,

- Bestuurslid van de Vereniging voor Familie- en Jeugdrecht.
- Lid van de Raad voor strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en voorzitter hoorcommissie buitenlandse pleegkinderen

Summer I.,

- Lid Pin Yin commissie

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties:

Roscam Abbing, H.D.C.,

- Lid Beraadsgroep Ethiek en Gezondheidsrecht Gezondheidsraad
- Lid Commissie EU – Ethical and legal Aspects of genetic testing: research development and clinical applications. In kader EU programma Community research (science and society)

Inzet onderzoekstijd European Private Law 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onder-deel
Boele-Woelki, K.R.S.D.	prof. dr.	HGL	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Boon, M.N.	mr.	UD	0,27 ⁵	Ius Commune	Priv.r.
Braak, S.M. van den	mr.	UD	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Braat, B.	mr.	JUD	1,00	Ius Commune	Priv.r.
Brinkhof, J.J.	prof. mr.	HGL	0,10	Ius Commune	Priv.r.
Buskens, L.P.H.M.	prof. mr.	HGL	0,00		<i>U.U.F.</i>
Casteren, W.N.J. van	mr.	JUD	0,12 ⁶	Ius Commune	Priv.r.
Cseres, K.	mr.	JUD	0,07 ⁷	Ius Commune	Ius Com.
Coenraad, L.M.	mr.	UD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Derckx, V.	mr.	UD	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Dorresteyn, A.F.M.	prof. mr.	HGL	0,00 ⁸	Ius Commune	Priv.r.
Dupont, W.J.H.T.	mr.	UD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Eyk-Graveland, J.C. van	mr.	UD	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Fesevur, J.E.	mr.	UHD	0,25	Ius Commune	Priv.r.
Freudenthal, M.	mr.	UD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Giesen, I.	prof. mr.	HGL	0,17 ⁹	Ius Commune	Priv.r.
Grosheide, F.W.	prof. mr.	HGL	0,36	Ius Commune	Priv.r.
Heyman, H.W.	prof. mr.	HGL	0,10	Ius Commune	Priv.r.
Hondius, E.H.	prof. mr.	HGL	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Honnebier, B.P.	mr.	UD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Hondt, W.A. de	mr.	UD	0,20		Priv.r.
Huizen, Ph.H.J.G. van	prof. mr.	HGL	0,10	Ius Commune	Priv.r.
Jeloschek, C.	mr.	JUD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Jongbloed, A.W.	prof. mr.	UHD	0,30	Ius Commune	Priv.r.
Koppert-van Beek, M.S.	mr.	UHD	0,30	Ius Commune	Priv.r.
Krans, A. van der	mr.	JUD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Kruisinga, S.A.	mr.	UHD	0,30	Ius Commune	Priv.r.
Laziæ, V.	dr.	U(H)D	0,20		Priv.r.
Lekkerkerker, G.J.C.	prof. mr.	HGL	0,00		<i>K.N.B.</i>
Milo, J.M.	mr.	UHD	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Mostermans, P.M.M.	mr.	UD	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Nadorp-van der Borg, C.C.M.	mr.	UD	0,36 ¹⁰		Priv.r.
Van Oostrom-Streep, N.	mr.	JUD	0,40	Ius Commune	Priv.r.

5 Exit per 31-08-04.

6 Vanaf 15-04-04.

7 Junior UD met 0,2 fte OZ-tijd tot 01-05-04

8 Decaan faculteit

9 Per 01-08-2005

10 Exit per 01-12-04

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onder-deel
Oostwouder, W.J.	prof. mr.	HGL	0,20	Ius Commune	Priv.r.
Roscam Abbing, H.D.C.	prof. mr.	HGL	0,10	Ius Commune	<i>S.B.U.G.</i>
Schelhaas, H.N.	mr.	UD	0,30 ¹¹	Ius Commune	Priv.r.
Schonewille, F	mr.	JUD	0,30 ¹²	Ius Commune	Priv.r.
Schrama, W.M.	mr.	UD	0,24	Ius Commune	Priv.r.
Schuit, S.	prof. mr.	HGL	0,00	Ius Commune	<i>U.U.F.</i>
Slob, E.	dr.	UD	0,30	Ius Commune	Rth
Steenhoff, G.J.W.	mr.	UHD	0,18	Ius Commune	Priv.r.
Tombe-Grootenhuis, M. de	mr.	UD	0,16	Ius Commune	Priv.r.
Vonk, M.	mr.	JUD	0,31	Ius Commune	Ius Com.
Verhoeven, J.J.	prof. mr	HGL	0,05 ¹³	Ius Commune	Rth.
Vrey, R.W. de	mr.	JUD	0,13 ¹⁴	Ius Commune	Priv.r.
Vrugt, M. van der	dr.	UHD	0,40	Ius Commune	Rth.
Wagenaar, I.	mr.	UD	0,40	Ius Commune	Priv.r.
Totaal			11,87		

AIO's 1e geldstroom:

Naam AIO	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onder-deel
Belder, L.P.C.	mr. drs.	AIO	0,75	Ius Commune	Ius Com.
Blauwhoff, R.J.	mr. drs.	AIO	0,06 ¹⁵	Ius Commune	Ius Com.
Cherednychenko, O.L.	mw.	AIO	0,75	Ius Commune	Ius Com.
Pokhyla, R.		AIO	0,34	Ius Commune	Ius Com.
Sumner, I.		AIO	0,75	Ius Commune	Ius Com.
Veenstra, H.	mr.	AIO	0,75	Ius Commune	Ius Com.
Vrey, R.W. de	mr.	AIO	0,50 ¹⁶	Ius Commune	Ius Com.
Wiewiorowska, A.		AIO	0,28	Ius Commune	Ius Com.
Totaal			4,18		

11 I.v.m. secretariaat Afdelingsbestuur 0,1 fte minder OZ-tijd

12 Vanaf 01-04-04

13 Vanaf 15-11-04

14 Vanaf 01-09-04

15 Vanaf 01-12-04

16 Exit per 01-09-04

2e en 3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte 2e gs	Oz-tijd in fte 3e gs	Onderzoek- school	Onder- deel
Antokolskaia, M.	dr.	UHD	1,00 ¹⁷		Ius Commune	Priv.r.
Hays, T		AIO	0,53 ¹⁸			Priv.r.
Heutger, V.	dr.	Postdoc	0,67 ¹⁹		Ius Commune	Ius Com
Jeppesen, C.G.		AIO	0,44		Ius Commune	Ius Com
Koopman, J	mr.	AIO	0,75		Ius Commune	Ius Com
Kryczka, K.		AIO	0,75		Ius Commune	Ius Com
Sivesand, H.		AIO	0,38		Ius Commune	Ius Com
Sujecki, B.		AIO	0,75		Ius Commune	Ius Com
Totaal			5,27			

Totaal in 2004 gerealiseerde onderzoekstijd in fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	11,87	4,18	16,05
2e geldstroom	1,67	3,60	5,27
3e geldstroom	0,00	0,00	0,00
Totalen	13,54	7,78	22,32

Buitenpromovendi

Naam Promovendus	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek- school	Onder- deel
Bakels, R.B.	mr. ir.		0,00 ²⁰		
Bosscher, D.J.B.	mr.	JUD	0,00 ²¹	Ius Commune	Priv.r.
Burg, M. van der	mr. dr.				Priv.r.
Haq, L.M.H.	Sh.LL.M.		0,00 ²²		Priv.r.
Jaarsma, M.I.	mr. drs.	AIO	0,00 ²³	Ius Commune	Ius Com
Peeperkorn, D.	mr.				Priv.r.
Ploeger - Mercangöz, G.E.	LL.M.		0,00 ²⁴		
Santcroos – Uziahu, O.			0,00 ²⁵		

17 KNAW-aanstelling

18 Exit per 01-10-04

19 Exit per 01-09-04. Tot 01-05-04 voor Ius Commune, daarna voor Privaatrecht

20 Exit per 16-09-04

21 Aanwezigheidscontract

22 Gastvrijheidscontract

23 Aanwezigheidscontract

24 Gastvrijheidscontract

25 Gastvrijheidscontract vanaf 15-11-04

Honorair medewerkers

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onder-deel
Boon, M.N.	mr.	UD	0,00	Ius Commune	Priv.r.
Busch, D	mr. dr.	UHD	0,00	Ius Commune	Priv.r.
Deurvorst, T.E.	mr.	UHD	0,00		Priv.r
Frenk, N.E.	mr.	UHD	0,00 ²⁶	Ius Commune	Priv.r
Heutger	dr.	Postdoc	0,00 ²⁷		Priv.r
Joustra, C.A.	mr.	UHD	0,00 ²⁸		Priv.r
Klomp, R.J.Q.	mr.	UHD	0,00	Ius Commune	Priv.r.
Kooten, van H.J.	mr.	UHD	0,00		Priv.r.
Pasanea, R	mr.	UD	0,00		Priv.r.
Schaick, A.C. van	mr.	U(H)D	0,00		Priv.r.
Stille, A.L.G.A.	prof. mr.	HGL	0,00 ²⁹	Ius Commune	Priv.r.

26 Exit per 01-09-04

27 Gastvrijheidscontract vanaf 01-09-04.

28 Exit per 01-10-04

29 Exit per 01-09-04

Het afgelopen decennium heeft duidelijk gemaakt dat er niet zozeer sprake is van een verdwijning van het constitutionele recht, maar veeler van een verspreiding van constitutioneel recht naar andere rechtsgebieden. Daarvoor zijn diverse oorzaken aan te wijzen. Ten eerste is er in toenemende mate sprake van interactie tussen nationale, Europese en internationale constitutionele ontwikkelingen. Ten tweede zien wij een ontwikkeling naar differentiatie in gezags- en bevoegdheidsuitoefening, zowel binnenstatelijk als ook onder invloed van de internationalisering en Europeanisering van de nationale rechtsorde. Dit noopt tot nadere wetenschappelijke bezinning op een aantal met elkaar samenhangende vraagstukken, te weten het dynamische proces van de wederzijdse beïnvloeding van de constitutionele stelsels, de consequenties voor gezags- en bevoegdheidsafbakening alsmede hun verankering in documenten van constitutionele aard. Daarbij zal speciale aandacht worden gegeven aan de grondrechten en mensenrechten die in belangrijke mate als katalysator voor genoemde ontwikkelingen en het wetenschappelijk en maatschappelijk denken over deze ontwikkelingen fungeren.

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Er zijn over het jaar 2004 geen bijzondere nieuwe ontwikkelingen te melden met betrekking tot de coherentie van het onderzoeksprogramma. De spreiding over de deelthema's is ongeveer evenredig.

Coherentie wordt bevorderd doordat periodiek (in de praktijk ongeveer eens per twee maanden) bijeenkomsten worden gehouden van de onderzoeksgroep, waarin ontwikkelingen en onderzoeksresultaten worden besproken en bediscussieerd.

Er bestaat een nauwe samenhang tussen de deelthema's van het programma, waardoor bepaalde output zich over de thema's heen spreidt. Dit doet zich bijvoorbeeld voor bij publicaties over discriminatie naar nationaliteit. Dit heeft een grondrechtelijke component, maar ook een traditioneel staatsrechtelijke (voor zover het betrekking heeft op nationaliteit en burgerschap), terwijl het bedoelde discriminatieverbod centraal staat in het Europees Gemeenschapsrecht.

2. Doelstelling en resultaten

De onderzoeksoutput, zo goed als de coherentie en spreiding daarvan, kan slechts worden verzekerd indien de omvang van de onderzoeksinput voldoende is.

Omdat dit jaar nog voldoende promovendi deelnemen aan het programma, is de input formeel nog op peil, hoewel op korte termijn aan die formatie van faculteitswege een einde zal komen; na promoties zal de onderzoeksformatie navenant krimpen, en tenzij we in staat zijn deze krimp met externe middelen te compenseren (waartoe pogingen in het werk worden gesteld), zal de formele input verkleinen.

Feitelijke output staat voortdurend onder druk. De voortdurend hoge onderwijsdruk bij de gehele staf en de bestuurlijke druk bij seniore medewerkers blijft zijn sporen nalaten in de output in het programma. Onderzoeksresultaten komen vooral tot stand wanneer men zich weet vrij te stellen van onderwijs- en bestuurstaken, zoals in de resultaten van dit jaar duidelijk zichtbaar is. Hierdoor is de totale omvang van de resultaten dit jaar nog redelijk op peil kunnen blijven.

3. Vernieuwingen

Er zijn verschillende ontwikkelingen te signaleren in het onderzoeksveld van het programma. Enerzijds bestaan deze in het totstandkomen van het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa. Dit zal een belangrijke aanleiding zijn tot verdere intensivering van de activiteiten in het derde deelthema van het programma, *De bevoegdheidsverdeling in het licht van Europese integratie*. Tegelijkertijd zal deze ontwikkeling mogelijk richting bieden aan onderzoek binnen de andere onderzoeksthema's.

Een andere ontwikkeling wordt gevormd door de consequenties op bestuurlijk en wetgevend gebied, zowel nationaal, transnationaal, Europees als internationaal, van de vrees voor terrorisme. Deze hebben verregaande

constitutionele gevolgen en implicaties. De deelname aan het CHALLENGE programma van de EU biedt hier mogelijkheden voor intensivering van constitutioneelrechtelijk onderzoek van internationaal niveau.

4. Samenwerking

De wetenschappelijke samenwerking in het kader van dit programma is tot uiting gekomen in participatie in activiteiten in het kader van de Onderzoeksschool Rechten van de Mens en de Onderzoeksschool Ius Commune.

Er is dit jaar sprake van deelname aan de facultaire onderzoeksgroep in het kader van het onderzoekszwaartepunt Rechtspleging en Rechtshandhaving, die zal leiden tot een bijdrage aan een publicatie die volgend jaar zal verschijnen.

In 2004 is het mede door de EU gefinancierde Challenge – Liberty and Security in Europe van start gegaan (een *integrated programme* in het kader van het Zesde Kaderprogramma van de EU). Hierin participeren een aantal onderzoekers uit ons programma met onderzoek dat in het programma Proliferatie van het Constitutioneel Recht is en wordt gegeneerd. Zij namen deel aan de kick-off conference van het consortium in Parijs. Een aantal onderzoekers participeert in een door de KNAW gesteund project Non-judicial Enforcement of Human Rights and Good Governance (KNAW Prioriteitsprogramma Legal Research Co-operation van het Scientific Programme Indonesia - Netherlands (SPIN)), en namen deel aan een seminar in april 2004 in Soerabaja. Een aantal onderzoekers namen deel aan de jaarlijkse bijeenkomst van de European Group of Public Law, waarvan zij lid zijn.

Individuele medewerkers hebben activiteiten ontplooid in het kader van het onderzoeksprogramma in samenwerking met de onderzoeksnetwerken waarin zij participeren. Dit geldt onder meer voortzetting van een onderzoeksproject met de University of Cape Town; samenwerking in het Network Programme CONNEX (eveneens gefinancierd met hulp van het Zesde EU Kaderprogramma), waarvan de kick-off conferentie werd gehouden in Darmstadt; een visiting fellowship bij het Robert Schuman Centre for Advanced Studies van het Europees Universitair Instituut.

5. Betrokken onderzoekers

De onderzoekers van het programma Proliferatie van het constitutionele recht zijn:

- C Dr. L.F.M. Besselink
- C Assefa Fiseha, BA, LL.M
- C Mr. M.L.P. van Houten
- C Mr M.A.D.W. de Jong
- C Mr. A.D.L. Knook
- C Prof. mr. H.R.B.M. Kummeling (onderzoeksleider)
- C Solomon Negussie, BA, LL.M
- C Mr. E. Renting
- C Mr. I. Tappeiner
- C Mr. J. de Visser
- C Mr. A.J.Th. Woltjer
- C Dr. T. Zwart

Publicatielijst 2004

OSMOSE IN HET PUBLIEKRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Besselink, L. F.M., The Constitutional Duty to Promote the Development of the International Legal Order: the Significance and Meaning of Article 90 of the Netherlands Constitution. In: Netherlands Yearbook of International Law, Volume XXXIV, 2003,¹ pp. 89-138.
- Besselink, L. F.M., Constitutional Law of the Netherlands. An Introduction with Texts, Cases and Materials. Ars Aequi Libri, Nijmegen 2004, 208 pp.
- Besselink, L. F.M., The Kingdom of the Netherlands: the Charter and Constitution. Ars Aequi Libri, Nijmegen 2004, 35 pp.
- Besselink, L.F.M., & Th. Mertens, Een christelijke Europa: mosterd na de maaltijd? In: J.H.H. Weiler, Een christelijk Europa - een verkennend essay. Kluwer: Deventer 2004, pp. 1-8.
- Besselink, L. F.M., De constitutionele bepalingen over verdragen die van de Grondwet afwijken en de opdracht van bevoegdheid aan internationale organisaties. Kamerstuk 27 484 (R 1669), vergaderjaar 2002-2003, nr. 289 [Eerste herdruk] 66 pp.
- Besselink, L. F.M., Cynicism, Scepticism and Stoicism. A Stoic Distinction in Grotius' Concept of Law. In: Grotiana, New Series vol. 22/23, 2001/2002, pp. 177-196
- Besselink, Leonard F.M., Cynicism, Scepticism and Stoicism. A Stoic Distinction in Grotius' Concept of Law. In: Grotius and the Stoa, Hans Blom and Laurens Winkel (eds.), Van Gorcum, Assen 2004, pp. 177-196
- Besselink, Leonard F.M., Normering van overheidshandelen. In: F.C.M.A. Michiels (red.). Staats- en bestuursrecht: Tekst en Materiaal. Met bijdragen van Gio ten Berge, Leonard Besselink, Henk Kummeling, Lex Michiels en Rob Widdershoven. Kluwer - Deventer 2004, pp. 187-255.
- Besselink, L.F.M., Th. Mertens, [vertaling uit het Italiaans en Duits van] J.H.H. Weiler, Een christelijk Europa: een verkennend essay. Kluwer Deventer 2004, X + 108 pp.
- De Jong, M.A.D.W., De opgetuigde burgemeester. Over de uitbreiding van bevoegdheden tot handhaving van de openbare orde. In: De Gemeentestem 7219, 2004, pp. 673-685.
- De Jong, M.A.D.W. & F.C.M.A. Michiels, Bevoegdheden van de burgemeester. Over de bevoegdheden van de burgemeester buiten de Gemeentewet en het bestuurlijk toezicht op de uitoefening van die bevoegdheden. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2004, 130 pp.
- Kummeling, H.R.B.M., Ook democratie heeft onderhoud, RM Themis 2004, pp.127-128.
- Kummeling, H.R.B.M. & P.P.T. Bovend'Eert, Het Nederlandse Parlement , tiende geheel herziene druk, Deventer, Kluwer 2004, pp. 1- 473.
- Kummeling, H.R.B.M., De rechtstreeks gekozen minister-president, Publicaties van de Staatsrechtkring, nr. 23, Deventer: Kluwer 2004, 6 pp.
- Renting, E.M., Overdaad schaadt: waarom artikel 58 Vw 2000 moet worden geschrapt. In: Migrantenrecht nr. 1, februari 2004, pp. 4-11.
- Visser, J.W. de, Powers over liquor matters, A case study of provincial and local powers over liquor retail, Local Government Bulletin, Vol. 6, issue 4, 2004, pp. 6-10

Vakpublicaties

- Besselink, L.F.M., Kroniek Europees en Nederlands Constitutioneel Recht, Nederlands Juristenblad 2004, 6 maart 2004, nr. 10, pp. 504-512
- Fiseha, A., Conceptions and Perceptions about the Federal System in Ethiopia. 30 June 2004. Electronic publication < <http://www.aigaforum.com/Assefa0406.htm> >
- De Jong, M.A.D.W., G.P. Kleijn, Aantekeningen bij artikelen 253-274 Provinciewet en artikelen 259-281 Gemeentewet. In: Gemeentewet en Provinciewet, Tekst & Commentaar. H.R.B.M. Kummeling en A.J. Modderkolk (red.), Deventer: Kluwer 2004, derde druk, pp. 293-301 en 535-542.
- Kummeling, H.R.B.M. en A.J. Modderkolk (red.), Tekst & Commentaar, Gemeentewet en Provinciewet, Deventer: Kluwer 2004, derde druk, 505 pag., i.h.b. commentaar op de artt. 82-99, 151b, 155a-f Gem.w en artt 80-96, 151a-151f Pw

1 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003.

- Kummeling, H.R.B.M., Staats- en bestuursrecht, Tekst en Materiaal, onder redactie van F.C.M.A. Michiels, tweede druk, Deventer: Kluwer 2004, pp. 1-22
- Visser, J.W. de, Constitutional Law/Droit constitutionnel, The Netherlands/Pays-Bas, European Review of Public Law/Revue Européenne de Droit Public, vol. 15, no 2, summer/été 2003, pp. 825-835 (verschenen in 2004).
- Visser, J.W. de, Constitutional Law/Droit constitutionnel, The Netherlands/Pays-Bas, European Review of Public Law/Revue Européenne de Droit Public, vol. 16, no 2, summer/été 2004, pp. 505-516.
- Visser, J.W. de & A.J.Th. Woltjer, 'Bestuursrechtspraak' in: M.M. Henket (ed.), Grondslagen van het Recht: Vaardigheden, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 2004, pp. 80-92.

Annotaties

- Woltjer, A.J.Th. – Annotatie bij Nationale ombudsman, 9 december 2003, 2003/455 (kosten leges naturalisatie), Rechtspraak Vreemdelingenrecht 2003, nr 100, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 498-503.
- Zwart, T., Hoge Raad 28 maart 2003, AB 2004, nr.20, pp. 123-126.

GROND- EN MENSENRECHTEN VAN DE DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT

Wetenschappelijke publicaties

- Kummeling, H.R.B.M., H. van der Kolk & M. Lourijzen, Gemengde kiesstelsels, in: Het nieuwe kiesstelsel onderzocht, Ministerie van BZK, Den Haag 2004, pp. 5-70.
- Kummeling, H.R.B.M., De parlementaire enquête onder de loep, Verslag van het symposium over de wet op de parlementaire enquête op 26 januari 2004, Den Haag : Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2004; Den Haag : Min. van BIZA, 2004, pp. 13-19.
- Schröder, N.M., Veiligheid en privacy in de openbare ruimte, Preadvies Jonge VAR 2004 (Veiligheid en privacy: een spanningsvolle relatie). Electronische publicatie <<http://www.verenigingvoorbestuursrecht.nl/>>, 99 pp.
- Tappeiner, I.U., Belastingen en godsdienst, Ars Aequi, 2004, nr. 9, pp. 588-589.
- Visser, J.W. de, A perspective on local government's role in realising the right to housing and the answer of the Grootboom judgment, in: Law, Democracy & Development, 2004, vol. 8, issue 2, pp. 201-215.
- Woltjer, A.J.Th. 'De hoofddoek als halszaak: Over hoofddoeken en de scheiding van kerk en staat', Ars Aequi 2004 afl. 4, jg 53, pp. 246-252 .
- Woltjer, A.J.Th., themabijdrage: 'Onderscheid naar nationaliteit: een blik over de grenzen' in: D.J.B. de Wolff e.a. (red.), Gelijke behandeling: oordelen en commentaar 2003 (Oordelenbundel CGB, Deventer: Kluwer 2004), pp. 129-135.
- Zwart, T., The Emergence of Personality Rights, European Review of Public Law (2), 15 (2003), pp. 919-925 (verschenen in 2004).

Vakpublicaties

- Besselink, L.F.M., Book review: A.W. Brian Simpson, Human Rights and the End of Empire: Britain and the Genesis of the European Convention. Oxford: Oxford University Press, 2001. In: CMLRev (2004) 41: pp. 261- 263.
- Lagerwaard, G.E. & Tappeiner, I., Schema van de te behandelen wetteksten en de verlangde activiteiten van de ambtsdragers, Praktijkboek Openbare orde en veiligheid, Supplement 36 (april 2004), Deventer, Kluwer, 2004, pp. 71, 72, 72a, 72b, 133, 134-138, 139, 140, 141, 142, 161, 162-170, 303, 304-310, 311, 312
- Lagerwaard, G.E. & I. Tappeiner, Schema van de te behandelen wetteksten en de verlangde activiteiten van de ambtsdragers, Praktijkboek Openbare orde en veiligheid, Supplement 38 (september 2004), Deventer, Kluwer, 2004, pp. 31, 32, 33, 34, 35, 36-40, 51, 52, 83-84, 85, 86-88, 89, 90, 91, 92, 101, 102, 141, 142, 143, 144-148, 221, 222, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 321, 322, 323, 324-330, 331-332, 333, 334-340, 341, 342

Annotaties

- Tappeiner, I., Annotatie Pres. GvEA 15 mei 2003, Zaak T-47/03 R (Sison), In: P.E. Minderhoud, A.J. Th. Woltjer (red.), Rechtspraak Vreemdelingenrecht 2003, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 480-485.

- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State 21 april 2004, AB 2004, 214 (Afl. 27, 3 juli 2004, pp. 1133-1135).
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State 25 september 2003, Rechtspraak Vreemdelingenrecht 2003, nr 44, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 241-243.
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij Commissie Gelijke Behandeling 15 december 2003, oordeel 2003-153 (pre-flightcontroles), Rechtspraak Vreemdelingenrecht 2003, nr 99, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 489-498.
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij EHRM 22 april 2004 (Radovanovic t. Oostenrijk), EHRC 2004, jg. 5, afl.6, nr 55, pp. 488-492.
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij EHRM 27 november 2003 (Shamsa t. Polen), EHRC 2004, jg. 5, afl. 1, nr 3, pp. 13-19.
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij EHRM 17 februari 2004 (Venkadjalasarma t. Nederland), EHRC 2004, jg. 5, afl. 4, nr 33, pp. 274-279.
- Zwart, T., Hoge Raad 12 december 2003, AB 2004, nr. 93, pp. 617-619.

DE BEVOEGDHEIDSVERDELING IN HET LICHT VAN EUROPESE INTEGRATIE

Wetenschappelijke publicaties

- Besselink, L.F.M., National Case Law: Separation of Powers versus EC Law: Supreme Court of the Netherlands [*Hoge Raad der Nederlanden*], 21 March 2003, Civil Chamber, Nr. C01/327HR. Stichting Waterpakt, Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Consumentenbond and three others v. State of the Netherlands. In: Common Market Law Review 41(2004): pp.1429-1455.
- Besselink, L.F.M., Old Problems in A New Guise? Defence in the EU Constitution. In: European Constitutional Law Review, jrg 1 (2005) nr 1, pp. 21-27 (verschenen in 2004).
- Besselink, L.F.M., [Annotatie HR Waterpakt-arrest] Jurisprudentie. C. Nederlandse rechters. 31. HR 21 maart 2003, Eerste Kamer, nr. C01/327HR, LJN-nummer: AE8462, Stichting Waterpakt, Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Consumentenbond en drie anderen tegen de Staat der Nederlanden. In: SEW Tijdschrift voor Europees en economisch recht, 52e jaargang mei 2004, pp. 232-238.
- Besselink, L.F.M., Memorandum. Written evidence to the House of Lords European Union Committee. In: House of Lords. European Union Committee. 6th Report of Session 2003-04. The Future Role of the European Court of Justice. Report with Evidence. HL paper 47. Ordered to be printed 2 March and published 15 March 2004. London: The Stationery Office Limited. pp. 59-67.
- Besselink, L.F.M., Metten v. Minister of Finance. In: The Relationship between European Community law and National Law: The Cases. Volume 2. Edited with an Introduction by Andrew Oppenheimer. Cambridge University Press,. 2003 pp. 401-406.²
- Tappeiner, I., Voetbal: politesamenwerking en het vrije verkeer van supporters, Nederlands Tijdschrift voor Europees Recht, 2004, nr. 5, pp. 105-111.

Vakpublicaties

- Knook, A.D.L., European Integration and Subnational Governments, Annotated Bibliography/Notes bibliographiques, The Netherlands/Pays-Bas, European Review of Public Law/ Revue Européenne de Droit Public, vol. 16, no 2, summer/été 2004, pp. 591.

Annotaties

- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij Hof van Justitie EG, 2 oktober 2003, zaak C-148/02 (Garcia Avello t. België), Rechtspraak Vreemdelingenrecht 2003, nr 94, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2004, pp. 451-456.
- Woltjer, A.J.Th., Annotatie bij HvJ EG 29 april 2004 (Orfanopoulos/Oliveri t. Land Baden-Württemberg), EHRC 2004, jg. 5, afl. 6, nr 51 pp. 447-449.

2 Deze publicatie was niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Besselink, L.F.M.:

- editor *European Constitutional Law Review*, (Asser/ Cambridge UP)
- redactielid *Grotiana* (Boom)
- redactielid *Grondwet van de Europese Unie* (losbladige Sdu)
- rapporteur, *European Public Law* (Kluwer)
- lid boekenraad Staats- en bestuursrecht *Ars Aequi*

Knook, A.D.L.:

- rapporteur *European Review of Public Law*

Kummeling, H.R.B.M.:

- Redacteur Tekst & Commentaar Gemeentewet en Provinciewet, Kluwer: Deventer
- Lid (sinds 2003 voorzitter) redactie Studiepockets staats- en bestuursrecht Kluwer

Visser, J.W. de:

- Contributing Editor of *Local Government Bulletin*, Cape Town: University of the Western Cape
- rapporteur *European Review of Public Law*

Woltjer, A.J. Th.:

- redactie *Gelijke behandeling: oordelen en commentaar* (Oordelenbundel CGB);
- eindredacteur *Rechtspraak Vreemdelingenrecht*

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Besselink, L.F.M.:

- secretaris J.C. Baak Stichting
- bestuurslid Rechts- en bestuurskundige afdeling Thijmgenootschap

Kummeling, H.R.B.M.:

- bestuurslid Thorbeckestichting
- lid bestuur Staatsrechtkring

De Jong, M.A.D.W.:

- Secretaris en penningmeester Staatsrechtkring

Fellowships, prijzen en eredoctoraten (behaald in 2004):

Besselink, L.F.M.

- Visiting Professor and Fellow Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute, Florence, Italy (2003-2004)

Visser, J.W. de:

- nominatie Wiarda Prijs voor zijn artikelenserie *Over straf valt te onderhandelen, over de waarheid niet.*

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties, bijvoorbeeld adviseur parlementaire enquête

Besselink, L.F.M.:

- Called to provide written evidence to the House of Lords European Union Committee, for Sub-Committee on The Future Role of the European Court of Justice

Zwart, T.:

- Voorzitter van de Nederlandse delegatie naar de European Group of Public Law
- Voorzitter van de Werkgroep Rechtsvergelijking van de VAR/Vereniging voor Bestuursrecht

Inzet onderzoekstijd Proliferatie van het constitutionele recht 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderzoek-school	Onderdeel
Kummeling, H.R.B.M.	Prof.mr.	HGL	0,39	RvdM	SBR
Besselink, L.F.M.	Dr.	UHD	0,39	RvdM	SBR
Zwart, T.	Dr.	UHD	0,40		SBR
Houten, M.L.P. van	Mr.	UD	0,24		SBR
Visser, J. De	Mr.	UD	0,30		SBR
Jong, M.A.D.W. de	Mr.	UD	0,14		SBR
Woltjer, A.J.Th.	Mr.	UD	0,29		SBR
Totaal			2,15		

aio's

Naam aio	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
Tappeiner, I.	Mr.	Aio	0,75	RvdM
Totaal			0,75	

2e en 3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	2e geldstroom	3e geldstroom	Onderzoek-school
Assefa Fiseha		Phd		0,75	
Solomon Negussie		Phd		0,75	
Besselink, L.F.M.	Dr.	UHD		0,01	RvdM
Woltjer, A.J.Th.	Mr.	UD		0,01	
Renting, E.	Mr.	JUD		0,33 ³	
Knook, A.D.L.		AIO		0,75	
Jong, M.A.D.W. de	Mr.	UD		0,04	
Kummeling, H.R.B.M.	Prof.mr	HGL		0,01	RvdM
Totaal				2,65	

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	2,15	0,75	2,90
2e geldstroom	0,00	0,00	0,00
3e geldstroom	0,4	2,25	2,65
totalen	2,55	3,00	5.55

3 Aanstelling vanaf 1 september.

Stand van zaken verslag 2004

De institutionele structuur van de Europese Unie heeft, in de loop der jaren een uitgesproken constitutioneel karakter gekregen. Bij de analyse van de institutionele structuur en de gedachtevorming over de toekomst ervan worden de begrippen en denkcategorieën van het nationale staatsrecht steeds belangrijker. De klassieke leerstukken van het (federale) staatsrecht (zoals democratische besluitvorming in complexe rechtssystemen, bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende niveaus van het overheidsgezag alsmede tussen de betrokken organen en, meer in het algemeen, het waarborgen van rechtsstatelijke garanties) verdienen aandacht en analyse. Tezelfdertijd moet rekening worden gehouden met het *sui generis* karakter van de Europese Unie alsook met de internationaal-rechtelijke dimensie die ook voor het EU-recht van belang blijft en dit recht op een kwalitatief andere manier beïnvloedt dan het staatsrecht van de lidstaten.

Op hun beurt hebben de ontwikkelingen in de EG/EU het autonome karakter van internationale organisaties op de voorgrond geplaatst. Het werken van deze organisaties binnen hun eigen, ten opzichte van hun oprichters meer zelfstandige, juridische setting vereist een nadere beschouwing van hun constitutionele inkadering en de noodzaak om bepaalde constitutionele beginselen op internationale organisaties toe te passen. Vraagstukken zoals de overdracht van bevoegdheden naar internationale organisaties, de mogelijkheden van internationale organisaties om hun eigen rechtsorde te ontwikkelen, het rechtskarakter van besluiten van de organisaties en de wijzen waarop de onderdanen van de lidstaten betrokken kunnen zijn bij de door de organisaties uitgevaardigde normen staan bij deze benadering centraal.

1. *Interne coherentie*

In de loop van 2004 is een aantal initiatieven ontplooid waardoor de samenhang tussen de twee sub-onderdelen van het programma ('Institutional and Constitutional Changes in European Union Law' en 'Institutional and Constitutional changes in the Law of International Organizations') zal worden versterkt. Daartoe behoort in het bijzonder de (actieve) deelname van een aantal onderzoekers aan enkele overkoepelende activiteiten (zie infra). Eveneens zal het in de loop van 2004 opgezette profileringsvak 'International and European Institutional Law – Capita Selecta' op langere termijn tot meer coherentie op het gebied van het onderzoek leiden.

2. *Doelstelling en resultaten*

In de loop van 2004 heeft er een versterking plaatsgevonden van de onderzoeksgroep. Ondanks enige problemen in de personele sfeer en het feit dat het onderwijs veel beslag legt op de tijd van het personeel met een gemengde onderwijs/onderzoeksaanstelling, blijkt uit dit verslag dat er binnen het onderzoeksprogramma een aantal ontwikkelingen plaats hebben gevonden of vinden die als zeer positief moeten worden gewaardeerd en die meer dan goede perspectieven bieden voor de toekomstige ontwikkeling.

Naast de hierna opgenomen publicaties kunnen, in de sfeer van resultaten, de volgende activiteiten genoemd worden:

- de deelname van een onderzoeker (Ige Dekker) in het Europese KP6 Network of Excellence 'Efficient and democratic governance in a multilevel Europe' met als een van de centrale thema's 'Democratic Governance and multilevel accountability' onder leiding van Prof. Curtin (USBO). Het netwerk is in september 2004 officieel van start gegaan. Ige Dekker zal daarin gaan samenwerken in een deelprogramma over 'Accountability of international organisations', dat onder leiding staat van Prof. Wouters (Leuven).
- het van start gaan, in januari 2004, van het Saro III onderzoeksprogramma 'Binding Unity and Divergent concepts', waarvan Prof. Prechal en Prof. Van Roermund (rechtsfilosofie, UvT) de programmaleiders zijn en waarin een twintigtal onderzoekers uit heel Europa participeren. Vanuit Utrecht neemt Thomas Vandamme aan dit onderzoeksprogramma deel als postdoc. In april 2004 is het netwerk van onderzoekers voor het eerst gedurende 2 dagen bijeengekomen en werden verdere werkafspraken gemaakt. De volgende meerdagen bijeenkomst is voor mei 2005 gepland.

- het organiseren, in het kader van Ius Commune, van een studiemiddag over het thema ‘nationale constitutionele verhoudingen onder druk van internationaal- en Europeesrechtelijke verplichtingen’, met als directe aanleiding het Waterpakt-arrest van de Hoge Raad. Deze studiemiddag heeft op 5 maart 2004 in Utrecht plaatsgevonden.

3. Vernieuwingen

Als belangrijke vernieuwingen kunnen worden genoemd:

- het toekennen van een venibeurs aan Elies van Sliedregt voor een hoofdzakelijk rechtsvergelijkend onderzoek over ‘the presumptio innocentia in an era of terror’, dat nader gesitueerd zal worden in het kader van de Derde Pijler van de EU. Het onderzoek is in juni 2004 van start gegaan.
- in januari 2004 is Tamara Takacs, een Wiarda Instituut/Asser Dissertation Programme aio, van start gegaan met haar promotieonderzoek over ‘the implications of EU law for Hungarian constitutionalism’ (werktitel).
- per 1 september 2004 werd de onderzoeksgroep versterkt door de komst van Denise Prévost die samen met Ige Dekker, en op den duur Prof. Geelhoed, het onderzoek op het terrein van internationaal economisch recht vorm zal geven en verder zal uitbouwen. Het onderzoeksdeel van haar aanstelling is mede mogelijk gemaakt door een schenking van de Utrechtse emeritus hoogleraar VerLoren van Themaat aan het Utrechts Universiteitsfonds.
- in voorjaar 2004 is een contract getekend met de Europese Commissie, Directoraat Generaal voor werkgelegenheid en sociale zaken, met betrekking tot de coördinatie van het netwerk van deskundigen op het terrein van gelijke behandeling van vrouwen en mannen. Dit netwerk omvat 30 deskundigen op het voornoemd rechtsgebied uit de EU lidstaten, uit de EFTA lidstaten en de kandidaat EU-lidstaten en vervult een belangrijke advies- en onderzoeksfunctie ten behoeve van de Europese Commissie. De coördinatie vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van Prof. Prechal.

4. Samenwerking

Wat betreft de samenwerking met andere partners kunnen, naast de hierboven reeds genoemde programma’s en projecten, in het bijzonder de volgende samenwerkingsverbanden genoemd worden:

- Deelname in en lidmaatschap van de meeste onderzoekers in de onderzoeksschool Ius Commune, in het bijzonder in het programma Ius Commune en Publiekrecht. Tijdens het Ius Commune-congres van 2004 te Leuven heeft een aantal onderzoekers actief deelgenomen c.q. meegewerkt aan de organisatie van een tweetal workshops, namelijk de workshop ‘Effective Global Economic Governance: what can the World Trade Organization learn from other International Economic Organizations and the European Union?’ en de workshop ‘Ambtshalve toepassing van het EG recht door de nationale (bestuurs)rechter’.
- De eerste workshop diende mede als een voorbereiding voor een ander evenement waaraan leden van de onderzoeksgroep deelnemen, namelijk een door Saro-III gefinancierd research seminar in het kader van het onderzoeksproject ‘Effective Global Governance: the Case of the WTO’, geleid door Prof. Van de Bossche (Maastricht), dat in februari 2005 heeft plaatsgevonden.
- Eveneens is een aantal onderzoekers actief betrokken geweest bij de door het T.M.C. Asser Instituut georganiseerde internationale conferentie ‘The EU Constitution: The Best Way Forward?’ die op 13-16 oktober 2004 plaats heeft gehad in het Kurhaus in Scheveningen.

5. Betrokken onderzoekers

Bij het programma constitutionalization of international organisations zijn de volgende onderzoekers betrokken:

- C Mr. I.F. Dekker
- C Dr. M. de Leeuw
- C Dr. E.P.J. Myjer
- C Dr. R.H. van Ooik
- C Prof. dr. S. Prechal (onderzoeksleider)
- C Mr. E.S. van Sliedregt

C D. Prévost, LLM
C T. Takacs, LLM
C Mr. T.A.J.A. Vandamme
C Mr. Drs. J.C. Verhoogt

Publicatielijst 2004

INSTITUTIONAL AND CONSTITUTIONAL CHANGES IN EUROPEAN UNION LAW

Wetenschappelijke publicaties

- Mortelmans, K.J.M., S. Prechal & R. H. van Ooik, *Europees recht en de Nederlandse rechter. Verworvenheden en Uitdagingen*, Deventer: Kluwer 2004, 151 pp.
- Ooik, R.H. van, *Libertatea de mișcare a liber-profesioniștilor și Acordurile Europene*, in: *Pregătirea formatorilor Dreptul Uniunii Europene*, București, noiembrie 2004, pp. 183-199.
- Ooik, R.H. van & A.A.M. Schrauwen, *Nederlands hoger onderwijs en de Europese Unie*, *Ars Aequi*, mei 2004, pp. 369-374.
- Ooik, R.H. van, *Betekenis van het Europese burgerschap voor Nederland: Studiefinanciering en Bijstand*, in: *Eijsbouts, W.T. & Ballegooij, W.F.W. van (Ed.), Europees Burgerschap*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2004, pp. 127-142.
- Prechal, S., *Treatment, Non-Discrimination and Social Policy: Achievements in Three Themes*, *Common Market Law Review* 2004, pp. 533-551.
- Prechal, S., *Preliminary procedure: a role for legal scholarship?* in: *The Uncertain Future of the Preliminary Procedure*, Symposium Council of State, the Netherlands, 30 January 2004, Den Haag 2004, pp. 17-30.
- Prechal, S., *Rights v. Principles, or How to Remove Fundamental Rights from the Jurisdiction of the Courts*, in: *Zwaan, J.W. de, Jans, J.H. & Nelissen, F.A. (Ed.), The European Union. An Ongoing Process of Integration, Liber Amicorum Alfred E. Kellermann*, T.M.C. Asser Press: Den Haag 2004, pp. 177-185.
- Prechal, S., & N. Shelkopyas, *National Procedures, Public policy and EC Law. From Van Schijndel to Eco Swiss and beyond*, *ERPL* 2004, pp. 589-611.
- Prechal, S., *Administration of Justice in the EU – who should do what*, in: *La Cour de justice des Communautés européennes 1952-2002: Bilan et perspectives*, Actes de la conférence organisée dans le cadre du cinquantième anniversaire de la Cour de justice, Bruylant: Bruxelles 2004, pp. 61-83.
- Takács, T., *How to become a European? On the doorstep of the European Union - From a Hungarian Perspective*, *Merkourios*, 2004, Nr. 57, pp. 24-31.

Vakpublicaties

- Ooik, R.H. van, *Anfaw pet konbim tycim otbip, Kozepwih. Wemen ededuemi*, No. 1, 2004, Republic of Kazakhstan, pp. 29-30.
- Besselink, L.F.M. & S. Prechal, *Kroniek van het Europees en Nederlands Constitutioneel recht*, *Nederlands Juristenblad* 2004, pp. 504-512.
- Leeuw, M. E. de, *Book Review: Veerle Deckmyn, Increasing Transparency in the European Union?*, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 2004, pp. 211-214.
- Takács, T., *Boekbespreking: Neill Nugent: The Government and Politics of the European Union*, *Európai Tükör*, 2004, pp. 141-142.

Annotaties

- Ooik, R.H. van, *Zaak C-491/01, Hof van Justitie, 10 december 2002, British American Tobacco Ltd en Imperial Tobacco Ltd*, *SEW* 2004, pp. 168-174.
- Ooik, R.H. van & N. Lavranos, *Zaak C-233/02, Franse Republiek, Hof van Justitie 23 maart 2004*, *SEW* 2004, pp. 543-547.
- Prechal, S., *Zaak C-453/00 Kühne & Heitz NV, Hof Van Justitie 13 januari 2004*, *SEW* 2004, pp. 278-281.

INSTITUTIONAL AND CONSTITUTIONAL CHANGES IN THE LAW OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

Wetenschappelijke publicaties

- Dekker, I.F. & R.A. Wessel, *De constitutionalisering van internationale organisaties; over bevoegdheden en democratische legitimiteit, Vrede en Veiligheid*, 2004, pp. 61-82

- Dekker, I.F. & R. A. Wessel, Governance by International Organisations: Rethinking the Normative Force of International Decisions, in: Dekker, I.F. & Werner, W.G. (Ed.), Governance and International Legal Theory, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff 2004, pp. 215-236
- Sliedregt, E. van & L.J. van de Herik, Ten Years Later: The Rwanda Tribunal Still Faces Legal Complexities. Some Comments on the Vagueness of the Indictment, Complicity in Genocide and the Nexus Requirement for War Crimes, Leiden Journal of International Law 2004, pp. 537-557.

Vakpublicaties

- Dekker, I.F., Declaration on the fight against terrorism and the protection of human rights: A resolvable conflict, Helsinki Monitor 2003, pp. 321-327 (verschenen in 2004)
- Dekker, I.F. & N. J. Schrijver, Volkenrecht, Katern 91, kwartaalbijlage Ars Aequi, 2004, pp. 5019-5022
- Dekker, I.F. & N. J. Schrijver, Volkenrecht, Katern 93, kwartaalbijlage Ars Aequi, 2004, pp. 5550-5152.
- Dekker, I.F. & Werner, W.G., (Ed.), Governance and International Legal Theory, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff 2004, 384 pp.
- Dekker, I.F., Remarks, in: Heere, W. (Ed.), From Government to Governance; The Growing Impact of Non-State Actors on the International and European Legal System, Proceedings of the 6th Hague Joint Conference on Contemporary Issues of International Law, The Hague 3-5 July 2003, The Hague: Asser Press 2004, pp. 391, 433-434.
- Sliedregt, E. van, De Wet Internationale Misdrijven en het ICC Statuut, in: Vergelding, Waarheidsvinding, Verzoening Over de mogelijkheden en grenzen van strafrecht, Symposium georganiseerd door Seminarium 'Van Hamel' 19 maart 2004, UvA: Amsterdam 2004, pp. 77-84.
- Sliedregt, E. van, Inleiding Oorlogsstrafrecht, in: Bosch c.s., Th. W. van den (Ed.), Militair straf- en tuchtrecht, Deventer: Kluwer, Band III, pp. IOS 1-51 (suppl. 34)

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Functies bij NWO:

Elies van Sliedregt:

- Lid Commissie MaGW voor open competitie

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Ige Dekker:

- Redactielid Netherlands Yearbook of International law
- Redactielid Vrede en Veiligheid, tijdschrift voor vraagstukken van oorlog en vrede
- Redactielid International Organizations Law Review

Ronald van Ooik:

- Vaste medewerker SEW

Sacha Prechal

- Kernredactielid SEW

Elies van Sliedregt:

- Lid redactie losbladig commentaar militair straf- en tuchtrecht (Van den Bosch c.s)

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Ige Dekker:

- Lid Algemeen bestuur Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht

Sacha Prechal

- Lid bestuur Nederlandse Juristen Vereniging
- Lid bestuur Nederlandse Vereniging voor Europees Recht

Fellowships, prijzen en eredoctoraten (behaald in 2004):

Elies van Sliedregt:

- NWO Veni

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties, bijvoorbeeld adviseur parlementaire enquête

Sacha Prechal:

- Coördinator van het Netwerk van deskundigen op het gebied van gelijke behandeling van vrouwen en mannen van de Europese Commissie

Inzet onderzoekstijd Constitutionalization of international organizations 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	oz-tijd in fte	oz-school	Onderdeel
S. Prechal	Prof. dr.	HGL	0,05	Ius Commune	ISEP/IEIR
E.P.J. Myjer	dr.	UHD	0,20	Ius Commune	ISEP/IEIR
I.F. Dekker	mr.	UHD	0,15	Ius Commune	ISEP/IEIR
M. de Leeuw	dr.	UD	0,30	Ius Commune	ISEP/IEIR
R.H. van Ooik	dr.	UD	0,20	Ius Commune	ISEP/IEIR
D.Prévost	LLM	UD	0,13 ¹	Ius Commune	ISEP/IEIR
E. van Sliedregt	dr.	UD	0,08 ²	Ius Commune	ISEP/IEIR
J.C. Verhoogt	mr.drs.	AIO	0,75	Ius Commune	ISEP/IEIR
T. Tákacs	LLM	AIO	0,75 ³	Ius Commune	ISEP/IEIR
Totaal			2,61		

2e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	oz-tijd in fte	oz-school	Onderdeel
S. Prechal	Prof. dr.	HGL	0,40 ⁴	Ius Commune	ISEP/IEIR
T.A.J.A. Vandamme	mr.	UD	0,20 ⁵	Ius Commune	ISEP/IEIR
E. van Sliedregt	dr.	UD	0,47	Ius Commune	ISEP/IEIR
Totaal			1,07		

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	1,11	1,50	2,61
2e geldstroom	1,07	0,00	1,07
3e geldstroom	0,00	0,00	0,00
totalen	2,18	1,50	3,68

1 In dienst per 1 september 2004.

2 Tot 1-6 2004 1e geldstroom en daarna 0,8 aanstelling in 2e geldstroom NWO

3 Asser DissertationProgramme aio. i.e. deels gefinancierd door het T.M.C. Asser Instituut

4 SaRO-III

5 SaRO-III

Het onderzoek is gericht op het omgevingsrecht; dat is al het recht dat betrekking heeft op het gebruik en de instandhouding van de fysieke leefomgeving. Het omvat diverse (functionele) rechtsgebieden als ruimtelijke-orderingsrecht, milieurecht, waterstaats- en waterschapsrecht en het recht van de zee. Daarbij gaat het om nationaal, Europees en internationaal recht.

Stand van zaken 2004

Het onderzoek is gericht op het omgevingsrecht; dat is al het recht dat betrekking heeft op het gebruik en de instandhouding van de fysieke leefomgeving. Het omvat diverse (functionele) rechtsgebieden als ruimtelijke-orderingsrecht, milieurecht, waterstaats- en waterschapsrecht en het recht van de zee. Daarbij gaat het om nationaal, Europees en internationaal recht.

1. *Interne coherentie*

De samenstellende delen van het omgevingsrecht kennen een beleidsinhoudelijk sterke samenhang. Gezocht wordt naar manieren om het juridische instrumentarium daarbij te laten aansluiten door betere coördinatie of integratie om het omgevingsrecht aldus te kunnen laten bijdragen aan een zorgvuldig en op duurzame ontwikkeling gericht gebruik van de fysieke leefomgeving. Tegelijk wordt aandacht besteed aan de relatie tussen genoemde (functionele) rechtsgebieden en de klassieke onderdelen van het recht als het staats- en bestuursrecht, het privaatrecht en het strafrecht, het Europese recht en het internationaal publiekrecht. Juist vanuit wetenschappelijk oogpunt, gelet op het belang van systematiek in het recht, is deze aandacht noodzakelijk.

Bij de regulering van het gebruik en de instandhouding van de fysieke leefomgeving is in toenemende mate sprake van concurrerende, maar deels ook convergerende rechtsstelsels. Internationaal, Europees en nationaal recht kunnen met elkaar concurreren ingeval de verhouding tussen deze stelsels onduidelijk is. Hetzelfde geldt voor de concurrentie tussen de verschillende onderdelen van het omgevingsrecht op nationaal vlak. Anderzijds dwingt vooral het EG-recht tot convergentie tussen de rechtsstelsels van de lidstaten en dwingt de noodzaak van beleidsintegratie tot verdergaande convergentie van omgevingsbeleid en -recht. In het onderzoeksprogramma worden deze ontwikkelingen bestudeerd en wordt getracht aan de vorming van een horizontaal en verticaal geïntegreerd omgevingsrecht een bijdrage te leveren. Daarbij wordt in sommige projecten het bovennationale recht als invalshoek genomen, in andere het nationale recht. Er zijn vier onderdelen waarbij het Nederlandse recht een belangrijke rol speelt (zij het altijd in zekere zin, en soms sterk, in relatie tot internationaal recht, EG-recht en recht van andere staten): Ontwikkeling van een beter afgestemd of integraal omgevingsrecht, Samenhang tussen het internationale, Europese en nationale omgevingsrecht, Verband met het algemeen bestuursrecht, i.h.b. de Awb, en Onderlinge samenhang en verband tussen publiek- en privaatrecht.

Het *internationale recht van de zee* is een onderdeel van het internationaal omgevingsrecht. Het is ondergebracht in een afzonderlijk subprogramma omdat het een relatief omvangrijk onderdeel is van het programma maar er zijn sterke inhoudelijke verbindingen met andere onderdelen van het programma, zoals *Samenhang tussen het internationale, Europese en nationale Omgevingsrecht*. Tussen de betrokken onderzoekers wordt dan ook samengewerkt waar mogelijk en dat heeft tot resultaten geleid die in eerdere jaren reeds zijn vermeld. Ook bij derde geldstroom-projecten werpt dit zijn vruchten af.

2. *Doelstelling en resultaten*

In algemene zin was 2004 een goed en productief jaar. In alle vijf onderdelen is het nodige gepubliceerd. Opvallend is de groei in productie, zowel absoluut als in verhouding tot de andere onderdelen, van het eerste onderdeel: de ontwikkeling van een beter afgestemd of integraal omgevingsrecht. Dit onderdeel vormt ook (steeds meer) de kern van het omgevingsrecht zoals het in Utrecht wordt beoefend, waarmee een in Nederland unieke prestatie wordt geleverd. In het algemeen, maar i.h.b. bij het tweede onderdeel (Samenhang tussen het internationale, Europese en nationale omgevingsrecht) wordt in toenemende mate in vreemde talen gepubli-

ceerd, met name Engels en Duits. Dit gebeurde altijd al in het onderdeel Recht van de Zee. Het derde en vierde onderdeel blijven kwantitatief wat achter op de andere onderdelen; ze blijven evenwel van belang voor het plaatsen van het omgevingsrecht in een breder verband. Ook werd weer veel derdegeldstroomonderzoek verricht, voor onder meer diverse ministeries. Deze onderzoeken leidden vrijwel zonder uitzondering tot wetenschappelijke en/of vakpublicaties. Er zijn ten slotte ook dit jaar weer zeer veel (meer dan 160) annotaties gepubliceerd in gezaghebbende tijdschriften.

Wat betreft het internationale recht van de zee deden zich geen bijzondere afwijkingen voor in de resultaten van de doelstelling. Ook dit jaar werd door de Recht van de zee-groep veel inspanning verricht voor het internationaal zeer gewaardeerde documentair jaarboek *International Organisations and the Law of the Sea* dat wordt uitgegeven door Martinus Nijhoff (nu ondergebracht bij Brill). Volume 17 (2001) is begin 2004 uitgekomen; volume 18 (2002) wordt begin 2005 verwacht. Enkele kleinere derdegeldstroomprojecten werden afgerond. Op 3 december 2004 vond te Utrecht het door het NILOS georganiseerde Derde Verzijlsymposium plaats over het thema *Change and Stability in the Law of the Sea*. Met ongeveer 60 deelnemers uit de gehele wereld was het een uiterst geslaagde bijeenkomst waarvan de proceedings zullen worden gepubliceerd in 2005.

Opvallend ten aanzien van het hele programma is dat een groot aantal deelnemers veel relevante nevenfuncties heeft vervuld.

3. Vernieuwingen

Opvallend is de steeds grotere rol die 'het water' speelt ook in de nationaal-omgevingsrechtelijke benadering van de onderzoeksgroep, hetgeen spoort met de EG- en internationaalrechtelijke, beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen ter zake. In personele zin kwam dit in 2004 tot uitdrukking in de start van twee aio-onderzoeken, waarvan één gefinancierd door het Waterschap Rivierenland.

4. Samenwerking

In 2004 werd een studiemiddag georganiseerd in samenwerking met de collega's van het Centrum voor Milieurecht te Gent (België), in Utrecht. Onderwerp van bespreking was de in het verslagjaar verschenen bundel rechtsvergelijkende studies (Milieurecht in de lage landen). De samenwerking met Gent is intensief en is succesvol gebleken; zij zal worden voortgezet. In voorbereiding is een project (bundel en conferentie) inzake de EG-richtlijn milieuaansprakelijkheid, waaraan naast ons Centrum voor Omgevingsrecht en Beleid/NILOS ook het Centrum voor Milieurecht te Gent en het Institut für Umwelt- en techniekrecht te Trier zullen participeren.

Ten aanzien van het Recht voor de zee werd de internationale samenwerking voortgezet met de Universiteit van Sydney, met een internationaal consortium o.l.v. de Universiteit van Geneve (implementatie VN sancties; boek is in 2004 gepubliceerd) en met de American Society of International Law (Maritime Boundaries-project). Voorts wordt intensief deelgenomen aan een project van de wereldwijde International Law Association (Legal issues of the outer continental shelf). Participatie aan de Rhodes Academy of Oceans Law and Policy werd voortgezet.

Ook met de Universiteit van Tasmanie (Institute for Antarctic and Southern Ocean Studies) wordt thans samengewerkt. Molenaar verbleef gedurende 2004 aldaar. Enkele buitenlandse onderzoekers verbleven gedurende korte tijd aan onze faculteit t.b.v. onderzoek.

5. Betrokken onderzoekers

- C Prof. dr. Ch.W. Backes
- C Mr. A.B. Blomberg
- C Mr. E.C. de Bordes
- C Prof. Mr. P.J.J. van Buuren
- C Mr. H.M. Dotinga
- C Mr. J.J. Fokke
- C Drs. V. Frank
- C Dr. A.A. Freriks
- C Mr. A.A.J. de Gier

C Mr. F.A.G. Groothuijse
C Prof. mr. A. van Hall
C Dr. C. Johnson
C Mr. M.P. Jongma
C Prof. Dr. B. Kwiatkowska
C Mr. V.M.Y. van 't Lam
C Dr. R.J.M. Lefeber
C Mr. J. Marx
C Prof. Mr. Drs. F.C.M.A. Michiels (onderzoeksleider)
C Dr. E.J. Molenaar
C Mr. A.G.A. Nijmeijer
C Dr. A.G. Oude Elferink
C Mr. P. van der Ree
C Mr. H.F.M.W. van Rijswijk
C Mr. J. Robbe
C Prof. Mr. A.A. van Rossum
C Prof. Mr. A.H.A. Soons (onderzoeksleider)
C Mr. R. Teuben
C Mr. A. Trouwborst

Publicatielijst 2004

ONTWIKKELING VAN EEN BETER AFGESTEMD OF INTEGRAAL OMGEVINGSRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Backes, Ch.W. en R. Teuben, Verhandelbare Emissierechten, in: F.C.M.A. Michiels en L. Lavrysen (red.), Milieurecht in de Lage Landen, Den Haag: BJU 2004, pp. 99-128.
- Backes, Ch.W., Bescherming van soorten in Nederland – of: bescherming van Nederland tegen soorten? Preadvis, in: Verslag van 79e ledenvergadering Vereniging voor Milieurecht, Den Haag 2004, pp. 11-50.
- Backes, Ch.W. en B.J.M. Veldhoven, Großer Grenzverkehr? – Rechtsfragen der Abfallverbringung zwischen den Niederlanden und Deutschland, Zeitschrift für europäisches Umwelt- und Planungsrecht 2004, pp. 231-237.
- Backes, Ch.W., A.B. Blomberg, M.P. Jongma, F.C.M.A. Michiels en H.F.M.W. van Rijswijk, Hoofdlijnen milieubestuurrecht, Den Haag: BJU 2004, 393 pp.
- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren en A.A. Freriks, Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht, Den Haag: Sdu Uitgevers 2004, 295 pp.
- Blomberg, A.B., Handhaven binnen EVRM-grenzen, in: T. Barkhuysen, A.B. Blomberg, M.K. Bulterman en J.M. Verschuuren, De betekenis van het EVRM voor het materiële bestuurrecht, VAR-preadvies, Den Haag: BJU 2004, pp. 115-191.
- Blomberg, A.B., Gedogen in het omgevingsrecht, in: J.M.P. Janssen (red.), Handhaving van het omgevingsrecht, Groningen: Europa Law Publishing 2004, pp. 19-35.
- Blomberg, A.B., F.C.M.A. Michiels en A.G.A. Nijmeijer m.m.v. Ch.W. Backes en P.J.J. van Buuren, Gestroomlijnde vergunningverlening, Den Haag: VROM Onderzoeksreeks milieuwetgeving 2004/2, 97 pp.
- Buuren, P.J.J. van, De brede VROM-vergunning: een onbereikbaar ideaal, jaarrede Vereniging voor Bouwrecht 2003, Bouwrecht 2004, nr. 2, pp. 99-103.
- Gier, A.A.J. de en P.P.J. Driessen, De Reconstructiewet concentratiegebieden voorzichtig in actie, Agrarisch recht, jaargang 64, nr. 6, 2004, pp. 338-351.
- Gier, A.A.J. de en P.P.J. Driessen, Platteland in beweging?, Bilthoven: RIVM 2004, 53 pp.
- Gier, A.A.J. de, De juiste maat, een onderzoek naar het detailniveau van het Zuid-Hollandse streekplanwerk, in het bijzonder van het streekplan Zuid-Holland Oost, advies aan de Commissaris van de Koningin en het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Utrecht, november 2004, 15 pp.
- Hall, A. van, De Watertoets naar Nederlands model, In: F.C.M.A. Michiels en L. Lavrysen (red.), Milieurecht in de Lage Landen, Den Haag: BJU 2004, pp. 163-179.
- Jongma, M.P. en V.M.Y. van't Lam, De milieuvergunning in Nederland, in: F.C.M.A. Michiels en L. Lavrysen (red.), Milieurecht in de lage landen, Den Haag: BJU 2004, pp. 11-33.
- Michiels, F.C.M.A. en C.F. van Drumpt, Dierenrecht op een behoorlijke omgeving, Tijdschrift voor Omgevingsrecht, jaargang 4, nummer 5, pp. 181-191.
- Michiels, F.C.M.A. en M.A.D.W. de Jong, Bevoegdheden van de burgemeester, Den Haag: ministerie van BZK 2004, pp.130.
- Nijmeijer, A.G.A., Ontwikkelingen in de fundamentele herziening, Gemeentestem 2004, nr. 7203, pp. 145-148.
- Nijmeijer, A.G.A., De gevolgen van het wetsvoorstel Wro voor de bouwvergunning(procedure), Bouwrecht, mei 2004, nr. 5. pp. 392-400.
- Nijmeijer, A.G.A. en H.C.W.M. Moesker, Dit is geen gebrek, Bouwrecht, oktober 2004 nr. 10, pp. 837-851.
- Ree, P. van der, Ongewenst ruimtegebruik en de herziening van een bestemmingsplan, Tijdschrift voor Omgevingsrecht, jaargang 4, nrs. 4 en 5, 2004, pp. 118-127 en 166-180.
- Rijswijk, H.F.M.W. van, Waterbeheer, in: D.W. Bruil, W. Brussaard en P. de Haan (red.) Inleiding agrarisch recht, Den Haag: Koninklijke Vermande 2004, pp. 215- 256.
- Rijswijk, H.F.M.W. van, Bestrijdingsmiddelen, in: D.W. Bruil, W. Brussaard en P. de Haan (red.) Inleiding agrarisch recht, Den Haag: Koninklijke Vermande 2004, pp. 305-320.
- Rijswijk, H.F.M.W. van, De watertoets in Vlaanderen en Nederland: Een geschikt instrument voor externe integratie? in: F.C.M.A. Michiels en L. Lavrysen (red.), Milieurecht in de Lage Landen, Den Haag: BJU 2004, pp. 203-213.

- Robbe, J., De reikwijdte van artikel 19 lid 3 WRO, StAB 2004, nr. 1, pp. 10-13.
- Robbe, J., De verplichting tot aansluiting op de riolering (2), Tijdschrift voor Omgevingsrecht 2004, pp. 206-212.
- Robbe, J., Aansluiting op de riolering en nadeelcompensatie, Overheid en Aansprakelijkheid 2004, pp. 208-216.
- Robbe, J., en A.A. Freriks, Deskundigenadviesing in het bestuursrecht: de kwaliteit van het werk van de StAB, Trema Special 2004, pp. 206-214.

Vakpublicaties

- Backes, Ch.W., en J. Verschuuren (red.), Dossier Natuurbeschermingsrecht 2004, Den Haag: Sdu Uitgevers 2004, 547 pp.
- Blomberg, A. B., De begunstigingstermijn bij sanctiebesluiten, StAB 2004/2, pp. 11-14.
- Bordes, E.C. de en E. Evertsen, Jurisprudentie Wetgeving dierenwelzijn, Den Haag: Sdu Uitgevers 2004, 172 pp.
- Freriks, A.A., Hof beantwoordt prejudiciële vragen in kokkelvisserijzaak, Journaal Flora en fauna, jaargang 1, 2004, nr. 5, pp. 116-121.
- Gier, A.A.J. de, Commentaar op de relatie WRO en de Tracewet, in: WRO/Woningwet (losbl.), Alphen a.d. Rijn: Kluwer 2004, 5 pp.
- Hall, A. van, Indirect kiesrecht en de waterschapsmantra, Het Waterschap, maart 2004, p. 15.
- Hall, A. van, Hoe groot zijn de stapjes vooruit, Bestuursforum, april 2004, pp. 6-10.
- Hall, A. van, Provincie, moeder van het waterschap, februari 2004, Provincie.nl.
- Hall, A. van, Waterketenbedrijven voorlopig geen toekomst, april 2004, Provincie.nl.
- Hall, A. van, Gedoseerde ambitie, juni 2004, Provincie.nl.
- Hall, A. van, Weerloze Wadden verdienen waardige discussie, Staatscourant 13 januari 2004, nr. 7, p. 3.
- Hall, A. van, Minister en vissers mogen hun borst natmaken voor Habitat-uitspraak, Staatscourant 20 februari 2004, nr. 35, p. 4.
- Hall, A. van, Provincie in moederrol goed voor waterschap, Staatscourant 26 maart 2004, nr. 60, p. 5.
- Hall, A. van, Waterschappen als Gouden Formule, Staatscourant 15 april 2004, nr. 72, p. 4.
- Hall, A. van, Verbrokkeld Waddenbestuur uit de tijd, Staatscourant 3 mei 2004, nr. 83, p. 3.
- Hall, A. van, Het planstelsel als meerkoppig monster, in: Verkenning modernisering planstelsel Water, Essay ten behoeve van Ministerie van Verkeer en Waterstaat; Den Haag november 2004, pp. 63-68.
- Hall, A. van, Lage opkomst bij verkiezingen geeft waterschappen stof tot nadenken, Staatscourant 2004, 228, p. 6.
- Michiels, F.C.M.A., Het schijnvoordeel van integrale wetgeving, Staatscourant 2004, nr. 243, p. VIII.
- Michiels, F.C.M.A., boekbespreking van D.W. Bruil, W. Brussaard en P. de Haan (red.), Inleiding agrarisch recht, Tijdschrift voor Omgevingsrecht 2004, jaargang 4, nummer 4, pp. 147-149.
- Nijmeijer, A.G.A., De Woningwet 2003. Enkele voor de bouwpraktijk relevante wetswijzigingen nader belicht, Vereniging voor Grondbedrijven, afl. 1, 2004, pp. 1-9.
- Rijswick, H.F.M.W. van, Over ambities en realiteitszin, Tijdschrift voor Omgevingsrecht 2004, p. 81.
- Robbe, J., De terugkeer van de grote leugen, of: de overbodigheid van artikel 19 lid 4 WRO, Bouwrecht mei 2004, nr. 5, pp. 407-409.
- Robbe, J., De provinciale toetsing van bestemmingsplan en bedenkingen, StAB 2004, nr. 3, pp. 10-12.

SAMENHANG TUSSEN HET INTERNATIONALE, EUROPESE EN NATIONALE OMGEVINGSRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Freriks, A.A., Kroniek Europees Recht, implementatie van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in Nederland: stand van zaken, Tijdschrift voor milieuaansprakelijkheid 2004, jaargang 18, nr. 6, pp. 225-229.
- Michiels, F.C.M.A. en A.B. Blomberg, Between enforcement and toleration of breaches of environmental law: Dutch Policy explained, in: T.F.M. Etty en H.A. Somsen e.a. (red.), The Yearbook of European Environmental law (volume 5), Oxford: Oxford University Press 2004, pp. 181-208.

- Rijswick, H.F.M.W. van, EC Water Law in Transition: the Challenge of Integration, Yearbook of European Environmental Law, Oxford University Press 2003, pp. 249-304. (verschenen in 2004)
- Rijswick, H.F.M.W. van, Het Nederlands mestbeleid te kakken gezet, Nederlands Tijdschrift voor Europees Recht, 2004, nummer 3, pp. 48-56.
- Rijswick, H.F.M.W. van, Kansen uit de Kaderrichtlijn water, In hoeverre is de kaderrichtlijn water een impuls voor een verbetering van de toestand van de Nederlandse watersystemen, in het bijzonder ten aanzien van de verontreiniging door diffuse bronnen?, uitgave Stichting Reinwater, 2004, 61 pp.
- Rijswick, H.F.M.W. van, M.H.M.M. Montforts en H.A. Udo de Haes, Legal constraints in EU product labelling to mitigate the environmental risk of veterinary medicins at use, Regulatory Toxicology and Pharmacology, Volume 40, Issue 3, December 2004, pp. 327-335.
- Rijswick, H.F.M.W. van, Consequences of the new Groundwater Directive for Infiltration for the Purpose of the Drinking-Water Supply, European Environmental Law Review December 2004, pp. 327-334.

Vakpublicaties

- Backes, Ch.W. Umsetzung umweltrechtlicher Richtlinien, Editorial, Zeitschrift fur Europaisches Umwelt- und Planungsrecht 2004, p. 113.
- Rijswick, H.F.M.W. van, T. de Kramer, J. Berns en F. Minderhout, Europagids, Handreiking Europees Recht voor waterschappen, Den Haag: Stowa 2004, 136 pp.
- Rijswick, H.F.M.W. van, en R.J.G.M. Widdershoven, Kroniek Europees Recht, Doorwerking van het EG-recht in het bijzonder in het waterbeheer, Tijdschrift voor Milieuschade en Aansprakelijkheidsrecht 2004, nr. 1, pp. 21-26.

VERBAND MET HET ALGEMEEN BESTUURSRECHT, I.H.B. DE ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Buuren, P.J.J. van, Over verbeterde handhaafbaarheid van bouwregelgeving, Bouwrecht 2004, nr. 8, pp. 639-642.
- Michiels, F.C.M.A. en A.B. Blomberg, Bestuurlijke sanctionering van milieurecht in Nederland, in: F.C.M.A. Michiels en L. Lavrysen (red.), Milieurecht in de lage landen, Den Haag: BJU 2004, pp. 289-319.
- Michiels, F.C.M.A., Over de juridisering van gedogen en de permanente bewoning van zomerhuisjes, Ars Aequi 2004, jaargang 53, aflevering 6, pp. 438-442.
- Nijmeijer, A.G.A., Het bestemmingsplan en de bouwvergunning. Een niet-ambtshalve door de bestuursrechter te toetsen relatie, JBplus 2004, pp. 186-198.

Vakpublicaties

- Buuren, P.J.J. van, Handreiking bezwaarschriftprocedures, Gemeentestem 2004, nr. 7206, p. 268.
- Buuren, P.J.J. van, De burgeronvriendelijk kant van het bestuursrecht, Gemeentestem 2004, nr. 7241, p. 548.
- Michiels, F.C.M.A., Terugdringing van de bureaucratie: drie keer minder of drie keer niks?, jaarrede 2003 VAR Vereniging voor Bestuursrecht in: Toezicht op markten, Verslag Jaarvergadering VAR 2003, Den Haag: BJU 2004, pp. 7-11.
- Michiels, F.C.M.A., Staats- en bestuursrecht: tekst en materiaal, Deventer: Kluwer 2004, p. 117-125, 133-186, 257-368 (NB: deze publicatie valt slecht deels binnen programma Omgevingsrecht)

ONDERLINGE SAMENHANG EN VERHOUDING RTUSSEN PUBLIEK- EN PRIVAATRECHT

Wetenschappelijke publicaties

- Kortmann, C.N.J., Doctrines verwelken, twee wegen vergaan, maar de lex Samkalden blijft altijd bestaan, in: Van Angeren, Ten Veen en Koeman (red.), Overheid en markt, Bundel aangeboden aan mr. R. Samkalden bij zijn afscheid van Stibbe, Deventer: Kluwer 2004, pp. 41-50.

- Kortmann, C.N.J., De omkeringsregel, lees eerst de gebruiksaanwijzing, Overheid en Aansprakelijkheid 2004/6, pp. 180-189.
- Rossum, A.A. van, Nietigheid van contracten met de overheid, Overheid en Aansprakelijkheid 2004, p. 2-11.
- Rossum, A.A. van, en M.B. de Witte- van den Haak, Staat/Zevenbergen: een “grote verwarring”, Overheid en Aansprakelijkheid, pp. 52-64.

Vakpublicaties

- Rossum, A.A. van, Boekbespreking van de dissertatie van C.J.M. Bollen, Onverschuldigde betaling door de overheid, RMThemis, pp. 17-20.

Annotaties

Backes, Ch.W.	AB 2004/38, HvJ EG 2 oktober 2003
AB 2004/39, HR 21 maart 2003
AB 2004/271, HvJ EG 11 september 2003 (met noot onder AB 2004/272)
AB 2004/272, ABRvS 26 mei 2004
AB 2004/365, HvJ EG 7 september 2004
Blomberg, A.B.	AB 2004/45, ABRvS 9 juli 2003
AB 2004/51, ABRvS 3 september 2003
AB 2004/217, ABRvS 4 februari 2004 (met noot onder AB 2004/218)
AB 2004/218, ABRvS 24 maart 2004
AB 2004/221, Vz. ABRvS 29 januari 2004
AB 2004/222, ABRvS 28 april 2004
AB 2004/333, ABRvS 2 juni 2004
AB 2004/425, ABRvS 21 april 2004
StAB 2004/05, ABRvS 12 november 2003
StAB 2004/40, ABRvS 24 december 2003
StAB 2004/94, ABRvS 9 juni 2004
StAB 2004/K76, ABRvS 30 juni 2004
Van Buuren, P.J.J.	AB 2004/17, HR 6 december 2002
AB 2004/84, HR 20 juni 2003
AB 2004/328, HR 9 april 2004
Fokke, J.J. en
A.G.A. Nijmeijer	AB 2004/251, ABRvS 3 maart 2004
Fokke, J.J.	AB 2004/274, ABRvS 23 juni 2004
Freriks, A.A. en
A.A.J. de Gier	BR 2004/506, ABRvS 16 juli 2003
Freriks, A.A.	M en R 2004/38, ABRvS 10 september 2003
De Gier, A.A.J.	AB 2004/8, ABRvS 28 mei 2003
AB 2004/90, ABRvS 26 november 2003
AB 2004/94, ABRvS 17 december 2003
AB 2004/115, ABRvS 8 oktober 2003
AB 2004/259, ABRvS 28 april 2004
AB 2004/294, ABRvS 6 mei 2004
AB 2004/295, ABRvS 24 december 2003
AB 2004/303, ABRvS 14 juli 2004
AB 2004/344, ABRvS 3 september 2003 (met noot onder AB 2004/345)
AB 2004/345, ABRvS 11 augustus 2004
AB 2004/351, ABRvS 11 augustus 2004
AB 2004/356, ABRvS 15 september 2004
AB 2004/357, ABRvS 1 september 2004
AB 2004/369, ABRvS 1 september 2004
AB 2004/388, ABRvS 13 oktober 2004
AB 2004/431, ABRvS 27 oktober 2004

AB 2004/441, ABRvS 3 november 2004
 AB 2004/454, ABRvS 17 november 2004
 BR 2004/318, ABRvS 10 december 2003
 BR 2004/414, Vz. ABRvS 9 februari 2004
 BR 2004/1034, ABRvS 8 september 2004
 Gst. 2004/105, ABRvS 25 februari 2004
 Gst. 2004/126, Vz. ABRvS 15 januari 2004
 Gst. 2004/153, ABRvS 28 april 2004
 Gst. 2004/154, ABRvS 20 augustus 2003
 Gst. 2004/213, ABRvS 18 augustus 2004
 Groothuijse, F.A.G. AB 2004/225, ABRvS 6 mei 2004
 AB 2004/342, ABRvS 13 augustus 2004 (met noot onder AB 2004/343, samen met R. Ortlep)
 AB 2004/343, ABRvS 11 augustus 2004
 AB 2004/413, ABRvS 6 oktober 2004
 Gst. 2004/168, ABRvS 11 augustus 2004
 Van Hall, A. AB 2004/54, ABRvS 17 december 2003
 AB 2004/78, ABRvS 21 januari 2004
 AB 2004/116, ABRvS 28 januari 2004
 AB 2004/122, ABRvS 25 februari 2004
 AB 2004/135, ABRvS 25 februari 2004
 AB 2004/136, ABRvS 18 februari 2004
 AB 2004/142, ABRvS 17 maart 2004
 AB 2004/151, ABRvS 17 maart 2004
 AB 2004/165, ABRvS 24 maart 2004
 AB 2004/184, ABRvS 14 april 2004
 AB 2004/192, ABRvS 14 april 2004
 AB 2004/193, ABRvS 14 april 2004
 AB 2004/202, ABRvS 21 april 2004
 AB 2004/212, ABRvS 6 mei 2004
 AB 2004/213, ABRvS 28 april 2004
 AB 2004/236, ABRvS 2 juni 2004
 AB 2004/249, ABRvS 16 juni 2004
 AB 2004/376, ABRvS 22 september 2004
 AB 2004/392, ABRvS 8 september 2004
 AB 2004/414, ABRvS 13 oktober 2004
 AB 2004/443, ABRvS 13 oktober 2004
 AB 2004/451, Rechtbank Leeuwarden 14 juli 2004
 AB 2004/459, ABRvS 13 oktober 2004
 Jongma, M.P. AB 2004/106, ABRvS 26 november 2003
 StAB 2004/10, ABRvS 26 november 2003
 AB 2004/460, ABRvS 7 april 2004
 AB 2004/461, ABRvS 28 juli 2004
 Kortmann, C.N.J. AB 2004/458, ABRvS 8 september 2004
 Van 't Lam, V.M.Y. AB 2004/177, ABRvS 20 augustus 2003
 StAB 2004/83, ABRvS 31 maart 2004
 Michiels, F.C.M.A. AA 2004/438, ABRvS 14 januari 2004
 AB 2004/5, ABRvS 25 juni 2003
 AB 2004/6, ABRvS 9 juli 2003 (met noot onder AB 2004/5)
 AB 2004/33, ABRvS 12 november 2003
 AB 2004/34, ABRvS 10 september 2003
 AB 2004/69, ABRvS 17 december 2003
 AB 2004/76, ABRvS 22 december 2003
 AB 2004/77, ABRvS 26 november 2003

Nijmeijer, A.G.A.

AB 2004/117, ABRvS 24 december 2003
AB 2004/181, Vz. ABRvS 13 februari 2004
AB 2004/182, ABRvS 24 maart 2004
AB 2004/183, ABRvS 4 februari 2004 (met noot onder AB 2004/182)
AB 2004/223, Ombudsman Den Haag 6 februari 2004
AB 2004/224, ABRvS 7 april 2004 (met noot onder AB 2004/223)
AB 2004/287, ABRvS 11 februari 2004
AB 2004/331, ABRvS 14 juli 2004
AB 2004/424, Vz. ABRvS 18 augustus 2004
StAB 2004/48, ABRvS 24 maart 2004
AB 2004/7, ABRvS 17 september 2003
AB 2004/29, ABRvS 1 oktober 2003
AB 2004/50, ABRvS 1 oktober 2003
AB 2004/55, ABRvS 19 november 2003
AB 2004/107, ABRvS 25 februari 2004
AB 2004/108, ABRvS 7 januari 2004
AB 2004/114, ABRvS 11 februari 2004
AB 2004/124, ABRvS 9 juli 2003
AB 2004/130, ABRvS 17 december 2003
AB 2004/166, ABRvS 21 mei 2003
AB 2004/167, ABRvS 11 februari 2004 (met noot onder AB 2004/166)
AB 2004/173, ABRvS 21 april 2004
AB 2004/194, ABRvS 11 februari 2004
AB 2004/239, ABRvS 14 januari 2004
AB 2004/240, ABRvS 24 december 2003
AB 2004/321, ABRvS 3 december 2003
AB 2004/368, ABRvS 8 september 2004
AB 2004/379, ABRvS 21 april 2004 (met noot onder AB 2004/280)
AB 2004/380, ABRvS 11 augustus 2004
AB 2004/389, ABRvS 6 oktober 2004
AB 2004/390, ABRvS 6 oktober 2004
AB 2004/391, ABRvS 1 september 2004
AB 2004/401, ABRvS 13 oktober 2004
AB 2004/402, ABRvS 28 april 2004
AB 2004/456, ABRvS 15 september 2004
AB 2004/457, ABRvS 10 november 2004
BR 2004/34, ABRvS 3 september 2003
BR 2004/143, ABRvS 5 november 2003
BR 2004/421, ABRvS 3 maart 2004
BR 2004/520 Vz. ABRvS 22 januari 2004
BR 2004/593, ABRvS 28 april 2004
BR 2004/681, ABRvS 12 mei 2004
BR 2004/759, ABRvS 2 juni 2004
BR 2004/957, ABRvS 21 juli 2004
Gst. 2004/12, ABRvS 13 augustus 2003
Gst. 2004/13, ABRvS 19 november 2003
Gst. 2004/35, ABRvS 17 augustus 2003
Gst. 2004/50, ABRvS 27 augustus 2003
Gst. 2004/82, ABRvS 18 februari 2004
Gst. 2004/90, ABRvS 24 maart 2004
Gst. 2004/100, ABRvS 10 december 2003
Gst. 2004/115, ABRvS 28 januari 2004
Gst. 2004/116, ABRvS 29 oktober 2003
Gst. 2004/134, ABRvS 18 februari 2004

- Gst. 2004/140, ABRvS 23 juni 2004
 Gst. 2004/166, Vz. ABRvS 9 maart 2004
 Gst. 2004/212, ABRvS 27 oktober 2004
 StAB 2004/24, ABRvS 12 november 2003
 StAB 2004/62, ABRvS 28 januari 2004
 StAB 2004/138, ABRvS 14 juli 2004
- Van der Ree, P. AB 2004/44, ABRvS 8 oktober 2003
 AB 2004/123, ABRvS 26 november 2003
 AB 2004/250, ABRvS 26 mei 2004
- Rijswick, H.F.M.W. van M en R 2004/4, ABRvS 2 juli 2003
 M en R 2004/15, ABRvS 2 juli 2003
 M en R 2004/32, ABRvS 21 januari 2004
 M en R 2004/41, ABRvS 23 april 2003
 M en R 2004/55, ABRvS 23 juli 2003
 M en R 2004/67, ABRvS 24 maart 2004
 M en R 2004/100, ABRvS 12 mei 2004
 M en R 2004/101, ABRvS 19 mei 2004
 M en R 2004/102, ABRvS 14 juli 2004
 M en R 2004/103, ABRvS 4 augustus 2004
- Robbe, J. BR 2004/591, ABRvS 19 november 2003
 StAB 2004/117, ABRvS 7 juli 2004
 StAB 2004/145, ABRvS 4 augustus 2004

RECHT VAN DE ZEE

Wetenschappelijke publicaties

- Dotinga, H.M., Internationaal Recht en het Milieu, in: W.G. Werner en R.A. Wessel, Internationaal en Europees Recht, een verkenning van grondslagen en kenmerken, Groningen: Europa Law Publishing, 2004, pp. 307-318.
- Dotinga, H.M., Het Juridische Kader voor de Bescherming van de Noordzee, in: H.M. Dotinga e.a., Ruimtelijke inrichting en handhaving op de Noordzee, Verslag van de 84e ledenvergadering van de Vereniging voor Milieurecht op 26 mei 2004, Den Haag:BJU 2004, pp. 11-30.
- Kwiatkowska, B., The Law of the Sea Related Cases in the International Court of Justice During the Presidency of Judge Stephen M. Schwebel (1997-2000) and Beyond, 2 The Global Community Yearbook of International Law & Jurisprudence 2002 (published March 2004), pp. 27-75.
- Molenaar, E.J., Netherlands Fisheries in a European and International Legal Context, Netherlands Yearbook of International Law, vol. 33, pp. 19-172.
- Molenaar, E.J., Multilateral Hot Pursuit and Illegal Fishing in the Southern Ocean. The Pursuits of the Viarsa 1 and the South Tomi, 19 International Journal of Marine and Coastal Law 2004, pp. 19-42.
- Molenaar, E.J., Regional Fisheries Management Organizations: Issues of Participation, Allocation and Unregulated Fishing, in: A.G. Oude Elferink and D.R. Rothwell (eds.) Oceans Management in the 21st Century: Institutional Frameworks and Responses, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers: 2004, pp. 69-86.
- Molenaar, E.J., Unregulated Deep-Sea Fisheries: A Need for a Multi-Level Approach, 19 International Journal of Marine and Coastal Law 2004, pp. 225-248.
- Molenaar, E.J., A.G. Oude Elferink and C. Hedley, The Implications of the UN Fish Stocks Agreement (New York, 1995) for Regional Fisheries Organizations and International Fisheries Management, Fisheries Series, European Parliament, Directorate-General for Research, Luxembourg, European Parliament: 2003, p. 90 (verschenen in 2004).
- Oude Elferink, A.G., Reviewing the Implementation of the LOS Convention: the Role of the United Nations General Assembly and the Meeting of States Parties, in: A.G. Oude Elferink en D.R. Rothwell (red.), Oceans Management in the 21st Century: Institutional Frameworks and Responses, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2004, pp. 295-312.

- Oude Elferink, A.G., The Continental Shelf beyond 200 Nautical Miles: The Relationship between the CLCS and Third Party Dispute Settlement, in: A.G. Oude Elferink en D.R. Rothwell (red.) Oceans Management in the 21st Century: Institutional Frameworks and Responses, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2004, pp. 107-124.
- Oude Elferink, A.G., Submissions of Coastal States to the CLCS in Cases of Unresolved Land or Maritime Disputes, in: M.H. Nordquist, J.N. Moore en T.H. Heidar (red.), Legal and Scientific Aspects of Continental Shelf Limits, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2004, pp. 263-285.
- Oude Elferink, A.G., Report of the Committee Legal Issues of the Outer Continental Shelf, in: International Law Association, Report of the Seventy-First Conference, London: International Law Association 2004, 30 pp.
- Soons, A.H.A., The Netherlands, in: V. Gowlland-Debbas (ed.), National Implementation of UN Sanctions, Leiden: Nijhoff 2004, pp. 341-380.
- Soons, A.H.A., Law enforcement in the ocean: an overview, WMU Journal of Maritime Affairs 2004, pp. 3-16.

Vakpublicaties

- Kwiatkowska, B., H.M. Dotinga, E.J. Molenaar, A.G. Oude Elferink en A.H.A. Soons, International Organizations and the Law of the Sea Yearbook, Vol.17-2001, 1106 pp.
- Lefeber, R., Book review of "The Rights and Duties of Neutrals: A General History", by Stephen C. Neff, 17 Leiden Journal of International Law 2004, Cambridge University Press, pp. 218-228.
- Molenaar, E.J., Book review of "Non-Flag State Enforcement in High Seas Fisheries", by R.G. Rayfuse, 19 International Journal of Marine and Coastal Law 2004, pp. 203-206.
- Oude Elferink, A.G. en D.R. Rothwell, Oceans Management in the 21st Century: Institutional Frameworks and Responses, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2004, xxxv + 391 pp.
- Oude Elferink, A.G., Boekbespreking van R. Kolb, Case Law on Equitable Maritime Delimitation/ Jurisprudence sur les délimitations maritimes selon l'équité; Digest and Commentaries/Répertoire et commentaires, Netherlands International Law Review 2004, pp. 321-324.
- Soons, A.H.A., Editor of International Law Association. Report of the Seventy-first Conference. Berlin, 2004, London (International Law Association) 2004, 905 pp.
- Trouwborst, A., LNV en het voorzorgsbeginsel: een richtingwijzer, IZ-2004-31907, Den Haag: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2004, pp. 2-13.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Functies bij NWO:

Michiels, F.C.M.A.

- Lid NWO-programmacommissie GAMON

Soons, A.H.A.

- lid begeleidingscommissie Prioriteitprogramma Sustainable Use and Conservation of Marine Living Resources

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Freriks, A.A.

- Redactie Milieurechtspraak (Kluwer)
- Redactie Journaal Flora en fauna (Sdu)
- Redactie losbladig commentaar Wet milieubeheer (Reed Elsevier)
- Redactie E-zine Bouwrecht (Kluwer)
- Redactie losbladig commentaar Ruimtelijk bestuursrecht (Kluwer)
- Redactie Agrarisch Recht

Gier, A.A.J. de

- lid redactie Agrarisch recht
- lid redactie losbladig commentaar WRO/Woningwet (Kluwer)

Kwiatkowska, B.

- lid redactie International Journal of Marine and Coastal Law
- lid redactie Marine Policy
- lid redactie Ocean Development and International Law
- lid redactie The Hague Yearbook of International Law

Michiels, F.C.M.A.

- Lid redactie Tijdschrift voor Omgevingsrecht
- Voorzitter redactie Administratiefrechtelijke Beslissingen (Kluwer)
- Voorzitter van de redacties van Bestuursrechtelijk Bouwrecht (Elsevier, losbladig), Commentaar Wet milieubeheer (Elsevier, losbladig) en Handboek Handhaving Milieurecht (Elsevier, losbladig)

Rijsmick, H.F.M.W. van

- Lid kernredactie losbladige Waterstaatswetgeving Vermande (met W.H.M.A. Pluimakers en A. Driesprong)
- Lid kernredactie Jurisprudentie milieurecht
- Lid van de jurisprudentieredactie van het Tijdschrift voor Milieu en Recht
- Redactielid van het Tijdschrift voor Omgevingsrecht

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Freriks, A.A.

- bestuurslid Vereniging voor bouwrecht

Michiels, F.C.M.A.

- Voorzitter VAR Vereniging voor Bestuursrecht
- Lid Stuurgroep Handhaven op niveau

Soons, A.H.A.

- Director of Studies van de International Law Association

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties, bijvoorbeeld adviseur parlementaire enquête

Gier, A.A.J. de

- lid Raad van Advies van het Instituut voor Bouwrecht

Hall, A. van

- voorzitter Commissie van advies inzake de Waterstaatswetgeving
- lid onderzoekscommissie Wilnis (cie Houben) (2004)

Dotinga, H.M.

- algemeen bestuurslid van Stichting de Noordzee

Kwiatkowska, B.

- lid Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken van de minister van Buitenlandse Zaken
- lid van het Committee on Legal Issues of the Outer Continental Shelf van de International Law Association

Michiels, F.C.M.A.

- Lid Raad voor het Openbaar Bestuur
- Lid Raad van Toezicht Stichting Advisering Bestuursrechtspraak

Molenaar, E.J.

- lid van de Nederlandse delegatie naar de 23e jaarlijkse vergadering van de Commission on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources (CCAMLR), Hobart, oktober-november 2004
- lid van het Committee on Legal Issues of the Outer Continental Shelf van de International Law Association

Oude Elferink, A.G.

- adviseur van de Republiek Nicaragua in twee zaken die aanhangig zijn voor het Internationaal Gerechtshof en van de Republiek Suriname in een zaak aanhangig voor een internationaal arbitragetribunaal
- co-rapporteur van het Committee on Legal Issues of the Outer Continental Shelf van de International Law Association

Rijswick, H.F.M.W. van

- Lid van de wetenschappelijke adviesraad van Europa Decentraal
- Lid van de Commissie van advies inzake de Waterstaatswetgeving

Soons, A.H.A.

- lid Arbitrage Tribunaal inzake het geschil over de *IJzeren Rijn* tussen België en Nederland, Permanent Hof van Arbitrage, Den Haag
- lid Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken van de minister van Buitenlandse Zaken
- lid Advisory Body of Experts on the Law of the Sea van de Intergovernmental Oceanographic Commission van UNESCO
- counselor voor de Republiek Suriname in een geschil dat aanhangig is voor een internationaal arbitragetribunaal

Inzet onderzoekstijd Omgevingsrecht 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd (fte)	Onderdeel
Ch. W. Backes	Prof.dr.	HGL	0,12	SBR
A.B. Blomberg	Mr.	UHD	0,27	SBR
E.C. de Bordes	Mr.	UD	0,18	SBR
P.J.J. van Buuren	Prof.mr	HGL	0,14	SBR
A.A. Freriks	Dr.	UD	0 ¹	SBR
A.A.J. de Gier	Mr.	UHD	0,24	SBR
A. van Hall	Prof.mr	HGL	0,08 ²	SBR
M.P. Jongma	Mr.	UD	0,13	SBR
B. Kwiatkowska	Prof.dr.	UHD	0,7	ISEP
R.J.M. Lefeber	Dr.	UHD	0,1	ISEP
F.C.M.A. Michiels	Prof.mr. drs	HGL	0,34	SBR
A.G.A. Nijmeijer	Mr.	UD	0,52	SBR
A.G. Oude Elferink	Dr.	UD	0,1	ISEP
P. van der Ree	Mr.	UD	0,25	SBR
H.F.M.W. van Rijswick	Mr.	UD	0,7	SBR
J. Robbe	Mr.	UHD	0,29	SBR
A.H.A. Soons	Prof.mr	HGL	0,2	ISEP
A.A. van Rossum	Prof. Mr.	HGL	0,08 ³	SBR
H.M. Dotinga	Mr	UD	0,25	ISEP
Totaal			4,69	

Promovendi 1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd (fte)	Onderdeel
J.J. Fokke	Mr.	AIO	0,52	SBR
F.A.G. Groothuijse	Mr.	AIO	0,59 ⁴	SBR
C.N.J. Kortmann	Mr.	AIO	0,6	SBR/PRIV
V.M.Y. van 't Lam	Mr.	AIO	0,75	SBR
J. Marx	Mr.	AIO	0,5	SBR
R. Teuben	Mr.	AIO	0,75	SBR
A. Trouwborst	Mr.	AIO	0,5 ⁵	ISEP
Totaal			4,21	

1 0-aanstelling tot 1 augustus 2004

2 Bijzonder hoogleraar met een 0,2 aanstelling met standaard taakverhouding.

3 Bijzonder hoogleraar met een 0,2 aanstelling met standaard taakverhouding. = 0,08.

4 In dienst sinds 1 maart

5 Heeft 4 maanden onderwijstaak gehad

2e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
E.J. Molenaar	Dr	UD	0,7	ISEP
V. Frank	Drs	AIO	0,75	ISEP
C. Johnson	Dr.	OZ	0,3	ISEP
Totaal			1,75	

3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte	Onderdeel
A.A.J. de Gier	Mr.	UHD	0,16	SBR
A.A. Blomberg	Mr.	UHD	0,07	SBR
H.F.M.W. van Rijswick	Mr.	UHD	0,1	SBR
J. Fokke	Mr.	AIO	0,23	SBR
F.A.G. Groothuijse	Mr.	AIO	0,01	SBR
A.G.A. Nijmeijer	Mr.	UD	0,28	SBR
F.C.M.A. Michiels	Prof.mr.drs	HGL	0,06	SBR
Ch.W. Backes	Prof.dr.	HGL	0,08	SBR
J. Robbe	Mr.	UHD	0,11	SBR
P. van der Ree	Mr.	UD	0,05	SBR
P.J.J. van Buuren	Prof.mr.	HGL	0,02	SBR
B. Kwiatkowska	Prof.dr.	UHD	0,1	ISEP
A.G. Oude Elferink	Dr.	UD	0,4	ISEP
A.H.A. Soons	Prof.mr.	HGL	0,2	ISEP
H.M. Dotinga	Mr.	UD	0,05	ISEP
Totaal			1,92	

Buitenpromovendi

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd
P.J.J. van der Kruit	mr.dr.		

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min Promo- vendi	Promovendi	totalen
1e geldstroom	4,69	4,21	8,90
2e geldstroom	1,0	0,75	1,75
3e geldstroom	1,68	0,24	1,92
Totalen	7,37	5,20	12,57

7. INTEGRATIE, COÖRDINATIE EN IMPLEMENTATIE VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

Onder de titel Integratie, Coördinatie en Implementatie van de Rechten van de Mens op Internationaal, Regionaal en Nationaal Niveau (Mainstreaming of Human Rights at the International, Regional and National Level) wil het onderzoeksprogramma van het SIM in samenwerking met de Sectie Gender en Recht aansluiten bij de verreikende veranderingen, welke zich in de tweede helft van de afgelopen eeuw hebben voltrokken op het gebied van de rechten van de mens. Als gevolg van die veranderingen is het internationale recht inzake de rechten van de mens verschoven van de periferie naar het centrum van het discours op het terrein van het recht, alsmede van een aantal andere disciplines.

De term ‘mainstreaming’ is met name door Secretaris-Generaal Kofi Annan van de Verenigde Naties naar voren gebracht om aan te geven dat de hoofddoelstellingen in artikel 1 van het Handvest van de Verenigde Naties (handhaving van vrede en veiligheid, bevordering van economisch en sociaal welzijn, en de bevordering en bescherming van de rechten van de mens) in onderlinge samenhang moeten worden nagestreefd. Anders gezegd, de bevordering en bescherming van de rechten van de mens kunnen niet langer worden beschouwd als een afzonderlijk streven, maar zijn geworden tot een integraal onderdeel van de doelstellingen van internationale organisaties, zoals op internationaal niveau de Verenigde Naties inclusief de ‘Specialized Agencies’ en op regionaal niveau met name de Europese Unie.

‘Mainstreaming’ vormt een veelomvattende exercitie, waarbij elementen van zowel integratie, coördinatie als implementatie in het geding zijn. ‘Mainstreaming’ heeft niet alleen gevolgen voor het internationale recht inzake de rechten van de mens als zodanig, maar betreft met name de afstemming met andere onderdelen van het internationale recht alsmede met andere disciplines, die betrekking hebben op één van de andere hoofddoelstellingen van de Verenigde Naties.

In dat kader doet zich, voor wat de instrumentele of procedurele aspecten betreft, de noodzaak gevoelen van een betere coördinatie tussen de bestaande mechanismen ter bescherming van de rechten van de mens op het mondiale niveau als zodanig, alsmede tussen die mechanismen op het mondiale, regionale en nationale niveau. Voor Nederland klemt dit des te meer doordat internationaal-rechtelijke mensenrechtennormen in de Nederlandse rechtsorde rechtstreekse werking (kunnen) hebben. Dat brengt mee dat de Nederlandse rechter in concreto te maken kan krijgen met uiteenlopende internationale normen die gelijktijdig van toepassing zijn. Tegelijk moeten op het punt van de coördinatie naast het juridische instrumentarium ook de relevante politieke en sociaal-economische processen in de beschouwing worden betrokken.

Ten slotte gaat het ook bij ‘mainstreaming’ uiteindelijk om de effecten in de praktijk. Naast integratie en coördinatie moet daarom ook afzonderlijke aandacht worden besteed aan de problematiek van de implementatie. Juist in het kader van ‘mainstreaming’ is daarbij de conclusie onontkoombaar, dat een uitsluitend juridische invalshoek niet volstaat, maar dat daarbij een multidisciplinaire benadering aangewezen is.

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Het onderzoeksprogramma ‘Integratie, coördinatie en implementatie van de rechten van de mens’ wordt uitgevoerd door onderzoekers die bij verschillende onderdelen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid werkzaam zijn, zoals het Studie -en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM), de afdeling Juridische Vrouwenstudies van de disciplinegroep Rechtstheorie, de secties Internationaal Recht en Recht van Internationale Organisaties van de disciplinegroep ISEP en de disciplinegroep Strafrecht. Het onderzoeksprogramma is een belangrijk onderdeel van het Onderzoeksschool Programma van de (landelijke) Onderzoeksschool Rechten van de Mens waarin de Utrechtse faculteit (in de praktijk het SIM) de penvoerende rol heeft. Zowel op facultair niveau als op interfacultair wordt naar coherentie gestreefd door middel van regelmatige onderzoeksbijeenkomsten, de organisatie van de jaarlijkse Summerschool, de uitgifte van een Engelstalige Newsletter en door middel van bestuurlijk overleg. Daarnaast wordt ook beoogd internationaal tot afstemming en samenwerking te komen op het terrein van het onderzoeksprogramma; het SIM is voorzitter en secretaris van de

Association of Human Rights Institutes (AHRI) waarin een groot aantal Europese onderzoeksinstituten op het gebied van de rechten van de mens samenwerken.

2. Doelstelling

De doelstellingen van het onderzoeksprogramma zijn om wetenschappelijke bijdragen te leveren aan de voortgaande discussie en besluitvorming op nationaal en internationaal niveau ten aanzien van de verdere versterking van internationale, regionale en nationale systemen tot bevordering en bescherming van de rechten van de mens. Het terrein van de rechten van de mens waaert steeds verder uit. Het is vanuit wetenschappelijk perspectief van het grootste belang de interne cohesie van het internationale, regionale en nationale recht van de rechten van de mens te bewaken en daarnaast er ook toe bij te dragen dat de nauwe band met de algemene leerstukken van het nationale en internationale recht blijven gehandhaafd. Vele publicaties die in 2004 het licht hebben gezien, geven daarvan wederom blijk. Daarnaast beoogt het onderzoeksprogramma de problematiek van de rechten van de mens vanuit een inter- en multidisciplinair perspectief te benaderen; thema's, zoals de rechten van de mens in het buitenlands beleid en mensenrechten en de politie, zijn daarvan voorbeelden. Vele onderzoekers zijn voorts actief als lid van redacties van wetenschappelijke tijdschriften, als lid van officiële adviesorganen van de regering, als lid van internationale toezichthoudende comités op het terrein van de rechten van de mens en als lid van besturen of adviescolleges van niet-gouvernementele organisaties.

3. Vernieuwingen

Het onderzoeksprogramma sluit naadloos aan op een in 2003 door de Secretaris -Generaal van de Verenigde Naties aangezwevende discussie over de wenselijkheid van een hervorming van het VN -systeem van de rechten van de mens. Het oogmerk van de Secretaris -Generaal is daarbij de versterking van nationale systemen van de rechten van de mens. In het kader van het onderzoeksprogramma is aansluiting gezocht bij deze discussie; ook in de komende jaren zal vanuit het programma een input worden gegeven aan de internationale discussie. Zo werd in 2003 door het SIM in samenwerking met MEDE (een Utrechtse consultancy organisatie) een studie verricht naar het Technische Samenwerkingsprogramma van 'De VN Hoge Commissaris voor de Rechten van de Mens'. Daarnaast zal in het deelprogramma 'kwetsbare groepen' in de komende jaren grote aandacht worden gegeven aan de intersectie van gender en multiculturele vraagstukken. Voorts zullen de samenhangen tussen het recht van de rechten van de mens, het internationale humanitaire recht en het vluchtelingen -en vreemdelingenrecht toenemende aandacht krijgen.

Ook op regionaal en nationaal niveau is sprake van veranderingen met betrekking tot de normstelling en handhaving van mensenrechten. De rechtspraak van het EHRM in de raad van Europa en het tot stand komen van de Europese Conventie met daarin het handvest van grondrechten, bepalen in steeds belangrijker mate de theorie en praktijk van mensenrechten. In eigen land is het ontbreken van een Nationaal Mensenrechteninstituut te beschouwen als een leemte. Samen met enkele andere onafhankelijke instituten is het SIM nauw betrokken bij activiteiten die moeten leiden tot het voorzien hierin, waarbij onderzoek tevens een rol speelt.

4. Samenwerking

In het kader van het onderzoeksprogramma wordt, zoals hiervoor al aangegeven, nauw samengewerkt met andere onderzoeksgroepen in Nederland op het brede terrein van de rechten van de mens binnen het verband van de landelijke (interdisciplinaire) Onderzoekschool Rechten van de Mens. Deze samenwerking is in 2003 door een internationaal samengesteld 'peer review committee' als zeer positief en vernieuwend beoordeeld. De Utrechtse faculteit ziet het daarbij als een voorrecht dat het in die samenwerking als een drijvende kracht kan fungeren. Dat geldt ook voor de Europese en internationale samenwerking. In het kader van AHRI (zie onder 1) financiert de EU een zogenaamd COST -project waarin nauw zal worden samengewerkt op onderzoeksgebied door een achttal aan AHRI deelnemende Europese onderzoeksinstituten. Het SIM is voorzitter van dit project.

5. *Betrokken onderzoekers*

- C Dr. M. de Blois
- C Dr. I. Boerefijn
- C Mr. M. van den Brink
- C Mr. N. Dhanrajgir
- C Mr. Q.A.M. Eijkman
- C Mr. B. Erdogan
- C Prof. mr. C. Flinterman (onderzoeksleider)
- C Prof. Mr. B. de Gaay Fortman
- C Dr. T.D. Gill
- C Drs. B. van Ginkel
- C Prof. Mr. J.E. Goldschmidt (onderzoeksleider)
- C Dr. F. Grunfeld
- C Mr. I. Hadiprayitno
- C Prof. Mr. G.J.H. van Hoof
- C Drs. S. Husain
- C Drs. F. van Leeuwen
- C Dr. Y. Li
- C Prof. mr. M.L.P. Loenen (onderzoeksleider)
- C Dr. P. Malcontent
- C Mr. C. Mibenge
- C Drs. P.H.A.M. Muller
- C Dr. E. Myjer
- C Mr. R.C. Oostland
- C Prof. Dr. P. van Reenen
- C Drs. H. Reiding
- C Prof. dr. C.G. Roelofsen
- C Mr. G.K. Sluiter
- C Dr. L. Stevens
- C Dr. H. Tigchelaar
- C Dr. N.A. Uildriks
- C Dr. J.Th.W.A. Werdmölder
- C Dr. W.G. Werner
- C Mr. L. Zwaak
- C Mr. G. Zyberi

Publicatielijst 2004

RECHTEN VAN DE MENS

Dissertaties

- Inazumi, M., Universal Jurisdiction in Modern International Law: Expansion of National Jurisdiction for Prosecuting Serious Crimes under International Law, Faculteit Rechtsgeleerdheid, UU, 27 oktober 2004, promotores: Prof.mr. C. Flinterman, prof.mr. G.J.H. van Hoof.

I. Coördinatie

I.a Internationale toezichthoudende organen

Wetenschappelijke publicaties:

- Flinterman, C., & E. Ankumah, The African Charter on Human and Peoples Rights, in: Hannum, H. (ed), Guide to International Human Rights Practice, Ardsley, New York: Transnational Publishers, 4th ed. (fully revised), 2004, pp. 171-189.
- Werner, W.G., State Sovereignty and International Legal Discourse, in: I.F. Dekker & W.G. Werner (eds), Governance and International Legal Theory, Leiden/Boston, Nijhof Publishers, 2004, pp.125-159.
- Werner, W.G., From Justus Hostis to Rogue State, International Journal for the Semiotics of Law, 17, 2, 2004, pp.155-168.
- Werner, W.G. & R.A. Wessel, Internationaal en Europees Recht: een verkenning van grondslagen en kenmerken, Groningen, Europa Law Publishing, 2004, 342 pp.

Vakpublicaties:

- Baehr, P., De Verenigde Naties: Een Vereniging van Falende Staten? Internationale Spectator jg. 58, nr. 7/8, juli/augustus 2004, pp. 350-355.
- Boerefijn, I., Billijker genoegdoening. NJCM Bulletin, jrg. 29, 2004, pp. 920-923.
- Flinterman, C., A letter from New York, Newsletter School of Human Rights Research, vol. 8, Issue 3, 2004, p. 8.
- Flinterman, C., Chairman's Conclusions, in: De Graaf, V. & Muller, R., (eds.), Implementation of Human Rights: The Efficiency of Justice in the Council of Europe and its Member-States, Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2004, pp. 175-184.
- Flinterman, C., Geweld tegen Vrouwen, in: Zandschrift, jrg. 9, nr. 2, 2004, pp. 68-72.
- Flinterman, C. e.a., Rapport van Bevindingen Parlementaire Reis Grote Meren Afrika, 14-22 augustus 2004, Den Haag, BBO, 2004, pp. 1-15.
- Goldschmidt, J., De dynamiek behouden, Goede raad voor Egbert, NJCM-Bulletin jrg.29, 2004, pp. 936-938.
- Leeuwen, F. van, Het Facultatief Protocol bij het VN-Vrouwenverdrag - klagen over vrouwendiscriminatie, Amsterdam: Clara Wichmann Instituut 2004, 47 pp.
- Lippens, R. & W.G. Werner, Images and Narratives of International Law and Regulation, International Journal for the Semiotics of Law, 17, 2, 2004, pp.123-124.
- Werner, W.G., Review of Reus-Smit's 'The Politics of International Law', Leiden Journal of International Law, 17, 4, 2004, pp. 843-847.
- W.G. Werner, book review editor 'Leiden Journal of International Law'
- W.G. Werner, senior Editor Articles 'Leiden Journal of International Law'
- Werner, W.G., Introduction to Papers on Legal Theory and Governance, 2003 Hague Joint Conference on Contemporary Issues of International Law, The Hague, Asser Press, 2004, pp. 433-434.
- Zwaak, L.F. & T. Cachia, The European Court of Human Rights: a success Story?, Human Rights Brief, Volume 11, Issue 3, American University Washington College of Law, 2004, pp. 32-35, 54.
- Zwaak, L.F. & Y. Haeck, Human Rights News: Council of Europe, Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol. 22, no. 1, 2004, pp. 110-118.

- Zwaak, L.F. & Y. Haeck, Human Rights News: Council of Europe, Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol.22, no. 3, 2004, pp. 442-467.

I.b Internationaal humanitair recht/internationaal strafrecht

Wetenschappelijke publicaties

- Flinterman, C., The International Criminal Court: Obstacle or Contribution to an Effective System of Human Rights Protection, in: Thakur, R. & P. Malcontent, (eds.), From Sovereignty to Impunity, Tokyo: United Nations University Press, 2004, pp. 264-273.
- Inazumi, M., International Assistance for Securing Fairness in Domestic Criminal Proceedings Dealing with the Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Former Yugoslavia, Journal of Law and Politic (Nagoya University) No. 202, May 2004, pp. 147-174. (written in Japanese).
- Inazumi, M., Protection of Civilians, in: S. Murase and A. Mayama (eds.) International Law of Armed Conflict, Toshindo Publishing Co., 2004, pp. 531-557. (written in Japanese).

Vakpublicaties

- Flinterman, C., Preface, in: Schuringa, K. (ed.), Annotated Bibliography on the TRC in South Africa, BIDOC-dossier, Amsterdam: NIZA, no. 6, 2004, pp. 1-3.
- Gill, T.D., Occupation, Stabilization and Transition, 22 Merkourios, no. 57, 2004, pp. 4-6.

Annotaties

- Gill, T.D., Adviesuitspraak Internationaal Gerechtshof betreffende 'Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory', 09-07-2004, General List 31, NJB Katern Rechtspraak, NJB afl. 29, 20 aug. 2004, pp. 1498-1499.

I.c Gespecialiseerde organisaties

Wetenschappelijke publicaties

- Boerefijn, I., The role and responsibility of international institutions, including trans-national corporations and financial/monetary institutions, in the realization of human rights, in: Danish Institute for Human Rights, Administration of justice and promotion of international cooperation and solidarity in the field of human rights. Collected papers from the fourth roundtable under the EU-Iran human rights dialogue, Tehran, 14-15 June 2004, Denmark: Copenhagen 2004, pp. 39-45.
- Flinterman, C., & P.R. Baehr, Humanitaire interventie: De Huidige Stand van Zaken, in: Hellema, D., en Reiding, H. (eds), Humanitaire Interventie, Meppel: Boom, 2004, pp. 125-133.

Vakpublicaties

- Boerefijn, I., Human rights news, United Nations, Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol. 22, 2004, pp. 77-109, 413-441, 623-653.

I.d Overig

Wetenschappelijke publicaties

- Flinterman, C., & I. Westendorp, Mr. Human Rights: Interview met Theo van Boven, in: Veen, Th. M. e.a. (eds), Prominenten kijken om, Hilversum: Uitgeverij Verloren, 2004, pp. 1-18.

Vakpublicaties

- Gaay Fortman, B. de, Bella Americana: Some Consequences for the International Community, Pugwash Newsletter, Vol. 40, Nr 2, Dec. 2003, pp. 78-82.¹
- Gaay Fortman, B. de & Nikhil Dhanrajgir, From Dissociated Hegemony Towards Embedded Hegemony: Multilateralism as a By-Product of American Security Concerns, Commissioned paper for the 54th Pugwash

1 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

Conference on Science and World Affairs, 'Bridging a Divided World through International Co-operation and Disarmament', Seoul, Korea South Korea, 4-9 October 2004, p. 9.

II. Integratie

II.a Kwetsbare groepen

Wetenschappelijke publicaties

- Goldschmidt, J., Het grotere gelijk: alternatieven voor een destructieve verabsolutering van het gelijkheidsbeginsel, NJCM-Bulletin jrg. 29, 2004, pp. 782-792.
- Handmaker, J., Seeking justice, guaranteeing protection and ensuring due process: addressing the tensions between exclusion from refugee protection and the principle of universal jurisdiction, Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol. 5, Issue 2, 2003, pp. 49-59 (published in 2004).
- Loenen, T., Human rights and substantive or inclusionary equality, in: Report of the International Conference on Fundamental Rights in a Pluralistic Society, The Hague, Min. Van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2004, pp. 79-89.
- Loenen, T., Mensenrechten en multiculturele vraagstukken, NJCM-Bulletin 2004, pp. 7-15.
- Loenen, T., Naar een ander toetsingskader voor de AWGB? In: R. Holtmaat (hoofdred.), Gelijkheid en (andere) grondrechten, Deventer; Kluwer 2004, pp. 138-148.
- Loenen, T., Religieus pluralisme op de weegschaal, NJCM-Bulletin 2004, pp. 967-970.
- Tigchelaar, J., Geloofsnormen en gelijkwaardigheid in groetgedrag, NJCM-Bulletin, jrg. 29, nr. 8, 2004, pp. 1101-1113.
- Werdmölder, H., Nawoord, in: M.C. Foblets, K. Pieters & B. Djait (eds.), Mietjes en macho's. De beleevingswereld van autochtone en allochtone jongeren, Acco Uitgeverij, Leuven, 2004., pp. 259-262.

Vakpublicaties

- Boerefijn, I., medew. aan: MacKay, F. & Kambel, E.R. (eds.), De Internationale Rechten van Inheemse Volken en Marrond in Suriname. Een Compilatie van Basisdocumenten, Utrecht, SIM Special, 28, 2004, 188 pp. (coproductie)
- Goldschmidt, J., Erfahrungen mit dem Antidiskriminierungsrecht in den Niederlanden, in: Forum gegen Racismus, Umsetzung der EU-Antidiskriminierungsrichtlinien, Sonderausgabe Info-Brief nr. 5, August 2004, pp. 63-69.
- Goldschmidt, J., Anti-discrimination Law in the Netherlands: Experiences in the first seven years, in: Edwin Rekosh and Maxine Sleeper (eds.), Separate and Unequal: Combating Discrimination Against Roma in Education. A Source Book, Public Interest Law Initiative, Columbia University Budapest Center, Budapest 2004, pp. 73-85.
- Loenen, T., De nota grondrechten in de pluriforme samenleving. Over hete brij en het bord van de rechter, NJCM-Bulletin 2004, pp. 779-781.
- Werdmölder, H., The Twentieth Hijacker, Book review: Abd. Samad Moussaoui, Zacarias, my brother. The making of a terrorist. Seven stories Press, New York, 2003, Newsletter School of Human Rights Research, vol. 8, issue 2, June 2004, pp. 7-9.
- Werdmölder, H., Editorial: Theo van Gogh: 'Killed because he believed in freedom of speech and expression, Newsletter School of Human Rights Research, vol. 8, issue 4, December 2004, pp. 1-2.

II.b Mainstreaming van mensenrechten op andere beleidsterreinen

Wetenschappelijke publicaties

- Gaay Fortman, B. de, The Golden Triangle of Human Dignity: Human Security, Human Development and Human Rights, in: Marie Muller & Bas de Gaay Fortman (eds.), From Warfare to Welfare. Human Security in a Southern African Context, Assen: Royal Van Gorcum, 2004, pp. 5-16.
- Gaay Fortman, B. de, In Search of a New Paradigm. Development Interventionism in a Human Dignity Perspective, in: Ananta Kumar Giri et alia (eds.), The Development of Religion. The Religion of Development, Delft: Eburon, 2004, pp. 19-29.

- Ginkel, B.T. van, 'Developments within the United Nations: Towards a comprehensive convention on combating terrorism' in: *Confronting Terrorism: European experiences, threat perceptions and policies*, edited by Marianne van Leeuwen, Kluwer Law International, The Hague, 2003, pp. 207-225.²
- Ginkel, B.T. van, 'De naleving van mensenrechten bij de bestrijding van terrorisme: de VN en het recht op 'fair trial'', in: *Niet-statelijke actoren en de rechten van de mens; gevestigde waarden, nieuwe wegen*, edited by Prof. C. Flinterman en Prof. W.van Genugten, Boom Juridische Uitgevers, Den Haag, 2003, pp.199-214.³
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Bestuurlijke vernieuwing van de VN-veiligheidsraad. Wereldwetgever of achterhaald instituut?', *Jaarboek Vrede en Veiligheid*, 2004, pp. 1-29.

Vakpublicaties

- Ginkel, B.T. van, 'Introduction, in: *The Law on Terror: terrorism and human rights*', Urios (ed.), 2003, Wolf Legal Publishers, Nijmegen, pp. 1-7.⁴
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Collectieve veiligheid v. Unilateralisme: de toekomst van de VN-Veiligheidsraad', in: *Jaarboek Vrede en Veiligheid*, 2003, pp. 45-70.⁵
- Ginkel, B.T. van, 'De naleving van mensenrechten bij de bestrijding van terrorisme: de VN en het recht op 'fair trial'', in: *Niet-statelijke actoren en de rechten van de mens; gevestigde waarden, nieuwe wegen*, edited by Prof. C. Flinterman en Prof. W.van Genugten, Boom Juridische Uitgevers, Den Haag, 2003, pp.199-214.⁶
- Ginkel, B.T. van & R.A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties, 1 december 2002 – 28 februari 2003', in: *Vrede en Veiligheid*, jaargang 32, nummer 1, 2003, pp. 89-99.⁷
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties, 1 maart 2003 – 31 mei 2003', in: *Vrede en Veiligheid*, jaargang 32, nummer 2, 2003, pp. 217-235.⁸
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties, 1 juni 2003 – 31 augustus 2003', in: *Vrede en Veiligheid*, jaargang 32, nummer 3, 2003, pp. 348-357.⁹
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties, 1 september 2003 – 30 november 2003', in: *Vrede en Veiligheid*, jaargang 32, nummer 4, 2003, pp. 503-512.¹⁰
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties', *Vrede en Veiligheid*. Jaargang 33, no. 1, 2004, pp. 134-143.
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties', *Vrede en Veiligheid*. Jaargang 33, no. 2, 2004, pp. 276-287.
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties', *Vrede en Veiligheid*. Jaargang 33, no. 3, 2004, pp. 435-443.
- Ginkel, B.T. van & R. A. Wessel, 'Internationale veiligheidsorganisaties', *Vrede en Veiligheid*. Jaargang 33, no. 4, 2004, pp. 503-512
- Muller, M. & B. de Gaay Fortman (eds.), *From Warfare to Welfare. Human Security in a Southern African Context*, Assen: Royal Van Gorcum, 2004, 124 pp.

II.c Economische, sociale en culturele rechten

Wetenschappelijke publicaties

- Gaay Fortman, B. de, 'Poverty as Human Rights Deficit: Some Implications for the International Financial Institutions', in: Willem van Genugten, Paul Hunt & Susan Matthews (eds.), *World Bank, IMF and Human Rights*, Nijmegen; Wolf Legal Publishers, 2003, pp. 205-227.¹¹

² Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

³ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁴ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁵ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁶ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁷ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁸ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

⁹ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

¹⁰ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

¹¹ deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

Vakpublicaties

- Gaay Fortman, B. de, Een geloofsbelijdenis als antwoord op economisch onrecht, *Het goede leven*, 18-25 December 2004, pp. 6-8.
- Gaay Fortman, B. de, Het tweesnijdende zwaard van de mondialisering, *Het goede leven*, 14-21 August 2004, pp. 6-8.
- Gaay Fortman, B. de, La Obtención de los Derechos Económicos, Sociales y Culturales: El Proceso de Construcción de una Nueva Legalidad, Paper for the Workshop on Economic, Social and Cultural Rights in the Andes Region, Quito, 1-3 April 2004, pp. 3-6.
- Gaay Fortman, B. de, Legitimidad versus legalidad, paper for the Pugwash Workshop on 'Las Inequidades Económicas en Latino America y sus Consecuencias Sociales', San Carlos de Bariloche, 10-12 September 2004, 12 pp.

II.d Niet-statelijke actoren

Wetenschappelijke publicaties

- Gaay Fortman, B. de & Quod Omnes Tangit. Inaugural Address on Accepting the Msgr. Willy Onclin Chair 2004 at the Catholic University of Louvain, published in Rik Torfs (ed.), *Canonical Testament*, Louvain: Peeters, 2004, pp. 23-45.

III. Implementatie

III.a Buitenlands beleid

Wetenschappelijke publicaties

- Grunfeld, F., Vroegtijdig optreden van omstanders ter voorkoming van oorlogen en schendingen van de rechten van de mens, *Vrede en Veiligheid*, Tijdschrift voor internationale vraagstukken, 32, 2003, no. 4, pp. 396-432 (verschenen in januari 2004).
- Grunfeld, F., Voorrang van humaniteit boven soevereiniteit?, *Internationale Spectator*, Jaargang 58, nr. 10, oktober 2004, pp. 465-466.
- Malcontent P., Introduction – Human rights and peace: Two sides of the same coin; in: Thakur R. & P. Malcontent, (eds.), *From Sovereign Impunity to International Accountability. The Search for Justice in a World of States*, Tokyo, New York, Paris: United nations University Press, 2004, pp. 1-12.
- Grünfeld, F. & A. Smeulders, NGO's als informatieverschaffers in vergelijking met statelijke actoren; in: Flinterman, C. & W. van Genugten, (eds.), *Niet-statelijke actoren en de rechten van de mens: gevestigde waarden, nieuwe wegen*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2003, pp. 93-120.¹²
- Hellema D. & H. Reiding, Humanitaire interventie en soevereiniteit. De geschiedenis van een tegenstelling (inleiding): in *Humanitaire interventie en soevereiniteit. De geschiedenis van een tegenstelling*, Amsterdam: Boom, 2004, pp. 7-19.

Vakpublicaties

- Flinterman, C., We need peace, *Newsletter School of Human Rights Research*, vol.8, Issue 3, 2004, pp. 1-2.
- Flinterman, C. & W. van Genugten, (eds.), *Niet-statelijke actoren en de rechten van de mens: gevestigde waarden, nieuwe wegen*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2003, 216 pp.¹³
- Grunfeld, F., Nederland-Israël: daadwerkelijke steun en diplomatieke reserve, *Special 25 jaar Christenen voor Israël*, September 2004, p. 3.
- Thakur R. & P. Malcontent, (eds.), *From Sovereign Impunity to International Accountability. The Search for Justice in a World of States*, Tokyo, New York, Paris: United nations University Press, 2004, 305 pp., ISBN 92-808-1100-2.

¹² deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

¹³ Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003.

- Hellema, D. & H. Reiding (eds.), *Humanitaire interventie en soevereiniteit. De geschiedenis van een tegenstelling*, Amsterdam: Boom, 2004, 307 pp.

III.b Mensenrechten en politie

Wetenschappelijke publicaties

- Reenen, P. van, Policing Extensions in Latin America, in: K. Koonings, D. Kruijt, *Armed Actors, Organised Violence and state Failure in Latin America*, London/New York, ZED Books 2004, pp. 33-52.
- Reenen, P. van, Politie -ethiek: buiten eensgezind, binnen verdeeld, in: B. van Stockum. L. Gunther Moor (red), *Onoprechte Handhaving? Prestatiecontracten, beleidsvrijheid en politie-ethiek*, Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie, Dordrecht 2004, pp. 57-68.
- Uildriks, N., Police-Public Violence and Democratic Policing in Lithuania, *Journal of Human Rights*, vol 3, no 3, 2004, pp. 373-396.

Vakpublicaties

- Eijkman, Q.A.M., A Small Step Forward in the Guatemalan Genocide Case, *International Enforcement Law Reporter*, Vol. 19, Issue 9, 2003, pp. 352-354.¹⁴
- Eijkman, Q.A.M., Enforcing Regional Justice: The Inter-American Court of Human Rights and the Case of an Executed Guatemalan Scientist, *Griffin's View*, Vol. 5, Issue 1, 2004, pp. 111-117.
- Eijkman, Q.A.M., Book Review; Richard S.Hillman, John A.Peeler and Elsa Cardozo Da Silva (Eds.), *Democracy and Human Rights in Latin America*, *Nordic Journal of Human Rights*, Vol. 22, Issue 1, 2004, pp. 77-80.

III.c Universaliteit

Wetenschappelijke publicaties

- Gaay Fortman, B. de, The Human Rights Mission in an African Context, in: Kwame Bediako et alia (eds.), *A New Day Dawning. African Christians Living the Gospel*, Zoetermeer, Boekencentrum, 2004, pp. 66-75.

Vakpublicaties

- Li, Y., Book Review, Langlois, A.J., *The Politics of Justice and Human Rights, Southeast Asia and Universalist Theory*, Cambridge, Cambridge University Press 2001, 214 pp., *Netherlands Quarterly of Human Rights*, Vol. 22, no. 3, 2004, pp. 510-512.

III.d Implementatie op nationaal niveau

Vakpublicaties

- Li, Y., Grondwetsherziening in China: spiegel van politiek en samenleving?, *International Spectator*, nr. 7/8, 2004, pp. 382-387.

IV. Overige publicaties

Wetenschappelijke publicaties

- Blois, M. de, Groen van Prinsterer en de rechtsstaat, *Radix. Gereformeerd Wetenschappelijk Tijdschrift*, 30-Nr. 1, 2004, pp. 34-45.
- Blois, M. de, Gelijkheid en grondrechten: internationaal-rechtelijk kader, in: R. Holtmaat e.a. (red.), *Gelijkheid en Grondrechten*, Deventer, Kluwer, 2004, pp. 187-203.
- Blois, M. de, Godsdienst, levensovertuiging en opvoedingsvrijheid, *NJCM Bulletin*, 29-8, december 2004, pp. 1084-1100.

14 Deze publicatie is niet opgenomen in het wetenschappelijk jaarverslag 2003

- Roelofsen, C.G. In conversatie met De Groot. Een onverwacht gesprek., in: M.de Blois, P.C. Ippel, J.H.M. Klanderman, G.J.M. Quint (eds.), *Ad Maiorem*. Opstellen en andere bijdragen aangeboden aan Dr. Anton G.C. de Groot ter gelegenheid van zijn afscheid op 26 augustus 2004, Utrecht 2004, pp.55-73.
- Roelofsen, C.G. Boekbespreking van W.G. Grewe, (translated and ed. by M. Byers) *The Epochs of International Law* (Berlin and N.York, 2000), *American Journal of International Law* 98 (2004), pp. 867-869.

Vakpublicaties

- Blois, M. de, e.a. (red.), *Salomo's oordeel, Ad maiorem*. Opstellen en andere bijdragen aangeboden aan Dr. Anton A.G.G. de Groot, Utrecht 2004, pp. 1-13
- Blois, M. de, & S. van Bijsterveld, Bookreview: *The Empty Throne. Democracy and the Rule of Law in Transition*, Lemma Publishers, Utrecht 2002, 378 pp., *Netherlands Quarterly of Human Rights*, Vol. 22 No. 4 December 2004, pp. 691-695.
- Blois, M. de, *Opinie: Triomf voor de democratie? Tragedie voor de mensenrechten*, in: *Nederlands Juristenblad*, afl. 44, 3 december 2004, pp. 2288-2289.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Lidmaatschappen KNAW:

Baehr, P.

- lid Commissie voor de vrijheid van wetenschapsbeoefening

Goldschmidt, J.

- lid Commissie voor de vrijheid van wetenschapsbeoefening

Roelofsen, C.G.

- Lid van de Commissie voor Zeegeschiedenis

Functies bij NWO:

Gaay Fortman, B. de

- Member of the Scientific Committee on the Social Component of Genomics of the Netherlands Organisation for Scientific Research

Loenen, T.

- Beoordelingscommissie uitgewerkte voorstellen Open Competitie MAGW

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Boerfijn, I.

- Redactielid NJCM-Bulletin

Flinterman, C.

- Redactielid Netherlands Quarterly of Human Rights
- Member Advisory Board of the African Journal on Human Rights (Pretoria)
- Member Advisory Board of Maastricht Journal on European and Comparative Law

Gill, T.D.

- Redactielid Netherlands International Law Review
- Redactielid Militair Rechtelijk Tijdschrift
- Redactielid Journal of Armed Conflict & Security Law

Hoof, G.J.H. van

- Redactielid Netherlands Quarterly of Human Rights

Loenen, T.

- Lid redactie NJCM-Bulletin
- Lid Editorial Board van Law, Democracy and Development Journal (Zuid-Afrikaans tijdschrift)

Roelofsen, C.G.

- Redacteur van *Grotiana*. New Series

Werdmolder, H.

- Redactielid School of Human Rights Series

Zwaak, L.

- Co-editor Netherlands Quarterly of Human Rights

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Boerefijn, I.

- Lid van Bestuur van het Clara Wichmann Instituut (tot 1 oktober 2004)
- Voorzitter van de Werkgroep Feminisme en Internationaal Recht van de Nederlandse Vereniging voor Internationaal Recht

Gaay Fortman, B. de

- Since 2000 Chair of the Working Programme on State, Society and Conflict of the Netherlands Research School in Development Studies CERES

Gill, T.D.

- Lid Lieber Society of the American Society of International Law
- Lid Managing Board, International Society of Military Law and the Law of War

Roelofsen, C.G.

- Vorstandsmitglied der Johannes Althusiusgesellschaft an der Universität Münster

Werdmölder, H.

- Lid van het Netwerk van UNESCO Chairs in Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance

Zwaak, L.F.

- Member of the Board of Patrons of the Kurdish Human Rights Project (KHRP), London, United Kingdom
- Member of the Board of Directors of Academy on Human Rights and Humanitarian Law, Washington College of Law, American University, Washington DC, USA

Fellowships, prijzen en eredoctoraten (behaald in 2004):

Gaay Fortman, B. de

- Monsignor Willy Onclin Professor of Comparative Canon Law at the Catholic University of Louvain

Loenen, T.

- Selectie voor het Fulbright New Century Scholar Program 2004/2005

Mibenge, C.

- NWO Mozaïek subsidie voor promotieonderzoek: Effectief rechtsmiddel voor slachtoffers van seksueel oorlogsgeweld

Werner, W.G.

- Stimuleringssubsidie High Potentials programma Universiteit Utrecht

Overige prestigieuze lidmaatschappen/adviesfuncties, bijvoorbeeld adviseur parlementaire enquête:

Baehr, P.

- lid Commissie Mensenrechten van de Adviesraad Internationale Vraagstukken; voorzitter bestuur Stichting voor Vluchtelingstudenten UAF
- Member committee of examiners, faculty of law, University of New South Wales, Australia for doctoral dissertation on 'In the Trenches: A Comparative Analysis of the Nature and Effectiveness of the Mobilisation of Law by Domestic Human Rights NGOs in the United States, Britain and Germany'

Boerefijn, I.

- Lid van de Advisory Board, Institute for Human Rights, Åbo Akademi University (Turku, Finland)
- Lid van de Committee on International Human Rights Law and Practice, International Law Association

- Lid van de Europese delegatie naar de academische ronde tafel bijeenkomst in het kader van de EU – Iran dialoog (Teheran, 14-15 juni 2004)
- Lid van de Europese delegatie naar de academische ronde tafel bijeenkomst in het kader van de Transatlantic Human Rights Dialogue (New York, 8-10 september 2004)

Eijkman, Q.A.M.

- Member of International Relations Group of the NJCM, the Dutch section of the International Commission of Jurists, 2002

Flinterman, C.

- Member United Nations Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)
- Member of the Working Group on Individual Communications of CEDAW
- Member of the Netherlands Helsinki Committee
- Member Advisory Council Urban Morgan Institute of Human Rights, University of Cincinnati (USA)
- Member Advisory Council African Centre on Human Rights and Democracy Studies (Banjul, The Gambia)
- Member Commission of Human Rights of the Advisory Council on International Affairs (AIV)

Gaay Fortman, B. de

- Chair Pugwash Netherlands

Ginkel, B.T. van

- Lidmaatschap Commissie Vrede en Veiligheid van de Adviesraad Internationale Vraagstukken

Goldschmidt, J.

- lid International Commission of Jurists (Geneva)
- lid Management Board European Union Monitoring Centre against Racism and Xenophobia (inc. lid Working group on Mandate) (Wenen)
- lid Task Force Handicap en Samenleving
- Voorzitter Handicap + Studie Expertisecentrum
- lid College van Advies Nederlands Juristencomité voor de mensenrechten (NJCM)
- lid Adviescommissie uitoefening grondrechten ambtenaren
- lid, tevens plv. voorzitter, Commissie Integriteit Rijksambtenaren
- lid Bestuur Stichting de Volkskrant
- bestuurslid Nederlands Helsinki Comité
- lid Adviescommissie mensenrechten, Adviesraad Internationale Vraagstukken
- lid commissie High Potentials UU

Handmaker, J.

- Legal Advisor to the Africa and Middle East Desk of Dutch NGO ICCO
- Member of the Advisory Board (College van Bestuur) on human rights issues for Dutch NGO HIVOS

Hoof, G.J.H. van

- Member Advisory Commission for Foreigners' Affairs to the Minister of Justice of the Netherlands

Leeuwen, F. van

- Secretary of the working group on feminism and international law, which is part of the 'Nederlandse vereniging voor Internationaal Recht', the Dutch section of the International Lawyers Association
- Member of the working group on international protection of human rights of the 'Nederlands Juristen Comité Mensenrechten' (NJCM), the Dutch section of the International Commission of Jurists

Loenen, T.

- Lid van the International Advisory Board of the AHRB Research Centre for Law, Gender and Sexuality (University of Kent, University of Keele and University of Westminster)

Werdmölder, H.

- Commissie Opvang en Integratie VluchtelingenWerk Nederland
- Lid van de Stuurgroep Onderzoek Allochtone Jeugddelinquentie in Vlaanderen, Brussel

Zwaak, L.F.

- Member of the Committee of European Training and Research Centre for Human Rights and Democracy (ETC), Graz, Austria

Inzet onderzoekstijd Rechten van de Mens 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd (fte)	Oz-school	Onderdeel
M. de Blois	dr.	UD	0,30	RvdM	RTH/ENC
I. Boerefijn	dr.	UHD	0,60	RvdM	SIM
M. van den Brink	mr.	UD	0,12	RvdM	RTH/JVS
C. Flinterman	prof.mr.	HGL	0,30	RvdM	SIM/RvdM
B. de Gaay Fortman	prof.mr.	HGL	0,00	RvdM	SIM
G.J.H. van Hoof	prof.mr.	HGL	0,08	RvdM	SIM
T.D. Gill	prof.dr.	HGL	0,24	RvdM	VKR
J.E. Goldschmidt	prof.mr.	HGL	0,24	RvdM	SIM
F. Grunfeld	dr.	HGL	0,00	RvdM	SIM
M.L.P. Loenen	prof.mr.	HGL	0,40	RvdM	RTH/JVS
P. Malcontent	dr.	UD	0,60	RvdM	SIM
E. Myjer	dr	UD	0,20	RvdM	VKR
C.G. Roelofsen	prof.dr.	HGL	0,30	RvdM	VKR
G.K. Sluiter ¹⁵	mr.	UD	0,10	RvdM	VKR
L. Stevens ¹⁶	dr.	UD	0,18	RvdM	RTH/JVS
H. Tigchelaar	dr.	UD	0,25	RvdM	RTH/ENC
J. Th.W.A. Werdmölder	dr.	UHD	0,30	RvdM	RvdM
W.G. Werner	dr.	UHD	0,32	RvdM	VKR
L. Zwaak	mr.	UD	0,60	RvdM	SIM
Totaal			5.13		

aio's 1e geldstroom

Naam aio	Titel	Rang	Oz-tijd (fte)	Oz-school	Onderdeel
B. v. Ginkel	drs	AIO	0,75	RvdM	VKR
F. van Leeuwen	drs.	AIO	0,75	RvdM	RvdM
P.H.A.M. Muller	drs.	AIO	0,75	RvdM	RvdM
R.C. Oostland ¹⁷	mr.	AIO	0,38	RvdM	RvdM
H. Reiding	drs.	AIO	0,75	RvdM	RvdM
G. Zyberi	mr.	AIO	0,75	RvdM	RvdM
Totaal			4.13		

15 Uit dienst per 01-05-2004

16 Uit dienst per 1-10-2004

17 Uit dienst per 1-6-2004

2e en 3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-school	Oz-tijd 2e gs	Oz-tijd 3e gs
Q.A.M. Eijkman	mr.	OIO	RvdM	0,75	
S. Husain	drs.	OIO	RvdM	0,75	
N.A. Uildriks	dr.	postdoc	RvdM	1,00	
Y. Li	dr.	UD	SIM		0,32
P. van Reenen	prof.dr.	HGL	RvdM		0,0
Totaal				2.5	0.32

Beurspromovendi

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte
C. Mibenge ¹⁸	LL.M	Phd	0,75
N. Dhanrajgir ¹⁹	LL.M	Phd	0,75
B. Erdogan ²⁰	LL.M.	Phd	0,75
I. Hadiprayitno ²¹	LL.M.	Phd	0,75
Totaal			3,00

Buitenpromovendi

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd in fte
S. Bloemink	Mr.		
A. Gallagher	LL.M.		
J. Gutter	Mr.		
A. Rodrigues	Mr.		
M.L. Vermeulen	LL.M.		

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte ²²

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	5,13	4,13	9,26
2e geldstroom	1,00	1,5	2,5
3e geldstroom	0,32	0,00	0,32
Totalen	6,45	5,63	12,08

18 Tot 1-11-2004 USB-beurs; vanaf 1-11-2004 Mozaiek beurs NWO

19 Niet in dienst van de faculteit, onderzoek in kader van Internationaal programma

20 Niet in dienst van de faculteit, onderzoek in kader van Internationaal programma

21 Niet in dienst van de faculteit, onderzoek in kader van Internationaal programma

22 Exclusief beurspromovendi en buitenpromovendi

8. CRIMINAL LAW AND FUNDAMENTAL VALUES: SHIFTING BOUNDARIES

Research at the Willem Pompe Institute has a twofold basis: the relationship between fundamental rights and criminal justice, and a multidisciplinary approach. Research with an instrumentalist or empirical design cannot ignore the normative question of fundamental rights, by definition part of criminal justice, and the normative development of criminal law is directly related to the dynamic social phenomenon of crime. Input from the social sciences is essential to the understanding of its social context, while criminological and forensic research benefits from the input of legal and normative insights. Comparative studies are increasingly important at the Willem Pompe Institute. They increase understanding of the criminal justice system, through questioning its fundamentals in the light of other systems, can reveal the harmonising effects of internationalisation and uncover the limitations deriving from the specific nature of criminal law and national legal culture.

This research programme corresponds to recent developments in criminal justice: a shifting of boundaries at the national and international level, concerning both the function of criminal law in providing democratic standards and individual legal protection, and its viability as an (international) policy instrument in a multicultural society. Increasingly, the significance of the latter is found within supranational frameworks of integration and unification. This puts pressure on traditional protective legal frameworks, including the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms. At the same time, the influence of such international instruments is increasing. A major field of research remains the importance of these developments for the investigation and prosecution of transnational crime. However, equally important is the development of supranational norms and standards of criminal law and their significance for questions of harmonisation and sovereignty.

On a national level, traditional areas of law are no longer sharply defined, leading to the use of civil and administrative law in criminal justice. Here too, there is tension between legal protection and law enforcement. There are also fundamental changes in criminal procedure: a move towards pre-trial procedures, consensual (out-of-court) settlement and demands for greater participation by all involved, and a corresponding shift in the relationship between participants in criminal process and in professional ethics. In substantive criminal law, shifts in doctrine (e.g., from individual blame towards collective and strict liability) and in a growing number of penal provisions, reflect international and national developments and attempts to confront the social problems of multiculturalism.

Stand van zaken 2004

1. Interne coherentie

Het programma is breed van opzet, maar vertoont door de inbedding in de oorspronkelijke Rechten van de mens en door een aantal vernieuwingen in 2000 (o.a. de invoering van speerpunten, zie hieronder) een grote mate van samenhang en coherentie. Zie verder onder doelstellingen en vernieuwingen.

2. Doelstelling en resultaten

Een belangrijke in 2000 geformuleerde doelstelling van het nieuwe programma betrof in de eerste plaats een grotere stroomlijning en een verbetering van de coherentie. Daartoe is een drietal speerpunten geformuleerd: multiculturalisme, internationalisering en materieel strafrechtelijke vraagstukken, waarop het onderzoek meer zou gaan worden betrokken. Er is dan ook gestreefd naar projecten (en gezocht naar personeel) om zulks mogelijk te maken. Reeds liet de publicatielijst van 2003 hiervan de resultaten zien: de komst van de nieuwe hoogleraar Knoops, gespecialiseerd in het internationale strafrecht; een succesvolle aanvraag bij NWO betreffende een traditioneel gebied van het materiële strafrecht – nauw aansluitend bij het lopende onderzoek van Kelk – en een grote stroom van publicaties in het kader van het NWO-project multiculturalisme in het strafrecht. Een en ander is gecontinueerd in het onderzoeksjaar 2004. Zo is op internationaal strafrechtelijk gebied een boek verschenen op het niveau van een academisch proefschrift, werd (in Tilburg) een dissertatie verdedigd en vond op het terrein van drugs in internationaal perspectief een promotie plaats in Utrecht, terwijl

in het kader van het onderzoeksproject multiculturalisme in het strafrecht een dissertatie is voltooid die begin 2005 wordt verdedigd, waarna in 2005 nog twee andere promoties zullen volgen. Het multidisciplinaire karakter van dit laatstgenoemde onderzoeksproject komt nog aan een andere doelstelling van het programma tegemoet: het aanhalen van de (onderzoeks)banden tussen de verschillende secties binnen de disciplinegroep. Dat wordt bovendien bevorderd door samenwerking in het (masters)onderwijs en door het (tot nog toe succesvol gebleken) streven om tenminste elke twee jaar een publicatie het licht te doen zien waaraan in principe de gehele disciplinegroep meewerkt. Laatstelijk was dit de bundel die verscheen bij het 70-jarig bestaan van het Willem Pompe Instituut.

Het thema van het multiculturalisme zal de komende jaren overigens door diverse projecten verder worden gedragen. Daarin is ook al in personeel opzicht voorzien.

Naast de reeds aangeduide promoties bestaat ook nog ten aanzien van drie andere betrokkenen een gereede verwachting dat zij hun manuscript in 2005 zullen voltooiën.

3. Vernieuwingen

Het programma als zodanig behoeft nog niet direct vernieuwing, maar daarover wordt wel en zal zeker nog intensiever worden nagedacht. Intussen is al een aantal initiatieven in gang gezet om de speerpunten materieel strafrecht en internationalisering sterker naar voren te halen en om tevens het multidisciplinaire karakter van het onderzoek verder te stimuleren: in de sfeer van de penologie wordt bijvoorbeeld steeds meer aandacht besteed aan het slachtoffer en aan alternatieve vormen van geschillenbeslechting. Met de aanstelling van een nieuwe bijzonder hoogleraar Jeugdrechtspleging is beoogd op het gebied van de jeugdcriminaliteit de multidisciplinaire benadering en de alternatieve afdoeningsvormen van een wetenschappelijke onderbouwing te voorzien en dit tevens dienstbaar te maken aan het onderwijs. Voorts zal meer aandacht worden besteed aan de verschillende facetten van (de internationale afdoening van) misdrijven tegen de menselijkheid. Daartoe zullen ook zo mogelijk onderzoeksaanvragen worden overwogen.

4. Samenwerking

De samenwerking met drie andere universiteiten (Maastricht, Erasmus en Open Universiteit) binnen het kader van de o.z.s. Rechten van de mens werd in 2003 verder verdiept door een congres en een daaraan verbonden bundel over de grondslagen van een legitieme strafvordering. Op basis van dit samenwerkingsverband zijn nieuwe initiatieven ontplooid, ditmaal op het terrein van het internationale strafrecht: in augustus 2004 vond een expert-meeting plaats in Maastricht, welke zal worden gevolgd door een internationaal congres over de verdedigingsrechten in vergelijkend perspectief, waarvan de Utrechtse hoogleraar Franken – geheel in de lijn van zijn oratie (november 2004) – één der voortrekkers zal zijn. Het meest recente thema waarover onderzoeksplannen zijn gemaakt is: Strafrecht en terrorisme. Hieraan zal in Utrecht een symposium worden gewijd ter voorbereiding van een landelijke strafrechtsdag over dit belangrijke thema, waarbij tevens een bundel in het Engels is geprojecteerd. Voorts wordt een samenwerkingsverband met de faculteit sociale wetenschappen besproken teneinde tot gezamenlijk onderzoek (en onderwijs) te komen op het gebied van de strafrechtelijke, criminologische en antropologische aspecten van de afdoening van misdrijven tegen de menselijkheid. Hieruit zijn nog geen resultaten voortgevloeid. De internationale samenwerking werd uitgebreid doordat thans wordt meegewerkt aan een groot internationaal vergelijkend onderzoek, dat een aantal jaren zal duren, over “miscarriages of justice”. De eerste tastbare resultaten zijn in 2004 gevolgd: congressen en artikelen, terwijl in 2005 de eerste bundel van de onderzoeksgroep zal verschijnen.

Naast dit alles vindt incidenteel samenwerking plaats tussen individuele leden van de genoemde universiteiten, zoals in de vorm van een gezamenlijke publicatie e.d.

5. Betrokken onderzoekers

- C Prof. Dr. P.J. Baauw
- C Dr. A. Beijer
- C Mr. A.M. Berkhout
- C Drs. T. Boekhout van Solinge
- C Drs. M.S. de Boer

C Dr. M. Boone
C Prof. Dr. F. Bovenkerk (onderzoeksleider)
C Prof. Mr. C.H. Brants (onderzoeksleider)
C Prof. Mr. A.A. Franken
C Drs. F. de Jong
C Prof. Mr. C. Kelk (onderzoeksleider)
C Prof. Mr. G.G.J. Knoops
C Dr. F.A.M.M. Koenraad
C Dr. M.M. Komen
C Dr. R. Kool
C Dr. D. Korf
C Mr. L. van Lent
C Dr. Mr. M. Moerings
C Prof. Dr. A.W.M. Mooij
C Drs. B.C. Oude Breuil
C Dr. C.M. Pels
C Dr. S. van de Poel
C Mr. M.G.J. Post
C Mr. H.D. Sanders
C Mr. M. Siesling
C Mr. E. Sikkema
C Mr. B. Stapert
C Mr. F.M. Tadic
C Mr. D. Weenink
C Prof. Dr. I. Weijers

Publicatielijst 2004

Dissertatie

- Boekhout van Solinge, T., *Dealing with Drugs in Europe. An investigation of European Drug Control Experiences: France, the Netherlands, and Sweden.* Faculteit der Rechtsgeleerdheid UU (10 december 2004), 257 pp (The Hague: BJu Legal Publishers, 2004, 245 pp) (Promotor: prof. dr. F. Bovenkerk)

Externe dissertatie

- Sanders, H.D., *De tenuitvoerlegging van buitenlandse strafvonnissen,* Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit van Tilburg (12 maart 2004), Antwerpen: Intersentia, 391 pp. (Promotores: prof. mr. M.S. Groenhuijsen en prof. mr. A.H. Klip)

I CRIMINAL JUSTICE IN A NATIONAL SETTING

I A. Policy and law enforcement – Developments and consequences

Wetenschappelijke publicaties

- Bovenkerk, F., A. Eijken en L. Ruland, *IJscemannen en schoorsteenvegers,* Amsterdam: Meulenhoff, 2004, 303 pp.
- Bovenkerk, F., *Criminologie in de multiculturele samenleving: een introducerend essay,* in: M.-C. Foblets, B. Djait en K. Pieters (red.), *Mietjes en machos: allochtone jeugddelinquentie,* Leuven/Voorburg: Acco, 2004, pp.17-26.
- Diekstra, R.F.W., M. Komen & N. Tchiche, *Nog één keer: een discussiestuk over ernstige jeugdcriminaliteit, in het bijzonder onder Marokkaanse jongens,* in: R.F.W. Diekstra e.a. (red.), *Waardenvolle of waardenloze samenleving,* Uithoorn: Karakter Uitgevers, 2004, pp. 259-307.
- Hokwerda, Y. M., *Herstelrecht in jeugdstrafzaken, Een evaluatieonderzoek van zeven experimenten in Nederland,* Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004 (240 pp).
- Kelk, C., *Individuele verantwoordelijkheid en herstel,* in: B. van Stokkom (red.), *Straf en herstel,* Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, pp. 257-271.
- Kelk, C., *De zwaarst veroordeelden en hun perspectieven: geen vrijheidsbeneming zonder einde,* in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht,* Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 267-290.
- Komen, M.M., *Naar een multiculturele strafrechtspeling,* *Nederlands Juristenblad,* 79 (2004) 25, pp. 1258-1259.
- Komen, M., *Jeugdzorg in een multiculturele samenleving,* in: R.F.W. Diekstra e.a. (red.), *Waardenvolle of waardenloze samenleving,* Uithoorn: Karakter Uitgevers, 2004, pp. 307-333.
- Knoops, G.G.J., *International Criminal Law Liability for Interrogation Methods by Military Personnel under Customary International Law and the ICC Statute,* *International Criminal Law Review,* issue 2, 2004, pp. 211-229.
- Lindeman, J., *De zwakste schakel. Enkele gevolgen van het stelsel van gelede normstellingen,* *Tijdschrift voor onderneming en strafrecht* 2004(3/4), pp. 78-83.
- Moerings, M., *Treatment of drug-addicted detainees,* Engelse vertaling van rapport van de Gezondheidsraad, 's-Gravenhage (oorspronkelijk verschenen in 2002), 2004, 150 pp.
- Moerings, M., *Elektronische detentie als ventiel. Strafexecutie onder druk van het cellentekort,* in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht,* Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, pp. 291-307.
- Mooij, A.W.M., *De ruimte van de oordeelsvorming binnen de rapportage pro Justitia,* in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht,* Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, pp. 197-210.
- Weijers, I., *Requirements for Communication in the Courtroom: A Comparative Perspective on the Youth Court in England/ Wales and The Netherlands,* *Youth Justice. The Journal of the National Association for Youth Justice,* 4 (2004) 1, pp. 22-31.

Vakpublicaties

- Boone, M. & R. Poort, Schakel in justitieketen of geketend aan justitie? Interview met algemeen directeur van Gennip, Reclassering Nederland, *Proces* 2004/6, pp. 261-266.
- Bovenkerk, F., Voorstel Donner verdient principiële afwijzing, *Algemeen Politieblad*, 153 (2004) 1, p. 7.
- Haar, G. ter, De Vereniging Relaties van Gedetineerden, *Proces*, 2004/1, pp. 30-33.
- Kelk, C., en I. Weijers, Een woord vooraf, in: Y.M. Hokwerda, *Herstel in jeugdstrafzaken*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2004, pp. III en IV.
- Kelk, C., *Reclassering nu*, *Proces* (Themanummer over de reclassering) 2004, pp. 242-243.
- Knoops, G.G.J., commentaar op art. 562, in: Melai/Groenhuijsen c.s. losbladig commentaar op het Wetboek van Strafvordering, Deventer: Kluwer 2004, 36 pp.
- Knoops, G.G.J., en F. van Laanen, commentaar op art. 563, in: Melai/Groenhuijsen c.s. losbladig commentaar op het Wetboek van Strafvordering, Deventer: Kluwer 2004, 20 pp.
- Kool, R.S.B., De rechtstaat als maatstaf voor herstelrecht?, boekbespreking, *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 2004, nr. 3, pp. 54-61.
- Moerings, M., Kale bedoening, *Tijdschrift voor herstelrecht*, 2004, nr. 2, pp. 1-3.
- Moerings, M., Rubriek rechtspositie van gedetineerden, *Delikt en Delinkwent*, 2004, nr. 2, pp. 217-226.
- Moerings, M., Rubriek rechtspositie van gedetineerden, *Delikt en Delinkwent*, 2004, nr. 9, pp. 963-978.
- Mooij, A.W.M., Achtergronden van de forensisch-psychiatrische rapportage in klinisch verband, in: F. Koenraadt, A.W.M. Mooij en J.M.L. van Mulbregt (red.), *De persoon van de verdachte. De rapportage pro justitia vanuit het Pieter Baan Centrum*, Deventer: Kluwer 2004, derde herziene druk, pp. 1-9.

I B. Meta-aspects and legal protection

Wetenschappelijke publicaties

- Bal, P.L., & F. Koenraadt, Het psychisch onvermogen terecht te staan. Waarborg of belemmering van het recht op een eerlijk proces. Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2004, 103 pp. (Pompe Reeks, nr 40).
- Beijer, A., R.J. Bokhorst, M. Boone, C.H. Brants en J. Lindeman, De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden – evalueerbaar, WODC reeks onderzoek en beleid nr.222, Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2004, 309 pp.
- Boekhout van Solinge, T., De handel in illegaal tropisch hardhout, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp 23-43.
- Boone, M., Richtlijn of regel? De rechterlijke macht en de bolletjesslikkers, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 227-248.
- Bovenkerk, F. & Y. Yesilgöz, Crime, Ethnicity and the Multicultural Administration of Justice, in: J. Farrell etc. (eds.), *Cultural Criminology Unleashed*, London etc., Glasshouse Press, 2004, pp. 81-96.
- Bovenkerk, F., Rehabilitatie van het rapalje, reprint van een artikel uit 1980, *Sociologische Gids*, 2004, 51 (4), pp. 384-418.
- Brants, C.H. & B. Stapert, Voor wat hoort wat: plea bargaining in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, 138 pp.
- Brants, C.H. Mag het volk ook nog meedoen? De leek en het Nederlandse strafproces, in: A.H. Klip e.a. (red.), *KriTies, Liber Amicorum et amicarum voor prof. mr. E. Prakken*, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 129-147.
- Brants, C.H. en B. Stapert, Buitengerechtelijke afdoening: discretie en macht, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 249-266
- Deutekom, C.M. van en F. Koenraadt, Het psychologisch onderzoek (hoofdstuk 5), in: F. Koenraadt, A.W.M. Mooij & J.M.L. van Mulbregt (red.), *De persoon van de verdachte. De rapportage pro justitia vanuit het Pieter Baan Centrum*. Deventer. Kluwer, 2004, derde, herziene druk, pp. 63-97.
- Franken, A.A., Kennisneming van processtukken: naar Straatsburg en weer terug, in: A.H. Klip e.a. (red.), *KriTies, Liber Amicorum et amicarum voor prof. mr. E. Prakken*, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 19-28.
- Franken, A.A., Een effectief middel tegen vormverzuimen?, in: P.D. Duyx en P.D.J. van Zeben (red.), *Via Straatsburg, Liber Amicorum Egbert Myjer*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2004, pp. 207-220.

- Franken, A.A., Voor de vorm, oratie Utrecht, Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2004, 47 pp.
- Franken, A.A. en R. van der Hoeven, Beoordeling van vormverzuimen, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), Discretie in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 91-106.
- Jong, F. de, Opzetvaststelling finaal of intersubjectief?, Delikt en Delinkwent 2004, 53, pp. 697-713.
- Jong, F. de, Facetten van schuld en gronden voor strafuitsluiting, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), Discretie in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 139-158.
- Kelk, C., Tussen tijdelijk en levenslang: alleen een 'strafgat?', Delikt en Delinkwent 2004, pp. 457-467.
- Kelk, C., De strafbaarheid van kunstbeschadiging en -vernietiging, in A.H. Klip e.a. (red.), KriTies, Liber amicorum et amicarum voor prof. mr. E. Prakken, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 221-233.
- Koenraadt, F., Historische reflecties over psychiatrie en recht, in: B.C.M. Raes en F.A.M. Bakker (red.), De psychiatrie in het Nederlandse recht, Deventer, Kluwer, 2004, vierde druk, pp. 11-26.
- Koenraadt, F., A.W.M. Mooij & J.M.L. van Mulbregt (red.), De persoon van de verdachte. De rapportage pro justitia vanuit het Pieter Baan Centrum. Deventer, Kluwer, 2004, derde, herziene druk, 208 pp.
- Koenraadt, F., Historische wortels en recente ontwikkelingen (hoofdstuk 9), in: F. Koenraadt, A.W.M. Mooij & J.M.L. van Mulbregt (red.), De persoon van de verdachte. De rapportage pro justitia vanuit het Pieter Baan Centrum, Deventer, Kluwer, 2004, derde, herziene druk, pp. 155-181.
- Kool, R.S.B., De menselijke maat, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), Discretie in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 211-226.
- Kool, R.S.B., Veranderde zeden? Een overzicht en waardering van wetswijzigingen en jurisprudentie betreffende de zedelijkheidswetgeving, Delikt en Delinkwent, 2004, nr. 9, pp. 912-932.
- Kool, R.S.B. en M. Moerings, The victim has the floor, The victim's right to be heard in writing or orally in the Dutch courtroom, European Journal on Criminal Policy and Research, 2004, pp. 46-60.
- Pelser, C.M., Samenspanning: over overt act en uiterlijke verschijningsvorm, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), Discretie in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 175-196.
- Mooij, A.W.M., Toerekeningsvatbaarheid. Over handelingsvrijheid, Amsterdam: Boom 2004, 248 pp.
- Mooij, A.W.M., Handeling, wilsvrijheid en toerekeningsvatbaarheid, Delikt en Delinkwent 34 (2004), pp. 1070-1095.
- Siesling, M., Multiculturaliteit en rechterlijke discretie, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelser en T. Boekhout van Solinge (red.), Discretie in het strafrecht, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 159-174.
- Weijers, I., Herstel van het gezag van de geschonden rechtsnorm, in: B. van Stokkom (red.), Straf en herstel. Ethische reflecties over sanctiedoeleinden, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 131-149.

Vakpublicaties

- Baauw, P.J., 'Boekbespreking' (bespreking van E.S.G.N.A.I. van de Griend, Hiaten in de strafrechtelijke rechtsbescherming. Een onderzoek naar aanleiding van het gebruik van het kort geding in strafzaken (diss. Tilburg), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2004), Delikt en Delinkwent 2004, pp. 301-307.
- Baauw, P.J., Straf(proces)recht: Justitiebegroting 2005, Ars Aequi, 2004, katern 93, pp. 5156-5159.
- Berkhout-van Poelgeest, A.M., Hoofdstuk 72, raadkamer algemeen, in: G.J.M. Corstens e.a. (red.), Handboek Strafzaken, Deventer, Kluwer (losbl.) 16 pp. (suppl. 25).
- Berkhout-van Poelgeest, A.M., Hoofdstuk 11, inbeslagneming, in: G.J.M. Corstens e.a. (red.), Handboek Strafzaken, Deventer, Kluwer (losbl.) 59 pp. (suppl. 30).
- Berkhout-van Poelgeest, A.M., Rubriek rechtspraak EHRM, Delikt en Delinkwent, 34 (2004) 4, pp. 426-435.
- Berkhout-van Poelgeest, A.M., Rubriek rechtspraak EHRM, Delikt en Delinkwent, 34 (2004) 7, pp. 756-760.
- Berkhout-van Poelgeest, A.M., Rubriek rechtspraak EHRM, Delikt en Delinkwent, 34 (2004) 10, pp. 1124-1135.
- Boone, M., Penitentiair recht, Bijdrage aan katern 90, AA 53 (2004) 3, pp. 4954-4955.
- Boone, M., Penitentiair recht, Bijdrage aan katern 92, AA 53 (2004) 6, pp. 5096-5098.
- Boone, M., Penitentiair recht, Bijdrage aan katern 93, AA 53 (2004) 9, pp. 5161-5162.

- Boone, M., Verlepte zonnebloemen, *Rechtsvraag* (312) *Strafrecht*, AA (2004)1, p. 80.
- Boone, M., Verlepte zonnebloemen, *Beantwoording rechtsvraag* (312) *Strafrecht*, AA (2004) 5, pp. 375-380.
- Franken, A.A. en T.N.B.M. Spronken, Het statuut voor de raadsman in strafzaken, *Advocatenblad* 2004, pp. 114-117.
- Franken, A.A., Interventie bij het pre-advies van prof. mr. C.P.M. Cleiren, in: *Verslag van de op 13 juni 2003 te Alkmaar gehouden vergadering over: Het opstandige slachtoffer*, *Handelingen Nederlandse Juristen-Vereniging*, 133e jaargang/2003-II, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 45-48.
- Kelk, C., De voorwaardelijke veroordeling en de voorwaardelijke invrijheidstelling onder de loep, *Delikt en Delinkwent* 2004, pp. 33-59.
- Kelk, C., en R.S.B. Kool, (Psychische) overmacht, rubriek *Rechtspraak*, *Delikt en Delinkwent* 2004, pp. 100-109.
- Kelk, C., en R.S.B. Kool, Sanctieoverwegingen in relatie tot de mate van (on)toerekenbaarheid en de ernst van de feiten, rubriek *Rechtspraak*, *Delikt en Delinkwent* 2004, pp. 653-663.
- Kelk, C., Inleiding, in: Heleen Weyers, *Euthanasie: het proces van rechtsverandering*, Amsterdam University Press 2004, pp. 13-18.
- Kelk, C., W.P.J. Pompe (1893-1968), in: C.J.H. Jansen e.a. (red.), *Zestien juristen en hun filosofische inspiratie*, Nijmegen: *Ars Aequi Libri*, 2004, pp. 89-97.
- Koenraadt, F., en B.C.M. Raes, Rubriek *Forensische psychiatrie en psychologie*, *Delikt en Delinkwent*, 34 (2004) 2, pp. 226-230.
- Koenraadt, F., en B.C.M. Raes, Rubriek *Forensische psychiatrie en psychologie*, *Delikt en Delinkwent*, 34 (2004) 6, pp. 637-641.
- Kool, R.S.B., *Tekst en Commentaar Strafrecht Wetboek van Strafrecht*, titel VII, Deventer: Kluwer 2004, pp. 407-412.
- Kool, R.S.B., *Tekst en Commentaar Wetboek van Strafrecht*, titel XIV, Deventer: Kluwer 2004, pp. 895-935.
- Kool, R.S.B. en A. Wolthuis, *Herstelrecht en het OM*, interview, *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 2004, nr. 3, pp. 48-54.
- Kool, R.S.B., *Op weg naar een ontmoeting met het slachtoffer*, *Proces*, 2004, pp. 247-248.
- Lindeman, J., *Waarom toch het strafrecht*, *Juncto* 2003/2004, afl. 15.3, pp. 33-37.
- Moerings, M., *Onder het mom van de bescherming van het kind; de aanscherping van de zedenwet*, *PROCES*, 2004, pp. 102-106.
- Pelser, C.M., *Straf(proces)recht*, *Ars Aequi katern 90*, *Ars Aequi* 52 (2004) 3, pp. 4950-4953.
- Pelser, C.M., *Straf(proces)recht*, *Ars Aequi katern 91*, *Ars Aequi* 52 (2004) 6, pp. 5024-5028.
- Pelser, C.M., *Straf(proces)recht*, *Ars Aequi katern 92*, *Ars Aequi* 52 (2004) 9, pp. 5091-5095.
- Pelser, C.M., *Poging en voorbereiding (artt. 45-46b)*, in: *Tekst & Commentaar Strafrecht* (red. C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer), vijfde druk, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 313-336.
- Pelser, C.M., *'Samenloop van strafbare feiten' (artt. 55-63)*, in: *Tekst & Commentaar Strafrecht* (red. C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer), vijfde druk, Deventer: Kluwer, 2004, pp. 381-406.
- Siesling, M., *Eerwraak en het Nederlandse strafrecht*, *Ars Aequi* 53 (2004) 11, pp. 770-772.
- Siesling, M., *Misdaad, straf en de culturele achtergrond*, *Contrast* nr 7, 9 april 2004, pp. 31-32.

Annotaties

- Boone, M., *Het minimum van levenslang*, annotatie *Easterbrook tegen Verenigd Koninkrijk*, EHRM, 12 juni 2003, NJCM-bulletin nr. 3, 2004, pp. 372-379.

II Aspects of the internationalisation of criminal justice

II A. International developments: policy and law enforcement

Wetenschappelijke publicaties

- Boekhout van Solinge, T., *The European Union and Drug Control: Issues and Trends*, in: Menno Vellinga (ed.), *The Political Economy of the Drug Industry. Latin America and the International System*, Gainesville: University Press of Florida, 2004, pp. 245-258.

- Bovenkerk, F. en W. Hogewind, De 'levende' statistiek van de moorddadige dood, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelsers en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 9-22.
- Bovenkerk, F. & Y. Yesilgöz, The Turkish Mafia and the State, in: C. Fijnaut and L. Paoli (eds.), *Organized Crime in Europe. Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*, Springer, 2004, pp. 585-602.
- Knoops, G.G.J., Prosecution and Defense of International Peacekeepers before International and Internationalized Courts, New York: Transnational Publishers Inc., 2004, 275 pp.
- Knoops, G.G.J., Prosecution after an outbreak of subacute aluminum intoxication in a hemodialysis center, (K. Berend, G.G.J. Knoops, F.A. de Wolff) in *Subacute aluminium intoxication in a hemodialysis center*, *Legal Medicine*, 2004, vol. 6, pp. 1-10.
- Knoops, G.G.J., Discretionaire en legitimiteitsgrenzen van internationaal strafrechtelijke vervolgingen, in: M. Boone, R.S.B. Kool, C.M. Pelsers en T. Boekhout van Solinge (red.), *Discretie in het strafrecht*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2004, pp. 107-120.
- Knoops, G.G.J., Challenging the Legitimacy of Initiating Contemporary International Criminal Proceedings: Rethinking Prosecutorial Discretionary Powers from a Legal, Ethical and Political Perspective, *International Studies Journal*, 2004, vol.1, pp. 1-25.
- Yesilgöz, Y. & F. Bovenkerk, Urban Knights and Rebels in the Ottoman Empire, in: C. Fijnaut and L. Paoli (eds.), *Organized Crime in Europe. Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*, Springer, 2004, pp. 203-224.

Vakpublicaties

- Bovenkerk, Frank, The dark side of Dutch drug policy or the failure of half-way legalization, *Global Drug Policy. Building a New Framework*, The Senlis Council, 2004, pp. 161-164.
- Knoops, G.G.J., De (inter)nationaal strafrechtelijke betekenis en implicaties van geweldsinstructies voor buitenlandse militaire missies, *Delikt en Delinkwent*, 2004, nr. 6, pp. 602-621.

Annotaties

- Knoops, G.G.J., Transnationale invloed van plea agreements op uitleveringen aan de VS, annotatie voor *Ars Aequi*, 2004, pp. 46-51.
- Knoops, G.G.J., De Semi-monistische invloed van het Statuut van het Internationaal Strafhof op nationaalrechtelijke vervolging van internationale misdrijven. *Rechtbank Rotterdam 7 april (zaak 10/000050-03)*, *Ars Aequi*, 2004, pp. 729-736.

II B. International developments: meta-aspects and legal protection

Wetenschappelijke publicaties

- Baauw, P.J., Waarom naar Straatsburg? in: P.D. Duyx en P.D.J. van Zeben (red.), *Via Straatsburg, Liber Amicorum Egbert Myjer*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2004, pp. 65-71.
- Kelk, C., Mensenrechten in de gevangenis: op het scherp van de snede, in: P.D. Duyx en P.D.J. van Zeben (red.), *Via Straatsburg, Liber Amicorum Egbert Myjer*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2004, pp. 269-285.

Vakpublicaties

- Hagens, M., L. van Lent, J. Lindeman en M. Luchtman, *Kroniek: jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; derde kwartaal (juli-september) 2003*, *NJCM-Bulletin*, 29 (2004), nr. 1, pp. 98-119.
- Hagens, M., L. van Lent, J. Lindeman en M. Luchtman, *Kroniek: jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; vierde kwartaal (oktober-december) 2003*, *NJCM-Bulletin*, 29 (2004), nr. 3, pp. 392-414.
- Hagens, M., L. van Lent, en J. Lindeman, *Kroniek: jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; tweede kwartaal (april-juni) 2004*, in: *NJCM-Bulletin*, 29 (2004), nr. 7, pp. 1023-1037.
- Hagens, M., L. van Lent, en J. Lindeman, *Kroniek: jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; eerste kwartaal (januari-maart) 2004*, *NJCM-Bulletin*, 29 (2004), nr. 8, pp. 1185-1201.
- Sanders, H.D., *Overdracht strafvonnis*, in: *Cursus internationaal strafrecht*, Heerlen: Open Universiteit, 2004, 35 pp.

Belangrijke overige wetenschappelijke activiteiten

Redactielidmaatschappen van tijdschriften:

Boekhout van Solinge, T.

- redactielid “Deviance et Société”
- redactielid on-line Journal

Boone, M.

- Voorzitter redactie Proces

Bovenkerk, F.

- Redactielid Crime, Law and Social Change
- Redactielid Global Crime
- Redactielid Culture, crime and media

Haar, G. ter

- Redacteur Wettenverzameling voor de Sociaal Juridische Dienstverlening 2004/2005, Den Haag, SDU Uitgeverij

Kelke, C.

- voorzitter van de redactie van Delikt en Delinkwent
- voorzitter van de redactieraad van Sancties

Koenraadt, F.

- Redacteur van de deelredactie Forensische Psychiatrie en Psychologie van Delikt en Delinkwent,
- Redacteur van de Verslagen van het Psychiatrisch Juridisch Gezelschap
- Redactielid van het internationaal wetenschappelijk comité van het tijdschrift Santé mentale au Québec

Kool, R.S.B.

- Redactielid Tijdschrift voor Herstelrecht

Korf, D.J.

- Redactielid Tijdschrift voor Criminologie
- Associate Editor Journal of Drug Issues

Lindeman, J.

- Lidmaatschap wetenschappelijke redactie Juncto

Moerings, M.

- Deelredactie rechtspraak rechtspositie gedetineerden, Delikt en Delinkwent

Mooij, A.W.M.

- Lid redactie Tijdschrift voor psychoanalyse
- Lid redactieraad Tijdschrift voor psychotherapie

Bestuursfuncties in wetenschappelijke verenigingen:

Baann, P.J.

- Lid Adviescommissie Strafrecht NOvA
- Bestuurslid Nederlandse Delegatie Raad van de Balies EU (CCBE)
- Bestuurslid Nederlandse Vereniging Bescherming financiële belangen EU (DASEC)

Boekhout van Solinge, T.

- lid Franstalig onderzoeksnetwerk GERN
- lid Senlis Council

Boone, M.

- Lid deskundigennetwerk reclassering

Brants, C.H.

- Lid themagroep doodstraf, Amnesty International
- Voorzitter Wetenschappelijk Bureau Groen Links
- Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Rechtsvergelijking
- Bestuurslid Belgisch-Nederlandse Vereniging voor Strafrecht
- Lid en mede-oprichter International Research Group on Wrongful Convictions

Francken, A.A.

- Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten
- Lid Adviescommissie strafrecht, Nederlandse Orde van Advocaten

Kelk, C.

- voorzitter van het Psychiatrisch Juridisch Gezelschap
- voorzitter Fonds voor wetenschappelijk onderzoek seksualiteit
- bestuurslid van de Vereniging voor Penitentiair recht en penologie.

Koenraadt, F.

- Lid van de Raad voor Beroepsethische Zaken (RABEZ) van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP)
- Lid van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (lid sectie terbeschikkingstelling)
- advisory board member (sinds 2002) van International Association of Forensic Mental Health Services
- Lid van de Homicide Research Working Group
- Member Steering Committee and co-founder of the European Collaboration for the Understanding of Filicide
- Secretaris van Het Psychiatrisch Juridisch Gezelschap, Amsterdam.

Korf, D.J.

- Voorzitter European Society of Social Drug Research (ESSD)
- Lid Wetenschappelijke Raad Nationale Drugs Monitor (NDM), ministerie VWS
- Lid Commissie Assessment en Monitoring (CAM), ministerie VWS

Knoops, G.G.J.

- Bestuurslid Gezelschap Internationaal Strafrecht (GIS)
- Lid van Toetsingscommissie Promis (Project Motiveringsverbetering in Strafvonnissen)
- Lid van de Commissie in het kader van effectieve bestrijding van vrouwelijke genitale verminking

Moerings, M.

- Voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK)
- Lid van commissie van de Gezondheidsraad die rapport voorbereidt over antisociale persoonlijkheid binnen detentie
- Lid van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ)

Mooij, A.W.M.

- Lid bestuur sectie Psychiatrie en Filosofie, Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie

Siesling, M.

- secretaris stichting Advocaten voor Advocaten

Stapert, B.

- lid projectgroep balie-examen Nederlandse Orde van Advocaten
- lid van het bestuur en de themagroep doodstraf van Amnesty International Nederland
- voorzitter Stichting Rechtshulp Terdoodveroordeelden

Weijers, I.

- Lid van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Fellowships, prijzen en eredoctoraten (behaald in 2004):

Mooij, A.W.M.

- Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw (2004)

Inzet onderzoekstijd Criminal law and fundamental values 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd	Oz-school	Onderdeel
F. Bovenkerk	prof.dr.	HGL	0,4	RvdM	strafrecht
C. Kelk	prof.mr.	HGL	0,4	RvdM	strafrecht
C.H. Brants	prof.mr.	HGL	0,4	RvdM	strafrecht
G.G.J. Knoops	prof.mr.	HGL	0,4	RvdM	strafrecht
A.W.M. Mooij	prof.dr.	HGL	0,2 ¹	RvdM	strafrecht
P.J. Baauw	Prof.dr.	HGL	0,0	RvdM	strafrecht
A.A. Franken	Prof.mr.	HGL	0,05 ²	RvdM	strafrecht
I. Weijers	Prof.dr.	HGL	0,0 ³	RvdM	strafrecht
L.M. Moerings	dr.mr.	UHD	0,2 ⁴	RvdM	strafrecht
A. Beijer	dr.	UHD	0,4	RvdM	strafrecht
M. Boone	dr.	UHD	0,4	RvdM	strafrecht
C.M. Pelser	dr.	UHD	0,3	RvdM	strafrecht
T. Boekhout van Solinge	drs.	UD	0,2 ⁵		strafrecht
A.M. Berkhout	mr.	UD	0,0		strafrecht
F.A.M.M. Koenraad	dr.	UD	0,2 ⁶	RvdM	strafrecht
R. Kool	dr.	UD	0,3	RvdM	strafrecht
D. Korf	Dr.	UHD	0,4		strafrecht
S. van de Poel	dr.	UD	0,2 ⁷	RvdM	strafrecht
E. Sikkema	mr	UD	0,3		strafrecht
H.D. Sanders	Mr.	UD	0,3 ⁸		strafrecht
B.Stapert	mr.	UD/OZ	0,8	RvdM	strafrecht
L. van Lent	mr.	UD	0,3	RvdM	strafrecht
B.C. Oude Breuil	drs.	OZ	0,0 ⁹		strafrecht
Totaal			6,15		

1 Aanstelling 0,4 fte.

2 Oratie 11/11/2004, aanstelling 0,2 fte

3 Bijz.hgl.per 1/2/2004

4 Aanstelling 0,5 fte

5 Promotie 3/12/2004, aanstelling 0,5 fte

6 Aanstelling 0,5 fte.

7 Aanstelling 0,5 fte.

8 Promotie 12/3/2004

9 Tot 1/5/03 – promotie in 2005

Aio's 1e geldstroom:

Naam AIO	Titel	Rang	Oz-tijd	Oz-school	Onderdeel
M.G.J.Post	mr.	AIO	0,75 ¹⁰	RvdM	Strafrecht
M. Siesling	mr.	AIO	0,75	RvdM	Strafrecht
M.S. de Boer	drs.	AIO	0,75 ¹¹	RvdM	Strafrecht
F.M. Tadic	mr.	AIO	0,75	RvdM	Strafrecht
Totaal			3,00		

2e en 3e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-school	Oz-tijd in 2e gs	Oz-tijd 3e gs
F. de Jong	drs.	AIO	RvdM	0,75	
M.M. Komen	dr.	post-doc		0,6 ¹²	
D. Weenink	Mr.	Post-doc		0,9 ¹³	
totaal				2,25	

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	6,15	3,0	9,15
2e geldstroom	1,5	0,75	2,25
3e geldstroom			
Totalen	7,65	3,75	11,4

10 Tot 1/5/2004, promotie 2/2/2005

11 Tot 1/10/2004

12 V.a. 1/9/2004

13 V.a. 1/9/2004, promotie 11/2/2005

Publicatielijst Fiscaal Recht

Wetenschappelijke publicaties:

- Bobeldijk, mr. drs. A.C.P. & mr. A.W. Hofman, Dutch thin capitalization rules from 2004 onwards, Intertax, nr. 5, Volume 32, May 2004, Kluwer Law International, pp. 254-261.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., De belastingheffing van Nederlandse beleggers: een Europees perspectief, in: prof. mr. K.L.H. van Mens (redactie), De ondernemende familie, Serie Estate Planning, deel 6, Kluwer, Deventer, november 2004, pp. 75-91.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., Conflicterende agenda's bij de Europese winstbelastingen, Tijdschrift voor Ondernemingsbestuur, Paris, Zutphen, december 2004, nr. 6, pp. 258-265.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., Kwalificatieerschillen bij internationale samenwerkingsverbanden, In: Samenwerkingsverbanden en ondernemingswinst, Geschriften van de Vereniging voor belastingwetenschap, nr. 223, Deventer, 2004, pp. 18-28.
- Kort, dr. J.W.J. de, Veranderde gedragskwalificatie bij inkoop van eigen aandelen van een aanmerkelijkbelanghouder, Weekblad Fiscaal Recht 2004, nr. 6568, pp. 403-409.
- Lucas Luijckx, mr. M.B. & prof. dr. F. Sonneveldt, De Anglo-Amerikaanse trust, de Antilliaanse Stichting Particulier Fonds en de Nederlandse familiestichting in verband met de onderneming, in: prof. mr. K.L.H. van Mens (redactie), De ondernemende familie, Serie Estate Planning, deel 6, Kluwer, Deventer, november 2004, pp. 39-75.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van & mr. M. Bouallouch, Overdracht van een familieonderneming aan de jongere generatie, in: prof. mr. K.L.H. van Mens (redactie), De ondernemende familie, Serie Estate Planning, deel 6, Kluwer, Deventer, november 2004, pp. 109-138.
- Sonneveldt, prof. dr. F., De Ideale Successiewet vanuit rechtsvergelijkend perspectief, Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie (WPNR), themanummer Successiewet 6576, mei 2004, pp. 313-319.
- Sonneveldt, prof. dr. F., The Barbier Case (Decision of the European Court of Justice of 11 December 2003 (Case C-264/01)), European Taxation, juni 2004, pp. 284-290.
- Sonneveldt, prof. dr. F., (Echt)scheiding en fiscale aspecten, Monografieën (echt)scheidingsrecht, Koninklijke Vermande, 3^e gewijzigde druk, augustus 2004, pp. 1-85.
- Sonneveldt, prof. dr. F. & prof. mr. W.M. Kleijn, Estate Planning, 7^e geheel herziene druk, Uitgeverij SDU Fiscale en Financiële uitgevers, augustus 2004, pp. 392.
- Swinkels, J.J.P., Nederlandse BTW-vrijstelling voor medische dienstverlening is ruimer dan Europese, Weekblad Fiscaal Recht 2004/6589, pp. 1190-1194.
- Swinkels J.J.P., Onjuiste rechtspraak van de hoogste nationale rechter in Europees perspectief, Weekblad voor Fiscaal Recht 2004/6568, pp. 396-402.
- Swinkels, J.J.P., Fraus Legis in de omzetbelasting, in: Jubileumbundel Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, Alle wegen leiden naar Brussel, 50 jaar NOB, 50 jaar Europese jurisprudentie en wetgeving 2004, pp. 195-205.

Vakpublicaties:

- Bobeldijk, mr. drs. A.C.P., De behandeling van onderlinge vorderingen en schulden in het nieuwe fiscaal-eenheidregime, Weekblad Fiscaal Recht, 9 december 2004, nr. 6603, 133^e jaargang, Kluwer, Deventer, pp. 1817-1823.
- Bobeldijk, mr. drs. A.C.P., Het herziene wetsvoorstel inzake afgewaardeerde vorderingen: eind goed, al goed?, Weekblad Fiscaal Recht, 7 oktober 2004, nr. 6594, 133^e jaargang, Kluwer, Deventer, pp. 1409-1417.
- Bobeldijk, mr. drs. A.C.P. & mr. M.M. Borggreven, Artikel 12 Wet Vpb 1969 is dood; lang leve artikel 13ba!, Weekblad Fiscaal Recht, 19 februari 2004, nr. 6564, 133^e jaargang, Kluwer, Deventer, pp. 228-239.
- Bobeldijk, mr. drs. A.C.P. & mr. A.W. Hofman, Buitenlandse belastingplicht voor vennootschappen met een aanmerkelijk belang in een Nederlandse vennootschap, Weekblad Fiscaal Recht, 29 januari 2004, nr. 6561, 133^e jaargang, Kluwer, Deventer, pp. 87-95.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., Internationaal belastingrecht, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 235-250.

- Hout, mr. M.B.A. van, Mediëren of procederen, Vakblad voor de MKB-adviseur, jaargang nr. 11, oktober 2004, pp. 20-25, Kluwer, Deventer.
- Hout, mr. M.B.A. van & M.F. de Wilde, Dubieuze deals met de fiscus en een boze burger, Forfaitair, jaargang 17, nr. 149, november 2004, 8 pp.
- Hout, mr. M.B.A. van, De politieke invloed op fiscale wetgeving, Weekblad Fiscaal Recht, jaargang nr. 6570, 1 april 2004, pp. 503-507, Kluwer, Deventer.
- Idsinga, mr. F.L. & mr. J.H. Huidink, Aansprakelijkheid binnen een fiscale eenheid, Fiscaal Praktijkblad, nr. 7, 21 april 2004, pp. 4-9.
- Idsinga, mr. F.L. & mr. J.H. Huidink, Doorbelasting van houdsterkosten, Fiscaal Praktijkblad, nr. 20, 7 december 2004, pp. 14-18.
- Kort, dr. J.W.J. de, Law Digest, bewerking onderdeel Nederlands belastingrecht, Martin Dale Hubbell, New Providence, New York, 2004, 2 pp.
- Kort, dr. J.W.J. de, Eigen woning en terbeschikkingstelling: de Technische Herstelwet 2003, Belastingbrief 2004, nr. 1, pp. 17-20.
- Kort, dr. J.W.J. de, Grensoverschrijdende inkoop van aandelen van een aanmerkelijkbelanghouder: een vervreemding?, Belastingbrief, 2004, nr. 5, pp. 11-14.
- Kort, dr. J.W.J. de, Hoofdlijnen van de Interest en Royalty richtlijn, Onderneming en Financiering, 2004, nr. 61, pp. 2-7.
- Kort, dr. J.W.J. de, Introductie inkomstenbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 59-66.
- Kort, dr. J.W.J. de, De particulier in box 1 en box 3, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 67-92.
- Kort, dr. J.W.J. de, De ondernemer in de inkomstenbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 93-114.
- Kort, dr. J.W.J. de, Inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2), in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 115-130.
- Lucas Luijckx, mr. M.B. & mr. M. Rietdijk, 'Geduld is een schone zaak' De schenking onder opschortende voorwaarde, VP-bulletin, oktober 2004, pp. 9-11.
- Lucas Luijckx, mr. M.B., Overheveling van ondernemingsvermogen: fiscaalrechtelijke aspecten, in: prof. mr. F. Sonneveldt en prof. mr. W.M. Kleijn (redactie), Estate Planning, 7^e geheel herziene druk, Koninklijke Vermande, augustus 2004, pp.275-327.
- Lucas Luijckx, mr. M.B. & mevr. mr. J.M.C. van Beek, Bedrijfsopvolging bij overlijden van de aanmerkelijkbelanghouder, jaargang 2004, nr. 9, pp.7-11.
- Lucas Luijckx, mr. M.B., Vragen en antwoorden over nieuwe bedrijfsopvolgingsregeling Staatssecretaris – Financiën, CPP2003/1717, 16 maart 2004, Besluit, NTFR 2004/665, pp. 17-26.
- Lucas Luijckx, mr. M.B., Woonplaatsfictie niet in strijd met EG-Verdrag, Hof Amsterdam, 02/07000, 2 april 2004, MK IV, NTFR 2004/624/, pp. 23-25.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van, eindredactie, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, 296 pp.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van, Inleidend hoofdstuk, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 19-28.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van, Successierecht en schenkingsrecht, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 251-258.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van, Dividendbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 273-278.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van & mr. M. Bouallouch, Grensoverschrijdende ontslagvergoedingen, opinie, NTFR, nr. 30, 22 juli 2004, pp. 1-4.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van & mr. M. Bouallouch, Res judicata? – Hoe de formele rechtskracht te doorbreken als belastingheffing strijdig is met Gemeenschapsrecht, Forfaitair, nr. 146, juli 2004, pp. 8-15.
- Mens, prof. mr. K.L.H. van, eindredactie, mr. T.P. van Duuren, prof. dr. F. Sonneveldt, mr. M.B. Lucas Luijckx, prof. dr. A.H.M. Daniels, mr. J. Schuerveld Schrijver en mr. M. Bouallouch, De Ondernemende familie, deel 6, Serie Estate Planning, Kluwer, Deventer, november 2004, pp. 138.
- Nispen tot Sevenaer, jhr. mr. W.E.M. van & mr. R. Steenman, Loonbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 131-166.

- Nispen tot Sevenaer, jhr. mr. W.E.M. van, Rechter hoeft geen tussenbeslissing te geven over bewijslastverdeling, Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht, uitgave 52, 2004/1869, 23 december 2004, 2 pp.
- Nispen tot Sevenaer, jhr. mr. W.E.M. van, Geen matiging heffingsrente conform besluit van Staatssecretaris, Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht, uitgave 20, 2004/709, 13 mei 2004, 1 pp.
- Nispen tot Sevenaer, jhr. mr. W.E.M. van, Verordening met terugwerkende kracht niet in strijd met rechtszekerheid, Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht, uitgave 46, 2004/1679, 11 november 2004, 2 pp.
- Papen, drs. J.Ch., Vennootschapsbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 167-210.
- Sonneveldt, prof. dr. F. (redactie) & A. van der Burgh, De Uitsluitingsclausule, Serie Estate Planning, deel 4, maart 2004, Uitgeverij Kluwer, Deventer, pp. 1-148.
- Sonneveldt, prof. dr. F., Column: Ruim baan voor de familiestichting, Belastingbrief, juli 2004, p. 2.
- Sonneveldt, prof. dr. F., Emigratie in het kader van de Nederlandse Successiewet, Fiscaal Praktijkblad 2004/13, 17 augustus 2004, pp. 12-15.
- Sonneveldt, prof. dr. F., Luidt het Barbier-arrest het einde van het recht van overgang in?, FBN, mei 2004, pp. 3-5.
- Sonneveldt, prof. dr. F., Verkrijging onder tijdsbepaling en voorwaarde in de SW 1956, Opinie, Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht (NTFR), 16 september 2004, pp. 1-4.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Belastingbrief, Enige ontwikkelingen omtrent de BTW-vrijstelling voor medische prestaties, Belastingbrief oktober 2004, pp. 13-15.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Europese ontwikkelingen omtrent onjuiste rechtspraak van de hoogste nationale rechter, Belastingbrief, april 2004, nr. 4, pp.11-14.
- Wessel, mr. P.N. & drs. F.L. Idsinga, Omzetbelasting, in: prof. mr. K.L.H. van Mens, Leerboek Belastingrecht, 3^e herziene druk, SDU, Amersfoort, 2004, pp. 211-234.
- Wessel, mr. P.N., BTW en de levering van gas en elektriciteit, Fiscaal Praktijkblad 3/2004, Licent, Rijswijk, pp. 4-6.

Annotaties:

- Daniels, prof. dr. A.H.M., Hoge Raad, 9 juli 2004, nr. 39.539, in BNB 2004/394, pp. 3961-3963.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., Hoge Raad, 9 juli 2004, nr. 38.414, Belastingverdrag met Joegoslavië, BNB 2004/205, 1 pp.
- Daniels, prof. dr. A.H.M., Annotatie bij Hoge Raad, 28 februari 2003, nr. 37.224, Belastingverdrag met Polen, BNB 2004, 138, pp. 1321-1323.
- Kort, dr. J.W.J. de, Hoge Raad, 12 september 2003, nr. 38 517, Urennorm en zelfstandigenaftrek, FED 2004/30, pp. 174-175.
- Kort, dr. J.W.J. de, Hoge Raad, 12 september 2003, nr. 38 461, Verdragskwalificatie bij inkoop van eigen aandelen, FED 2004/135, 879-881.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie 29 april 2004, zaak C-152/02 (Terra Baubedarf-Handel GmbH), artikel 17, eerste lid Zesde BTW-richtlijn, tijdstip waarop het recht op aftrek kan worden uitgeoefend, FED 2004/707, pp. 3630-3636.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie, 29 april 2004, zaak C-308/01 (GIL Insurance Ltd) artikel 33 Zesde BTW-richtlijn, beperken van BTW-druk door het aanbieden van verzekeringsproducten, FED 2004/706, pp. 3617-3629.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie, 21 oktober 2004, zaak C-8/03 (Bank Brussel Lambert NV (BBL)) artikel 4 Zesde BTW-richtlijn; artikel 9 Zesde BTW-richtlijn Kopje: beleggingsvennootschappen die uitsluitend ten doel hebben om aangetrokken kapitaal collectief te beleggen zijn BTW-ondernemer, FED 2004/654, pp. 3378-3386.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 29 april 2004, zaak 487/01 (Gemeente Leusden) en zaak 7/02 (Holin Groep BV), artikel 13 B, sub b, Zesde BTW-richtlijn; artikel 13 C, sub a, Zesde BTW-richtlijn; artikel 20 Zesde BTW-richtlijn, herziening van BTW op grond van BTW-reparatiewetgeving niet in strijd met vertrouwens- en rechtszekerheidsbeginsel; BTW-reparatiewetgeving niet in strijd met het evenredigheidsbeginsel; afbakening begrippen 'misbruik' en 'belastingontwijking' uit Zesde BTW-richtlijn, FED 2004/636, pp. 3228-3246.

- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hoge Raad, 24 september 2004, zaak nr. 37.898, artikel 11, lid 1, letter k, Wet OB 1968, ondersteunende dienstverlening bij de verkoop van verzekeringen valt niet onder de vrijstelling van artikel 11, eerste lid, sub k, Wet OB 1968, FED 2004/597, pp. 3088-3094.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie, 15 september 2004, zaak C-382/02 (Cimber Air A/S), artikel 15, lid 6, Zesde BTW-richtlijn, BTW-vrijstelling ter zake van de levering en verhuur van luchtvaartuigen, FED 2004/575, pp. 3021-3028.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 1 april 2004, zaak C-90/02 (Gerhard Bockemühl), artikel 17 Zesde BTW-richtlijn, belastingplichtige kan verlegde-BTW in aftrek nemen ondanks gebreken in de factuur, FED 2004/552, 2945-2955.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 29 april 2004, zaak C-77/01 (Empresa de Desenvolvimento Mineiro SGPS SA (EDM)), artikel 4 Zesde BTW-richtlijn; artikel 13 B, sub d, Zesde BTW-richtlijn; artikel 19, lid 2, Zesde BTW-richtlijn, BTW-gevolgen van het verstrekken van intercompany leningen, nadere invulling begrip 'bijkomstige financiële handelingen' en BTW-positie samenwerkingsverbanden, FED 2004/533, pp. 2894-2912.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 29 april 2004, zaak C-137/02 (Faxworld Vorgrundungs-gesellschaft GbR), artikel 4 Zesde BTW-richtlijn; artikel 5, lid 8 Zesde BTW-richtlijn; artikel 17 Zesde BTW-richtlijn, een personenvennootschap die enkel is opgericht om voorbereidingswerkzaamheden te verzorgen en geen prestatie verricht is BTW-ondernemer, FED 2004/471, pp. 2430-2439.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 20 november 2003, zaak C-307/01 (Peter d'Ambrumenil/Dispute Resolution Services Ltd), artikel 13 A, eerste lid, sub c, Zesde BTW-richtlijn, vrijstelling van BTW-heffing voor medische dienstverlening, FED 2004/421, pp. 2120-2134.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hoge Raad, 10 oktober 2003, nr. 37.689, artikel 15 Wet OB 1968; artikel 6, lid 2 Zesde BTW-richtlijn; artikel 17 Zesde BTW-richtlijn, Zijn de Nederlandse BTW-regels inzake privé-gebruik verenigbaar met de Zesde BTW-richtlijn?, FED 2004/321, pp. 1666-1692.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 20 november 2003, zaak C-08/01 (Assurandør-Societetet, optredend voor Taksatorringen), annotatie, artikel 13, A, lid 1, sub f, Zesde BTW-richtlijn, Koepelvrijstelling en concurrentievervalsing. Vrijstelling van handelingen ter zake van verzekering en van daarmee samenhangende diensten, verricht door assurantiemakelaars en verzekeringsagenten, FED 2004/259, pp. 1378-1390.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 26 november 2003, zaak C-497/01 (Zita Modes SARL), artikel 5, lid 8 Zesde BTW-richtlijn geldt voor iedere overdracht van een (gedeelte van een) onderneming. De verkrijger moet de bedoeling hebben om de desbetreffende activiteit voort te zetten, FED 2004/240, pp. 1329-1339.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 6 november 2003, zaak C-45/01 (Christoph-Dornier-Stiftung für Klinische Psychologie), artikel 13 A, lid 1, sub b Zesde BTW-richtlijn, handelingen die nauw samenhangen met ziekenhuis-verpleging of medische verzorging betreffen slechts de werkzaamheden die daadwerkelijk worden verstrekt als nevenprestatie bij de ziekenhuisverpleging of de medische verzorging, FED 2004/195, pp. 1147-1164.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 6 november 2003, gevoegde zaken C-78/02 tot en met C-80/02 (Elliniko Dimosio tegen Maria Kara Georgou), BTW die door een niet-belastingplichtige bij vergissing op een factuur wordt vermeld is geen BTW als bedoeld in de Zesde BTW-richtlijn en is niet van rechtswege verschuldigd, FED 2004/134, pp. 844-855.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 20 november 2003, zaak C-212/01 (Margarete Unterpertinger), artikel 13 A, lid 1, sub c, Zesde BTW-richtlijn, de vrijstelling voor medische prestaties in de Zesde BTW-richtlijn is niet van toepassing op de werkzaamheid van een arts die bestaat uit het opstellen van een deskundigenrapport in verband met een verzoek om een (invaliditeits)uitkering, FED 2004/70, pp. 424-433.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 30 september 2003, zaak C-224/01 (Köbler), 39 EG-verdrag, ernstige schending van het gemeenschapsrecht door de hoogste nationale rechter kan leiden tot aansprakelijkheid van lidstaat, FED 2004/69, pp. 404-424.
- Swinkels, mr. dr. J.J.P., Hof van Justitie EG, 11 september 2003, zaak C-155/01 (Cookies World Vertriebs-gesellschaft mbH iL), artikel 17, lid 6 Zesde BTW-richtlijn; artikel 6, lid 2 Zesde BTW-richtlijn, interne heffing om BTW-voordeel van grensoverschrijdende dienstverlening te bestrijden is in strijd met de Zesde

BTW-richtlijn. Aftrekbeperking in de lidstaat van vestiging heeft geen invloed op het recht op teruggaaf in andere lidstaat, FED 2004/7, pp. 106-117.

Overige wetenschappelijke activiteiten:

- Prof. dr. A.H.M. Daniels: Lid van het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
- Prof. dr. A.H.M. Daniels: Voorzitter van de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs.
- Mr. M.B.A. van Hout: Lid Commissie fiscaal van het Nederlands Mediation Instituut.
- Mr. M.B.A. van Hout: Wetenschappelijk secretaris Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen.
- Prof. mr. K.L.H. van Mens, voorzitter Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen.
- Prof. mr. K.L.H. van Mens, voorzitter Instituut voor Nationale en Internationale Estate Planning (INIEP).
- Prof. dr. F. Sonneveldt, bestuurslid Instituut voor Nationale en Internationale Estate Planning (INIEP).

Inzet onderzoekstijd Fiscaal recht 2004

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd	Oz-school
A.H.M. Daniels	prof.dr.	HGL	0,1	n.v.t.
A. van Herpen	mr.	JUD	0,24	n.v.t.
M.B.A. van Hout	mr.	JUD	0,3	n.v.t.
J.W.J. de Kort	dr.	UD	0,27	n.v.t.
K.L.H. van Mens	prof.dr.	HGL	0,16	n.v.t.
W.E.M. van Nispen tot Sevenaer	jhr. mr.	UD	0,1	n.v.t.
F. Sonneveldt	prof.dr.	HGL	0,1	n.v.t.
J.J.P. Swinkels	mr.dr.	OZ	0,4	n.v.t.
P.J.M. Vriens	mr.	JUD	0,3	n.v.t.
Totaal			1,97	

Totaal gerealiseerde inzet 2004 in onderzoeks-fte

geldstroom	Wp min aio's	aio's	totalen
1e geldstroom	1,97	0,00	1,97
2e geldstroom	0,00	0,00	0,00
3e geldstroom	0,00	0,00	0,00
totalen	1,97	0,00	1,97

OVERIG ONDERZOEK

Wetenschappelijke publicaties:

- R.C. Winkelhorst en M. van der Linden-Smith, Persoonsgegevens op Internet. Een (ver)melding waard? in: NJB afl. 12, 19 maart 2004, pp. 627-631.
- M. van der Linden, Google, Zoekresultaten in een juridische context, JAVI, augustus 2004, pp. 143-148.
- M. van der Linden-Smith. Google - Searching a legal context, JurPC Web-Dok. 259/2004, Abs. 1 – 40. (<http://www.jurpc.de/aufsatz/20040259.htm>).

Vakpublicaties:

- M. van der Linden, Who rules the net? Internet governance and jurisdiction, JAVI juni 2004, p. 117. (boekbespreking)
- M. van der Linden, Redactioneel, JAVI augustus 2004, p. 117

Overige wetenschappelijke activiteiten:

M. van der Linden-Smith:

- Redactielid JAVI (Juridische Aspecten Van Internet)
- Redactielid juridischwoordenboek.nl

Inzet onderzoekstijd 2004 overige onderzoekers

1e geldstroom

Naam onderzoeker	Titel	Rang	Oz-tijd	Oz-school	Onderdeel
R.R. Brouwer	mr.dr.	UD	0,3	n.v.t.	Rth/Enc
M. van der Linden-Smith	Dr.	UD	0,0	n.v.t.	Rth/Enc

De Wetenschapswinkel Rechten (WEWIR) speelt een intermediaire rol tussen de maatschappij en de Universiteit. De WEWIR richt zich hierbij op drie doelgroepen: maatschappelijke organisaties, studenten en de medewerkers van faculteit.

De doelstelling is tweeledig:

1. Juridisch wetenschappelijk onderzoek toegankelijk maken voor maatschappelijke organisaties. De resultaten van het onderzoek moeten een bijdrage leveren aan een brede maatschappelijke discussie.
2. Een bijdrage leveren aan het onderwijs en onderzoek binnen de Faculteit. Rechtenstudenten verrichten het onderzoek in het kader van hun afstudeerscriptie.

In 2004 publiceerde de WEWIR zes onderzoeken op diverse rechtsgebieden. Een onderzoek dat dit jaar veel in de belangstelling stond was het onderzoek naar de aansprakelijkheid van vrijwilligers. Vrijwilligers bleken mogelijk aansprakelijk wanneer zij verkeerd advies uitbrengen.

Onderzocht is in hoeverre het op vrijwillige basis verlenen van advies tot aansprakelijkheid leidt in gevallen waarin het slachtoffer van de foute advisering en de vrijwilliger(s)organisatie geen contract zijn aangegaan. Het slachtoffer kan zowel de vrijwilligersorganisatie als de vrijwilliger zelf voor vergoeding van zijn schade aanspreken. Om het risico van aansprakelijkheid van de vrijwilliger zelf af te wegen is er aansluiting gezocht bij de bestaande rechtspraak over aansprakelijkheid bij vriendendienst en bij professionele dienstverlening. Uit deze vergelijking blijkt dat, afhankelijk van de specifieke situatie, bij foute advisering ook een vrijwilliger aansprakelijk kan zijn.

Het onderzoek was aanleiding voor veel vragen uit de praktijk. Naar aanleiding van deze vragen organiseerde de WEWIR in maart van dit jaar een studiemiddag. De middag verliep onder voorzitterschap van Prof. mr. Constantijn Kelk. Diverse vragen van verschillende organisaties werden beantwoord, waardoor de Faculteit weer heel direct in contact kwam met de maatschappij. Tevens werden er punten aangedragen om de knelpunten in de huidige juridische positie van de vrijwilliger op te lossen. De wetenschapswinkel heeft op deze manier wetenschappelijk onderzoek toegankelijk gemaakt voor maatschappelijke problematiek. En tevens heeft zij ook in 2004 weer een bijdrage geleverd aan het onderwijs door gemotiveerde rechtenstudenten het onderzoek te laten uitvoeren. Zij werden begeleid door zeer deskundige collega's van de faculteit.

In 2004 heeft de WEWIR er op diverse manieren voor gezorgd dat de contacten met de diverse doelgroepen (opdrachtgevers, docenten en studenten) werden versterkt. Jaarlijks is de WEWIR aanwezig bij diverse scriptieavonden en voorlichtingsdagen. Tevens is er dit jaar een bijeenkomst georganiseerd voor de scriptiecoördinatoren, zij werden geïnformeerd over de activiteiten van de WEWIR en het publiciteitstraject bij wetenschapswinkelonderzoek. Naar aanleiding van deze bijeenkomst wordt er minimaal twee keer per jaar een WEWIR- nieuwsbrief onder de scriptiecoördinatoren verspreid. De onderzoeken van de WEWIR zorgen doorgaans voor publiciteit voor de faculteit en de Universiteit. Zo worden de publicaties van de Wetenschapswinkel vermeld in de boekenrubriek van het Nederlands Juristenblad. Maar ook een vermelding in de Staatscourant mocht dit jaar niet ontbreken!

Publicatielijst 2004

STRAFRECHT

Pools, Y., Rechtspositie van slachtoffers van huiselijk geweld.

Het gebruik van de rechterlijke bevelen ter handhaving van de openbare orde nader belicht. November 2004, 43 pp.

In opdracht van : Slachtofferhulp Nederland.
Begeleiding : dr. R.S.B. Kool

Een onderzoek naar de procedure van de rechterlijke bevelen ter handhaving van de openbare orde (art. 540 e.v. Sv) in zaken van huiselijk geweld. Rechterlijke bevelen worden opgelegd om te zorgen voor de veiligheid van personen en goederen. Bij vier betrokken instanties is onderzocht waarom in zaken van huiselijk geweld geen gebruik wordt gemaakt van deze maatregel. Uit het onderzoek blijkt dat de Politie, het Openbaar Ministerie en de Rechter Commissarissen deze maatregel niet toepassen omdat zij huiselijk geweld niet als orde probleem beschouwen.

Otten, L., Mensenhandel, de strafrechtelijke grens van exploitatie van prostitutie.

December 2004, 61 pp.

In opdracht van : Stichting Mr. De Graaf
Begeleiding : Prof. dr. L.M. Moerings

Sinds het opheffen van het bordeelverbod op 1 oktober 2000 is een nieuwe juridische status ontstaan voor exploitanten van prostitutie. Exploitatie van prostitutie is gelegaliseerd, echter niet alle vormen van exploitatie zijn toegestaan. Het strafrecht stelt de exploitatie in drie situaties strafbaar. Exploitanten kunnen worden vervolgd als ze of een volwassene onder dwang, of een minderjarige, in de prostitutie brengen of houden. Ook het rekruteren van een persoon in het buitenland om deze te laten prostitueren in Nederland is strafbaar. Uit de jurisprudentieanalyse blijkt dat exploitanten van buitenlandse onvrijwillige prostituees meestal worden beschuldigd wegens gebruik van dwang en niet slechts aanwerving over de grens.

STAATS- EN BESTUURSRECHT

Stavenuiter, S., Volwassen Klachtrecht?

Een onderzoek naar de kwaliteit van de uitspraken van de Provinciale Klachtencommissie Jeugdhulpverlening Utrecht.

Mei 2004, 33 pp.

In opdracht van : Provinciale Klachtencommissie Jeugdhulpverlening Utrecht.
Begeleiding : Prof. mr. J.B.J.M. ten Berge

Onderzocht is in hoeverre de uitspraken van de klachtencommissie voldoen aan de kwaliteitseisen die gesteld worden in de wet en de literatuur. Elke klachtprocedure moet wel voldoen aan bepaalde eisen die waarborgen dat klachten op een behoorlijke wijze worden afgehandeld. In de uitspraak moet bijvoorbeeld naar voren komen dat voldaan is aan de vereisten voor een behoorlijke klachtbehandeling. Aan de hand van negen kwaliteitsindicatoren is een format opgesteld waarvan de criteria onder meer zijn ontleend aan de wet, bestaande literatuur en interviews. De uitspraken van de Klachtencommissies kunnen hier aan worden getoetst. Deze toetsing komt de helderheid van de uitspraken ten goede.

Arnbold, U., Op weg naar een volwaardige habitateffectrapportage.

Een onderzoek naar de werking van gemeentelijke gedragscodes ter voorkoming en bestrijding van discriminatie op de werkvloer in Amsterdam en Rotterdam.

Juni 2004, 46 p.p

In opdracht van : ENCI-stop
Begeleiding : Prof. dr. Ch. W. Backes

Milieu- en natuurbelangen zijn niet identiek. De bescherming ervan is geregeld in de milieueffectrapportage-richtlijn resp. in de Habitatrichtlijn, die niet op elkaar zijn afgestemd. Aan de hand van de casus van een aanvraag van cementproducent ENCI van een ontgrondingsvergunning in de Sint-Pietersberggroeve in Maastricht wordt aangetoond dat de afstemming van de toetsingsprocedures onduidelijk is en nadelig uitpakt. De studentonderzoeker stelt een nieuwe toets voor in de vorm van een habitat-effectrapportage, waarbij de ecologische effecten voorop staan.

PRIVAATRECHT

Grauwmeijer, M., Aansprakelijkheid bij vrijwillige hulpverlening.
Een onderzoek naar de aansprakelijkheid van vrijwilligers en/of vrijwilligersorganisaties voor schade voortvloeiend uit gebrekkige advisering.
Januari 2004, 64 pp.

In opdracht van : Rechtswinkel Driebergen-Rijsenburg.
Begeleiding : Mr. drs. M.C. Weber.

Onderzocht is in hoeverre het op vrijwillige basis verlenen van advies tot aansprakelijkheid leidt in gevallen waarin het slachtoffer van de foute advisering en de vrijwilliger(s) geen contract zijn aangegaan. Het slachtoffer kan zowel de vrijwilligersorganisatie als de vrijwilliger zelf voor vergoeding van zijn schade aanspreken. Om het risico van aansprakelijkheid van de vrijwilliger zelf af te wegen is er aansluiting gezocht bij de bestaande rechtspraak over aansprakelijkheid bij vriendendienst en bij professionele dienstverlening. Uit deze vergelijking blijkt dat, afhankelijk van de specifieke situatie, bij foute advisering ook een vrijwilliger aansprakelijk kan zijn.

Leusink, L., Islamitisch, Somalisch en Nederlands recht: vrouwenbesnijdenis en lichamelijke integriteit.
Dit is een bijdrage aan de bundel 'Van verzwegen pijn naar stil verdriet', uitgebracht door de Wetenschaps-
winkel van de Vrije Universiteit Amsterdam. Januari 2004.

In opdracht van : VU Medisch Centrum
Begeleiding : Prof. mr. L.P.H.M. Buskens

Naar aanleiding van de migratie van Somalische vluchtelingen naar Nederland wordt Nederland in toenemende mate geconfronteerd met vrouwenbesnijdenis en de medische, sociale als ook juridische aspecten hiervan. Dit laatste komt bijvoorbeeld naar voren bij asielprocedures waar veelal de vraag aan de orde komt of vrouwenbesnijdenis een inbreuk is op het grondrecht lichamelijke integriteit. In dit onderzoek staat de vraag centraal hoe het Somalische positieve- en gewoonterrecht zich verhoudt tot het Nederlandse recht met betrekking tot vrouwenbesnijdenis en lichamelijke integriteit.

11. EDITING AFDELING G.J. WIARDA INSTITUUT

De editing afdeling van het G.J. Wiarda Instituut verricht in opdracht werkzaamheden voor disciplinegroepen en andere onderdelen van de Faculteit REBO en soms voor een externe opdrachtgever. In 2004 werd een bedrag van € 21.740,05 in rekening gebracht. Er werden 4 Nederlandstalige en 3 Engelstalige proefschriften verwerkt en voorts nog 32 overige publicaties. In totaal ging het om ruim 5000 pagina's. Voorts werden een kleine 150 pagina's vertaald (Nederlands-Engels). Een tiental publicaties werd zowel geredigeerd als gezet, voor de overige werd ofwel alleen redigeerwerk ofwel alleen zetwerk gedaan.

Bijlage I

DE ONDERZOEKSINZET IN FTE'S / HET ONDERZOEK IN CIJFERS

Programma	1e geldstroom (fte)		2e geldstroom (fte)		3e geldstroom (fte)		Totaal (fte)		Disser-taties	Wetensch. publica-ties	Vakpubli-caties (excl. ann.)	Annota-ties
Arbeid, Markt en Sociaal Beleid	4,92 2,07 aio	6,99	1,30 1,78 aio	3,08	0,68 0,00 aio	0,68	6,90 3,85 aio	10,75	2	44	24	2
Markt/Mededinging in Europa	2,85 1,75 aio	4,60	0,00 0,00 aio	0,00	0,25 0,00 aio	0,25	3,10 1,75	4,85	0	16	6	11
Rechtspleging en -handhaving in Eur.	6,06 4,61 aio	10,67	0,20 1,89 aio	2,09	1,22 0,00 aio	1,22	7,48 6,50	13,98	0	51	37	43
European Private Law	11,87 4,18 aio	16,05	1,67 3,60 aio	5,27	0,00 0,00 aio	0,00	13,54 7,78 aio	21,32	8	73	131	20
Proliferatie van het Const. Recht	2,15 0,75 aio	2,90	0,00 0,00 aio	0,00	0,40 2,25 aio	2,65	2,55 3,00 aio	5,55	0	30	12	12
Constitutionalization of Internat.Org.	1,11 1,50 aio	2,61	1,07 0,00 aio	1,07	0,00 0,00 aio	0,00	2,18 1,50 aio	3,68	0	13	11	3
Omgevingsrecht	4,69 4,21 aio	8,90	1,00 0,75 aio	1,75	1,68 0,24 aio	1,92	7,37 5,20 aio	12,57	0	56	38	169
Integratie, (...) Rechten vd Mens	5,13 4,13 aio	9,26	1,00 1,50 aio	2,50	0,32 0,00	0,32	6,45 5,63 aio	12,08	1	39	56	1
Criminal Law and Fundamental Values	6,15 3,0 aio	9,15	1,50 0,75 aio	2,25	0,00 0,00 aio	0,00	7,65 3,75 aio	11,40	1	53	53	3
Fiscaal Recht	1,97 0,00 aio	1,97	0,00 0,00 aio	0,00	0,00 0,00 aio	0,00	1,97 0,00 aio	1,97	0	14	44	23
Overig onderzoek	0,30 0,00 aio	0,30					0,30 0,00 aio	0,30	n.v.t.	3	2	0
TOTAAL	47,89 25,51 aio	73,40	7,74 10,27 aio	18,01	4,55 2,49 aio	7,04	60,18 38,27 aio	98,45	13	392	414	287

Bijlage II**AANTAL ONDERZOEKERS PER PROGRAMMA**

Programma	Onderzoekers (excl. promovendi)	Promovendi	Buiten- promovendi	Beurs- promovendi
Arbeid, Markt en Sociaal Beleid	25	5	0	0
Markt/Mededinging in Europa	11	3	0	0
Rechtspleging en - handhaving in Europa	26	11	1	0
European Private Law	49	15	8	0
Proliferatie van het Const. Recht	8	2	0	0
Constitutionalization of Internat.Org.	8	2	0	0
Omgevingsrecht	21	8	1	0
Integratie, (...) Rechten vd Mens	21	9	4	5
Criminal Law and Fundamental Values	23	7	0	0
Fiscaal Recht	9	0	0	0
Overig onderzoek	2	n.v.t.	0	0
TOTAAL	203	62	14	5